

Leto XXXIV
Št. 10

Murska Sobota,
18. marca 1982
CENA 10 DIN

VESTNIK

VOLITVE '82

Ne odločamo se zgolj za ljudi, delegate in delegacije. Glasujemo za veliko več. Za vse tisto, kar smo kot naloge začrtali v letnih in srednjeročnih planih in programih, za vse tisto, za kar se točemo leta in leta. Na kratko za to, da se dokončno izvijemo iz pod bremen manj razvitosti.

Ko smo obkrožali številke pred imeni na kandidatnih listah, smo imeli ves čas v mislih, da ne gre zgolj za manifestacijo ali formalno, plebiscitarno potrjevanje zaupanja novi izmeni delegatov, čeprav gre tudi za to. Zgraditi kar največ novih, prepotrebni in funkcionalnih objektov, urediti kar največ cest, razširiti in posodobiti vodovodna in telefonska omrežja, postaviti se na lastne noge pri gospodarjenju v tozidih, priti do tržnih viškov — vse to skozi delegatsko sporazumevanje, dogovarjanje, iskanje skupnih interesov. To je bilo v bistvu vodilo in rdeča nit.

Dokončno nam je prešlo v meso in kri, yest in zavest, da druge izbire ni. Ljudska moč, se nenehno potrjuje. Potrdila se je tudi — kot pri prejšnjih

izobraževanje in usposabljanje najidealnejša priložnost. Med izvoljenimi je namreč dokajšnje število mladih, ki se bodo morali še obrusiti, si nabrati znanja in izkušenj. Podobno seve velja za ženske, člane Zveze komunistov in vse druge.

Vnovič se samo od sebe ponuja razmišljanje: volitve pri nas že dolgo niso več zgolj to, da se prazne oblešče, odideš na volišče, obkrožiš ime kandidata, ki ga poznaš ali pa tudi ne, in z občutkom in zavestjo, da si opravil pomembno državljansko dolžnost zaviješ v najbližjo gostilno na brizgane. Volitve se pri nas začno že zdavnaj pred tistim dnem, ko mečemo glasovnice v skrinjice, in vse tisto, kar je pred glasovanjem, je prav tako ali pa še bolj pomembno kot samo glasovanje.

Izkazalo se je, da smo to resnico in ta spožnanja vzeli za svoja. Drugače si skorajda ni mogoče razlagati prizorov z nedeljskih volitev na 316 voliščih v Pomurju. Povsod izobešene zastave, plakati in letaki z napisi Bodočnost je v naših rokah in Izbiramo, odločamo,

SOGLASNA ZAUPNICA NOVIM DELEGATOM

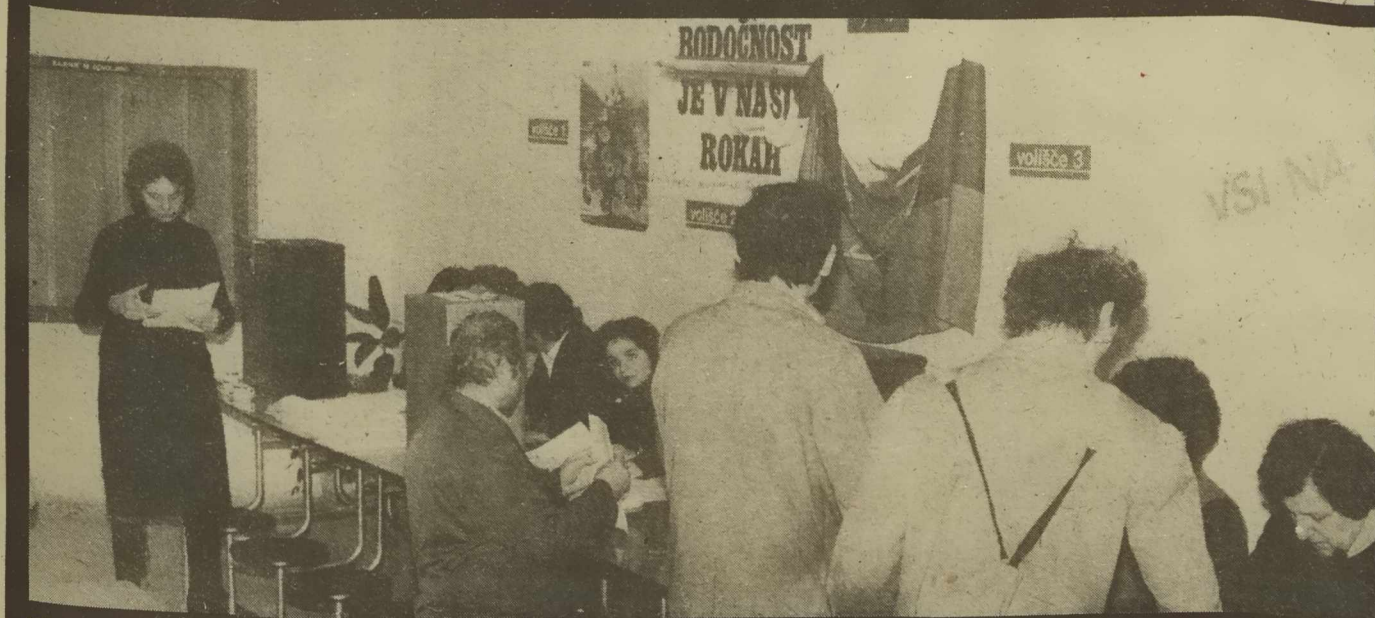
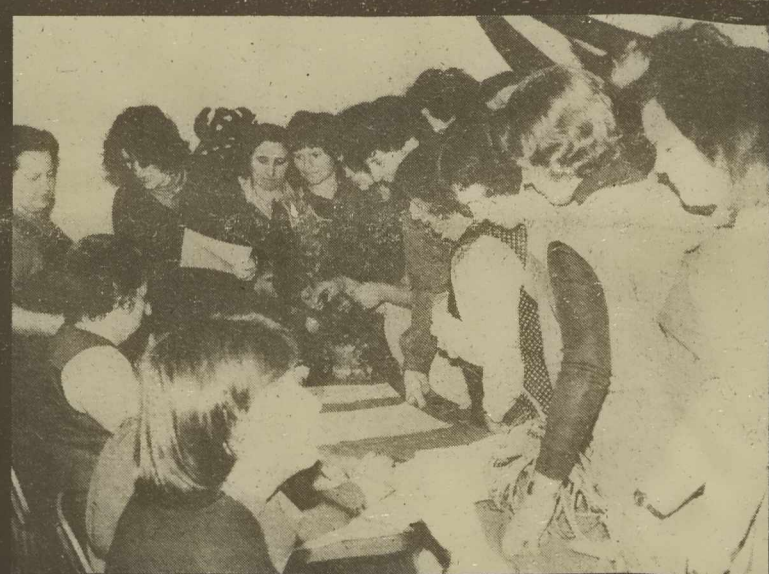
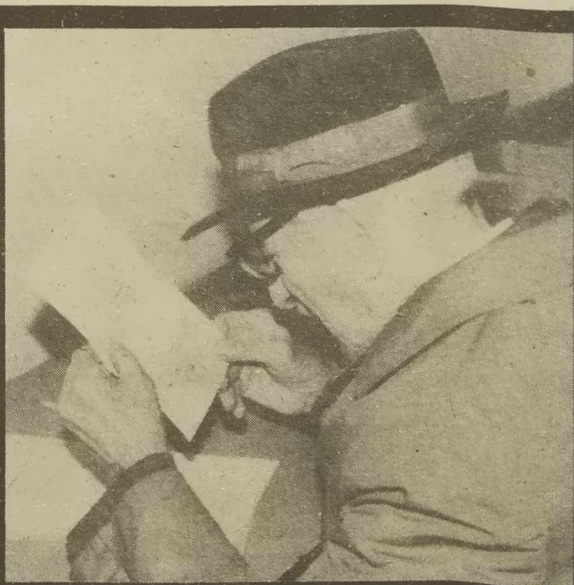
volitvah, referendumih in podobnih dejanjih širših razsežnosti — v četrtek 11. in nedeljo 14. marca. Številke, sicer še ne dokočne, so več kot nazorne. Volilna udeležba je v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih znašala 92,29 odstotkov, v krajevnih skupnostih 97,06 in samo med kmetovalci 98,79 odstotkov. To je zavidljivo visoko, celo najvišje v naši republiki.

Vsekakor močan argument za to, da so bile volilne priprave — evidentiranje, predkandidiranje in kandidiranje — izvedene brez večjih motenj in zapletov. Tako smo po dobrem letu prišli do 10 tisoč in več ljudi, ki bodo vse tja do 1986 leta sedeli v delegatskih klopih, se poglobljali v razvojna vprašanja, če bo treba, kdaj pa kdaj tudi udarili po mizi, ves čas pa povezani z delovnimi ljudmi in občani. Ne bo jim lahko, zato jih je treba primerno oborožiti. Prav ta čas — na začetku mandata — je za delegatsko

izražamo zaupanje, cvetje in transparenti. Malone sto tisoč Pomurcev je dajalo zaupnico tretji delegatski generaciji. Dobila jo je — lahko mirno trdimo — soglasno.

V letošnjem kongresnem letu nam zrcalo volitev kaže še eno, rekli bi, odločilno razsežnost. Če se namreč ozremo za osem let nazaj, na negotove začetke prvih delegatov, ki so napolnili skupščinske dvorane, dotlej rezervirane zgolj za odbornike in poslance, in jih primerjamo z zdajšnjimi delegati, je različen položaj kot na dlani. Ne govore več ali zlasti v svojem imenu, marveč z mnenji in pooblastili svoje samoupravne »baze«. Ne dvigujejo zgolj rok in ne potrjujejo vsega, kar jim pride na delegatske klopi. Pripravljeni so se — v demokraciji — tudi skregati, če ne gre drugače. A skregati se na principih. Se pravi, da ni razloga, da ne bi verjeli sami sebi in vsem nam, ki v samoupravljanju resnično vidimo smisel življenja.

VOLITVE '82

Skoraj štiri milijarde nas je na tej Zemlji. Čez deset let nas bo pet milijard, do leta 2000 nas bo za dve milijardi več kot danes, skoraj za sto današnjih Jugoslovij. Za glavno mesto Mehike, Mexico city računajo, da bo imelo takrat 30 milijonov prebivalcev. Toda tretjina prebivalstva je že danes podhranjena, okrog 200 milijonov dojenčkov in otrok strda...

KUBA: kapitalizem je kriv...

Havana je domači javnosti v celoti posredovala govor, ki ga je imel ameriški predsednik Reagan pred svetom Organizacije ameriških držav, istočasno pa je objavila še svoj „programski“ odgovor, ki so ga objavili tik pred vojaškimi manevri ZDA in njihovih zaveznikov blizu kubanskih obal.

Kubanski dnevnik „Granma“ prek Reaganovega govora pa tudi širše, podrobno razčlenjuje ameriško politiko do Kube, Karibov in Srednje Amerike ter ugotavlja, da prinaša Reaganova politika nove grožnje, nevarnosti in težave. Na kratko lahko povzamemo tukajšnjo oceno takole: ZDA si prizadevajo, da bi „ponovno kolonizirale“ Karibe, popolnoma jasno je že, da so sklenile zadušiti revolucijo v Nikaragvi in Granadi, da hujskajo k prelivanju krvi in državljanski vojni v Salvadorju in Gvatemali ter širijo agresivno delovanje proti Kubi.

Granma pravi temu „Monroejeva doktrina“ v sodobni, Reaganovi izdaji. Tudi obljubljen ameriško gospodarsko pomoč temu

predelu označuje kot obrazec za še večji prodor ameriškega kapitala v „Monroejevo cono“, kar bi hkrati izključilo vse druge vplive.

Nekatere izjave ameriškega predsednika, izražene na sedežu OAD, so uvodničarij Granme posebej razčlenili. Ena od njih se nanaša na „revščino in represijo, ki jo Castrova Kuba ponuja Karibom kot prihodnost“ oziroma na „zlom komunizma“ tako na Kubi kot na svetu sploh.

Granma polemizira s to tezo ameriškega predsednika in med drugim navaja: prvič, danes sta na svetu dva družbena sistema, od katerih je eden, kapitalizem, kriv, da je na svetu 570 milijonov lačnih, 800 milijonov odraslih nepismenih, milijarda in 500 milijonov brez medicinske zaščite, milijarda in 300 milijonov z manjšim dohodkom od 90 dolarjev na posameznika ter milijarda in 100 milijonov brezposelnih.

Komunizem, se glasi drugo tukajšnje stališče, vsega tega ni kriv. Komunizem, je nadalje rečeno v uvodniku, ni kriv za oboroževalno tekmo, za hudo

svetovno gospodarsko krizo. Granma poudarja: „Vse to so „uspehi“ kapitalističnega sistema, ki ga „tako izvirno zagovarja gospod Reagan“.“

Glede samega socialističnega sistema pravi kubanski dnevnik takole: „Socializem je nov sistem ki se še ni otreseel pomanjkljivosti, težav in napak. Ta sistem je nastal in se razvija pod nenehnimi napadi svojih sovražnikov, toda socialistične revolucije so kljub vsemu zmagale tudi v nekaterih najbolj zaostalih predelih sveta...“

K stališču, da „nismo bili nikoli močnejši, kot smo danes“, dodaja kubanski dnevnik še tile dve dejstvi: prvo, da sta „ekonomska in vojaška agresija ZDA“ vplivali in še kako vplivata na razvoj revolucionarnega procesa na Kubi, drugo pa je, da so si gospodarsko stabilnost priborili z „internacionalistično pomočjo socialistične skupnosti, na prvem mestu Sovjetske zveze.“

Kubanski dnevnik zanika ameriške trditve o „sovjetskem ekspanzionizmu ob aktivni pomoči Kube“.

GADAFI: brez dlake na jeziku

Spektakularni nastop voditelja libijske revolucije Gadafi v Avstriji je presegel vse manire polakiranega protokola, ki so ga naši sosedje tako vajeni. Izjave, da je »Reagan svetovni terorist šte. 2« in da je »Reagan drugi Hitler.« je avstrijska opozicija sprejela skoraj kot nekaj bogokletnega. Bilo pa je še več podobno ostrih.

Namen gostitelja, avstrijske vlade in njenega kanclerja je bil dvojen: izboljšati avstrijsko trgovinsko bilanco z Libijo in tej bogati afriški deželi odpreti vrata v Zahodno Evropo, kar ta po ameriškem bojkotu v zvezi z naše sporazumevanje z Evropo, je dejal polkovnik ob neki priložnosti.

Washington je ob novici,

da bo Gadafi obiskal Avstrijo, zahteval od avstrijskega veleposlanika v ZDA pojasnilo, za tistim pa je v Washington odletel tudi avstrijski zunanji minister Pahr.

Na Dunaju domnevajo, da si je Gadafi z obiskom na Dunaju zagotovil tudi obisk v Rimu, kar si Gadafi že dalj časa prizadeva. Italija je namreč najpomembnejši libijski trgovski partner.

Na veliko jezo Washingtona je kancler Kreisky v neki izjavi za televizijo dejal o Gadafi: »To so pač ljudje z nekoliko drugačnim načinom mišljenja in gospodje v Washingtonu morajo znati prenašati tudi kritiko.«

Dunaj seveda ne bi bil Dunaj, če se ob tem obisku njegovi prebivalci zagledali v lepo Safijo, drugo Gadafi-jevo ženo, ki je v trenutku postala popularna.

Italijansko vino v kanale

Vinogradniki s francoskega juga so izvedli doslej najbolj spektakularno akcijo: v kanale, ki se iztekajo v pristanišče Sète so spustili 60 tisoč hektolitrov vina. Škoda je za približno 12 milijonov frankov (90 milijonov dinarjev).

Zgodilo se je to prejšnji četrtek. Proti pristanišču Sète je pripeljala kolona avtomobilov v njih pa razjarjeni vinogradniki. Nasproti pripeljejo tri italijanske cisterne. Vinogradniki jih ustavijo in obstopijo. V dveh cisternah je italijansko vino, v tretji melasa. Samo kratek čas in že teče vino iz cistern.

Kakih sto vinogradnikov je potem odšlo k cisternam vinarske zadrage CAF, katere glavni delničar je Baptiste Dueming, član Komunistične partije in največji posrednik med Vzhodom in Zahodom. »Komandosi« so železno ograjo enostavno razstrelili. V kleteh so se spravili nad 26 betonskih cistern (ena cisterna 600 hektolitrov). Izbili so vehe in črnina je tekla v potokih.

Italijani so januarja za 8 odst. povečali izvoz vina, in samo francoski trgovci so ga kupili več kot milijon hektolitrov. Razlika v ceni sicer ni velika, toda francoski vinogradniki zatrjujejo, da prodajajo Italijani nekakšno ceneno mešanico svojih in afriških vin.

Francoska vlada je v Bruslju od EGS že dobila dovoljenje za destiliranje 7 milijonov hektolitrov vin iz dežel EGS, vinogradniki pa so se organizirali za nastop proti takšnim vladnim ukrepom.

globus

BONN — Tudi ZR Nemčija se je priključila vrsti političnih manifestacij, ki potekajo v zahodnoevropskih državah v zvezi z Afganistanom. V vladni izjavi je rečeno, da je Sovjetska zveza kriva, da je vsak šesti Afganistanec begunec, kar pomeni največje število beguncev po drugi svetovni vojni.

MAPUTO — Mozambik je zaprosil mednarodno skupnost za pomoč v hrani, da bi olajšali položaj prebivalcev te afriške dežele, ki jo je prizadela huda suša.

ATENE — Grška vlada je sprejela predlog moskovske agencije Sojuz gas eksport, naj pošlje v SZ strokovnjake, ki se bodo pogovorili o gradnji plinovoda in dobave naravnega plina za grško industrijo.

VATIKAN — Duhovnikom je prepovedano ustanavljati lastne organizacije s političnimi ali sindikalnimi smotri, je zapisano v posebni izjavi kongregacije za duhovščino, ki so jo objavili v Vatikanu. Kot kaže, je izjava namenjena predvsem nekaterim duhovniškim organizacijam v evropskih socialističnih državah, tudi v Jugoslaviji, ter duhovniškim organizacijam v Latinski Ameriki.

WASHINGTON — Ameriška vlada je obvestila kongres, da namerava Izraelu naknadno prodati še 200 raket zemlja-zrak hawks, vrednih 47 milijonov dolarjev.

MOSKVA — Na križišču velike moskovske ulice (Profsojuznaja Sindikalna) in Krasinove ulice postavljajo spominsko ploščo Josipu Brozu Titu po katerem se bo imenoval tudi tamkajšnji trg, ki leži na meji med staro Moskvo in njenimi novimi predmestji.

MOSKVA — Tukaj so zanimali trditve ZDA, da SZ uporablja strupe v boju proti afganistanskim upornikom in da te strupe uporablja tudi Vietnam, da bi zatrl upor v Kampučiji.

NEW DELHI — Indijska vlada je sprejela načrt o gradnji satelitske telekomunikacijske mreže.

V žarišču dogodkov

SEDEM PETLETK REALNEGA SOCIALIZMA

V sovjetskem uradnem poročilu o gospodarskih rezultatih, doseženih v letu 1981, ni podatkov o žetvi. Po letu 1975 se je to zgodilo prvič. V svetu si to razlagajo kot priznanje, da je bila žetev slaba in daleč pod planiranimi 239 milijoni ton žitaric. Pravzaprav v sami Sovjetski zvezi trdijo, da je bila žetev slaba, vendar ne navajajo števil. Strokovnjaki iz ameriške obveščevalne službe CIA, ki leto za letom zbirajo podatke in ocenjujejo žetve so izračunali, da so lani v ZSSR pridelali okoli 175 milijonov ton žitaric.

Čehoslovaški list „Rude pravo“ piše o „težkem letu 1982“. Tudi v tej državi niso izpolnili vseh načrtov, glavne težave pa se odražajo v podražitvah surovin in energije, v izvozu na konvertibilno področje, v prenizki produktivnosti v gospodarstvu. Napovedujejo podražitev hrane.

Madžarska se trudi, da „ohrani doseženo“ in da ne nazaduje pri življenjskem standardu in socialni varnosti (o nekaterih novih pobudah na Madžarskem smo na tem mestu pisali prejšnji teden).

Bolgari ne dovoljujejo, da bi iz države iznašali hrano ali industrijske izdelke. Partnerje v SEV opozarjajo, da ima

Bolgarija sicer dovolj hrane, vendar premalo za izvoz.

DR Nemčija dosega še vedno visoko stopnjo industrijskega razvoja (več kot 4 odst., kar je za industrijsko razvito državo veliko). Težave pa ima z gorivi. Partijski politbiro je sklenil, da je treba narediti vse, da bi uvoženo nafto in plin zamenjali z domačimi gorivi.

Poljska doživlja najtežjo gospodarsko krizo. Celotna proizvodnja je bila lani za 15 do 20 % nižja kot leta 1978. Takega gospodarskega zloma po drugi svetovni vojni ni doživela nobena druga država.

V Romuniji so racionalizirali potrošnjo kruha, moke in drugih mlevskih proizvo-

dov. Prebivalci lahko kupujejo hrano in industrijske izdelke samo v kraju stalnega bivanja, tujci pa ne smejo odnesti čez mejo niti grama mesa, olja, sladkorja, riža itd.

To je nekaj podrobnosti, ki podpirajo trditve, da so gospodarske težave, značilne za ves svet, prizadele tudi vzhodnoevropsko gospodarstvo, dežele socialističnega tabora, „države realnega socializma“, kot se same nazivajo. Samo po sebi to ne bi bilo prav nič nenavadnega, če v teh deželah ne bi trdili, da kriza kapitalističnega sveta nanje ne vpliva, da zaradi značaja socialističnega sistema, krize v teh sistemih niso mogoče. V uradnih dokumentih vzhodnoevropskih držav res ni besede kriza, temveč so ta pojem zamenjali s takimi kot so težkoče, pomanjkljivosti, slabosti in podobno.

V vzhodnoevropskih deželah že nekaj let beležijo vse manjše odstotke porasta narodnega dohodka, kmetijske proizvodnje, investicij v

gospodarstvo, števila zaposlenih. Tega si seveda ni mogoče razlagati drugače kot tako, da se iz leta v leto zmanjšuje učinkovitost gospodarstva.

Vzroki so številni, od mednarodnih, do tistih, ki so v sistemu samem. Kako so vzhodnoevropske države del visokorazvitega sveta potrjujejo naslednja dejstva: članice SEV zavzemajo 17 odst. celotne zemeljske površine in štejejo 380 milijonov prebivalcev, kar je 8,7 odst. vsega svetovnega prebivalstva. Te države ustvarjajo 15 odst. svetovnega družbenega proizvoda. Članice SEV so udeležene s 69 odst. svetovne proizvodnje rjavega premoga, s 47 odst. krompirja in sladkorne pese, s 30 odst. antracita, zemeljskega plina, železove rude, surovega železa, jekla, cementa, mleka, z 21 odst. električne energije, 20 odst. nafte in mesa ter 18 odst. žitaric. To govori v prid trditvi, da gre za bogato in razvito območje, ki pa se še razvija.

Osnovno vprašanje torej ni

ali gre za razvitost ali nerazvitost. Problem tiči drugje in sicer v tem, da proizvodnja ne more zadovoljevati naraščajočih potreb, in ta razkorak se vedno večja.

Sedaj veljavni administrativno-centralistični sistem upravljanja v gospodarstvu je bil dograjen v tridesetih letih v SZ in zatem nekoliko nekritično prenešen v ostale vzhodnoevropske dežele. Sedanja stopnja gospodarskega razvoja kaže, da ta sistem ne odgovarja več in da vodi v vedno globlje krize.

To ugotovitev predvsem v SZ odločno odklanjajo s trditvijo, da je sistem dober, da pa ga je treba prilagajati, izboljševati. Pri tem gre za celo vrsto „prilagajanj“ kot na primer skrajno varčevanje z gorivom, energijo in proizvodnimi materiali, za povečevanje delovne discipline, za odgovornost na vseh nivojih itd.

Evropski energetski viri v SZ so izčrpani — kot pravi eden od načelnikov v državnem planu ZSSR — Aleksander Ivanovič Smirnov. Nafto

je treba črpati v vzhodnih predelih države in to na globini več kot 4 tisoč metrov, kar je izredno drago. Premog kopljejo v globini več kot 2 tisoč metrov. Čeprav so zaloge neizmerljive, je treba do njih priti. V zadnjih letih so v SZ porabili 11 milijard rubljev samo za to, da so energijo pripeljali do zahodnih mej države.

Očitno je, da mora SZ svojo surovinsko in energetsko hrbtenico preseliti za nekaj tisoč kilometrov bolj na vzhod. To pa ni samo sovjetski problem, temveč problem vseh držav SEV, ki večino surovin in energije uvažajo iz SZ, zato morajo dajati tudi denar za odkrivanje novih virov energije in surovin.

V začetku sedemdesetih let so na vzhodu opustili dogmo po kateri naj bi pomenilo najmanjše posojil na zahodu izdajo socializma. Danes so vzhodnoevropske države na Zahodu dolžne 80 do 90 milijard dolarjev. To pa tudi dokazuje povezanost vzhodnoevropskih držav z ostalim svetom. (po Startu)

ogledalo tedna

Kdo je to — funkcionar?

„Pojem funkcionar je skorajda umazan. Ne smeš biti funkcionar, ker je ta obvezno svinja, pes, lopov, ki jaha delavski razred, v rokah pa ima nenehno mikrofoni in kar naprej govori. Špumnite se le, koliko je karikatur v zvezi z mikrofoni. Posmehujejo se ljudem, ki morajo zaradi svojega položaja oziroma mesta, na katero so bili izvoljeni, govoriti pred javnostjo. Ne gre več za obračun z birokratskimi silami, temveč z nekakšnimi birokratskimi norci. Tudi taki so, to je res, vendar je treba vedeti, kje je meja.

Poglejte, na primer, kako pišejo o stolčkih — vsak dan enako. Pa kaj naj storimo? Naj gremo pod savski most in sedemo na trinožnike? Naj zapremo Simpo in druge tovarne pohištva? Kamorkoli pogledaš, novinarji na vsa usta razpravljajo o stolčkih, češ, funkcionar je sedel nanj, zdaj ga ne premakne nihče več. To lahko razumem kot duhovitost. Toda, če pri tem vztrajajo vsak dan in če poudarjajo, da je tak povprečen funkcionar in ga vrhu tega še narišejo, kot da je nekakšen idol, potem bi morali ljudje resnično zgrabit kol in reči: Pojdite z milim bogom: to je naš časopis, v njem piše, da ste taki, zakaj bi vas torej prenašali.

Prebral vam bom, kaj piše v Ježu, kakšen naj bi bil idealni kandidat na bližnjih volitvah: „Sluh ni bistven, kandidat mora imeti prostornino pljuč kakih 2000 kubičnih milimetrov, prostornina možganov in drugih organov pa je lahko omejena... To človek že prenese enkrat ali dvakrat, toda zdaj se lahko vsak izživlja po svoje. Na naših sejah in delegatskih skupščinah naj bi govorili o tem, kaj mora še storiti naša družba, v kateri smeri se mora razvijati. Tudi agitirati moramo, naše časopisje pa se nam posmehuje. Ne smeš več stopiti na govorniški oder. Dogovarjali naj bi se, prav, toda kdo se bo pogovarjal s tako opisanimi idioti. Le koga zastopajo v naši družbi? To je že preseglo vse meje, to ni prava pot za obračun z birokratskimi in etatističnimi elementi.”

Tako nevsakdanje sočen besednjak je na nedavni skupni seji predsedstev CK ZK Srbije in RK SZDL Srbije, kjer so imeli na tapeti „sredstva za obveščanje“, uporabljal predsednik predststva SR Srbije Dobrovoje Vidić. Lahko nam je, posebej časnikarjem, če že ne za kaj drugega, vsaj v tehten razmislek.

(po sobotni prilogi Dela od 27. februarja letos — brž)

TEŽAVE Z OSMIMI ODSTOTKI

Po razpravi v republiški skupščini o uresničevanju zakona o sistemu državne uprave je slovenski republiški izvršni svet napovedal, da bodo do konca leta zmanjšali število upravnih delavcev za osem odstotkov. V občinah pravijo, da zmanjševanje števila zaposlenih v upravi ne bo izvedljivo.

Po ocenah slovenskega izvršnega sveta je v obinskih upravah zaposlenih več kot 7.400 delavcev, v republiški upravi okrog 2.200 delavcev (brez organov za notranje zadeve), v samoupravnih interesnih skupnostih pa

okrog 5.000. V Sloveniji imamo približno 15.000 predpisov, ki se nanašajo na upravo delovanje. Približno 2.000 pa jih je teoretično možno avtomatizirati.

Z nekaterimi novimi zakoni se prenašajo na občinske upravne organe nova dela in naloge (avtomatska obdelava podatkov izvršbe, sisov, urejanje stavbnih zemljišč, komunalno dejavnost, prav tako pa tudi izterjava prispevkov za zdravstveno varstvo in pokojninsko zavarovanje, zbiranje prispevkov za otroško varstvo).

Zakon o sistemu državne

uprave ob vsem tem pravi, da morajo upravni organi skrbeti, da se pravice, obveznosti in pravne koristi posameznikov v upravnem postopku izpolnjujejo zakonito in učinkovito, hitro in enostavno ter s čim manj stroški.

Občinski organi rešujejo vsako leto približno poldrugi milijon zadev. Nerešenih ostane le okrog tri odst. zadev.

Kaj torej, optimizem ali dvom o napovedanem zmanjševanju delavcev v državni upravi? Prej drugo kot prvo.

telegrami

NOVI SAD — V Vojvodini so lani pridelali rekordne količine sladkorne pese: 4 milijone 330 tisoč ton. Na družbenih posevkih je bil hektarski donos 46,2 na zasebnih 44,8 tone.

KNIN — V okviru zvezne delovne akcije, ki jo bodo letos prvič organizirali, nameravajo pogozditi 200 hektarov puste zemlje. Posadili bodo 4 tisoč borovcev.

KRAGUJEVAC — V tovarni avtomobilov Crvena zastava se je nabrlo že več kot 8600 nedokončanih vozil, ker nimajo dovolj posameznih sestavnih delov. Tako so se približali rekordni številki 10 tisoč nedokončanih vozil oktobra lani.

REKA — Tovarna Torpe-

do bo v Alžirijo prodala 2500 traktorjev.

BEOGRAD — Gradbeniško-geotehniški kombinat Hidrotehnika iz Beograda bo gradila drugo fazo neke

rafinerije v Iraku. Rok do graditve je sredina leta 1984.

BEOGRAD — Organizacije združenega dela pomorskega brodarstva načrtujejo, da bodo v sedanjem srednje-ročnem obdobju obnovile domačo floto s 131 plovnicami. Pri tem naj bi 45

ladij zgradili v domačih ladjedelnicah, 14 kupili v tujih — novih in 72 že rabljenih, ki bi jih obnovili.

ZAGREB — Ploščad za črpanje nafte, prvo te vrste v naši državi, je zgradil tozd kovinske proizvodnje, ki sodi k lesno-industrijskemu podjetju v Novoselcu blizu Zagreba.

PRIŠTINA — Predsedstvo Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo je ostro obsodilo nedavne izgrede skupin študentov in srednješolcev.

NOVI SAD — V somborski občini so v zadnjih mesecih poklali 7500 plemenskih svinj, ker tovarne živinske krme proizvajalec niso redno pošiljale krme.

Kmetice na porodniškem dopustu

Zadružnice in kooperantke iz moziške občine so prve slovenske kmečke ženske s pravico do porodniškega dopusta. V zgornjesavinjski kmetijski zadrugi so se namreč zadržni člani in kooperanti že odločili, da pristopijo k samoupravnemu sporazumu, ki ureja to vprašanje, s čimer so prevzeli tudi obveznost, da poslej še sami solidarno prispevajo del sredstev, potrebnih v te namene.

Očitno v moziški občini kmetje niso dolgo oklevali, ko je bilo treba tudi z lastnim zgledom podpreti formalno pravico kmečkih žensk do porodniškega dopusta. Morda so na zadružnike in kooperantke nekoliko „pritisnile“ tudi ženske same, ki so v tej občini dobro organizirane in so doslej že ničlikokrat opozarjale na neugoden položaj mladih kmečkih mater, ki imajo po porodu le malo možnosti, da bi se, enako kot delavke, dlje časa posvečale novorojenčkom.

Naj bo kakorkoli, da imajo ženske v moziški občini v kmetijski proizvodnji tudi sicer pomembno mesto, pove že podatek, da je med osemsto zadržnimi člani 170 žensk, kar 370 pa je med njimi nosilk kooperacijske proizvodnje. Četudi imajo v marsikateri teh družin že odrasle otroke in ženske torej ne računajo več s tem, da bodo še zibale svoje, so se naglo odločile, da ne glede na to pobudo o zagotovitvi nadomestila za porodniški dopust tudi za kmetice. Zgledu so sledili tudi zadružniki in kooperanti, čeprav je bilo že od vsega začetka jasno, da bo treba poseči v žep. V moziški občini bodo letos v ta namen združili okrog 560 tisoč dinarjev — posamezno gospodinjstvo bo prispevalo približno 710 dinarjev — kar pa je še vedno samo približno polovica denarja, ki bi ga naj kot nadomestilo prejele kmečke matere. V občini se namreč v kmečkih družinah na leto rodi kakih 30 otrok.

Medtem pa, ko v moziški občini vsi precej nestrpno pričakujejo dejanske učinke nove pravice, drugod v Sloveniji nerazumljivo dolgo odlašajo. Po podatkih Zadržne zveze Slovenije so doslej samo še tri zadružne organizacije poslane pristopno izjavo k samoupravnemu sporazumu, ponekod pa so se celo odločili, da potrebnega referenduma sploh ne bodo izvedli. Morda je sicer res, da nadomestilo še ni zagotovilo, da bo kmečka mati res več svojega poporodnega časa namenila otroku, gotovo pa je eden od pogojev za to, da bo na to začela navajati okolje, v katerem živi. Miselnosti se pač ne da spremeniti čez noč — vendar se zato še manj kaže z njo kar sprijazniti.

Izgrede preperečili občani

V Prištini izhaja časopis Jedinstvo (v srbohrvaščini), ki je prejšnji teden objavil zanimiv komentar o tem, kako je skupina aktivistov Podujeva preperečila poskus iredentistov, da bi organizirali demonstracije. B. Slavkov, avtor komentarja »Pot so jim preperečili ljudje...« je zapisal:

— Tokrat se srečanje v nasprotju s preteklim letom ni končalo s prijateljskim preperevanjem in pozivanjem na mladinsko zavest. V letu dni, ki je minilo od prvih protirevolucionarnih divjanj, so komunisti dojeli, da obstajajo zapeljani ljudje, pa tudi takšni, ki so zavestni sovražniki našega sistema. Toda z njimi ni prijateljskega pogovora...

— Smelo in nepopustljivo so se postavili pred demonstrante in šolsko stavbo. V hipu so bili iredentistični transparenti v blatu — doživeli so sramotno usodo, da hodijo po njih njihovi avtorji, ki so panično bežali.

— Rekli so, da ne pričakujejo, da samo organi javne varnosti varujejo našo družbo, naše sožitje. Prav oni, Albanci, so pokazali, da lahko to storijo tudi navadni ljudje, občani in komunisti.

— Dan po kratkotrajnem obračunu z demonstranti se je življenje v Podujevu mirno, običajno nadaljevalo. Samo tu in tam se je kdo v pogovoru vrnil k dogodku prejšnjega dne. Toda čutili je pomirjenost, gotovost. Vedo že, da je poskus demonstracij propadel in da je v njih sodelovala samo skupina propadlih učencev in študentov, ki so jih že lani spoznali za iredentiste. Izvedelo se je tudi, da jih je že precej pred preiskovalnimi organi in da se bo pred le-timi v kratkem znašlo tudi nekaj tistih, ki se še skrivajo.

— Toda posebno veljavo prisojajo komunistom Jetulahu Gašiju, Bahtijaru Čitaku, Rahmanu Dedaju in Šukriji Ejupi, ki so se odločno postavili na pot tistim, ki so s svojim brezumnim nacionalizmom tudi tokrat hoteli zajeti šolsko mladino in mirne občane.

— Neuspeh nacionalistov je tokrat zgovornejši prav zato, ker so se jim postavili po robu ljudje — piše B. Slavkov v omenjenem komentarju.

PRVA NOSILKA ŠTAFETE

Prva bo 21. marca ponesla letošnjo štafeto mladosti s trga Makedonija v Prilepu pionirka Tatjana Atanasoska, učenka 7. razreda osnovne šole Goce Delčev v Prilepu. Izbrali so jo pionirski odredi z vseh prilepskih osnovnih šol, izbira pionirja za prvega nosilca štafete pa se je ujela s 40-letno ustanovitve jugoslovanske pionirske organizacije.

Tatjana Atanasoska se je rodila 29. julija 1968 v Prilepu v delavski družini. Je odlična učenka od prvega do sedmega razreda in ena od najbolj delavnih v pionirskem odredu Goce Delčev. Bila je predsednica pionirskega odbora, predsednica Rdečega križa na šoli, udeležila pa se je tudi številnih šolskih, občinskih in republiških tekmovanj. Najbolj jo veseli ta zgodovina in makedonska, v prostem času pa rokomet. Je članica podmladka ženske rokometne ekipe pri tobačnem kombinatu v Prilepu, pa tudi številnih sekcij na šoli.

Preskrbljenost mest

Nekako v navado nam je prišlo, da razgovor o preskrbi začnemo s kavo. Kot da je kava merilo preskrbljenosti občanov z živili in drugimi potrebščinami.

Za kavo dajejo ponekod že tudi po 1500 dinarjev za kilogram, kot da se brez kave ne da živeti in jo je treba kupovati za vsako ceno. In prav zaradi tega, ker kave ni dovolj, je popijemo več kot kdajkoli prej. Iz pitja kave delamo prave seanse, nekakšno mistično razpoloženje in doživljanje.

Za limone se ne zanimamo toliko, čeprav so potrebne za zdravje, kar za kavo ne moremo reči. Prav tako nam ni mnogo mar, če nimamo pomaranč in banan ter drugega južnega sadja. S kruhom pa ravnamo, kot da ga imamo preveč, saj so smetišča polna odvrženega kruha. Menda tudi zaradi tega, ker je zaradi kompenzacij, kjer jih je pač še kaj, preveč poceni in se zanj še ni treba preveč pehati.

Svinjskega mesa je preveč v prodaji, pravijo v Beogradu, telečjega ni zaradi neurejenih cen, mlade govedine je dovolj in mleka ter mlečnih izdelkov tudi, ker dobijo maslo iz rezerv, če ga trenutno ni pri proizvajalcih...

Lahko bi rekli torej, da nam hrana še ne dela preglavic. Tudi zategadelj, ker na njivah še vedno rastejo tovarne, naprimer kot v Aleksincu, kjer začnajo gradnjo nove tovarne na najbolj plodnih njivah. Z neobdelanimi polji si tudi ne delamo preveč preglavic, če naj verjamemo beograjskemu tedniku NIN, saj v Vojvodini, na primer, agronomi in drugi strokovnjaki in vodilni ljudje najemajo na desetine hektarjev zemlje in jo obdelujejo z družbenimi traktorji in drugimi kmetijskimi stroji, namesto da bi organizirali združevanje dela na področju kmetijstva, kar jim očita vojvodinsko vodstvo.

Menda je tako bolj praktično, ker je zemlja takoj obdelana, med tem ko bi samoupravno organiziranje proizvajalcev predolgo trajalo. Odgovor na praktično vprašanje, kako je z dohodkom, pri tem seveda izostaja, kajti dohodkovni odnosi so še vedno neurejeni.

PISMO IZ BEOGRADA

Takšna je podoba preskrbe nasploh. Jugoslovanska mesta in občine na primer v Sarajevu, skupaj z Mostarjem in Banjo Luko, svoj znani UPI, ki povezuje zaradi preskrbljenosti ter mest 115 organizacij združenega dela, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in plasmanom hrane. Zagreb ima podobno povezavo s štirimi poslovnimi skupnostmi, ki preračajo v višjo obliko poslovne skupnosti. Beograd je začel z družbenimi dogovori, da bi nadaljeval s poslovnimi skupnostmi po zagrebškem zgledu, in jih združilo v samoupravno interesno skupnost za preskrbo mesta po zgledu Ljubljane, vendar ima ob tem oporo v gigantu, ki se imenuje Kmetijski kombinat Beograd in čigar glavna naloga je preskrba mesta z vsemi živili, zato je deležen velike pomoči v financiranju proizvodnje tako iz mestnega proračuna kot iz osnovnih beograjskih bank. Nekateri namreč v celoti financirajo tisto proizvodnjo, ki je glavnemu mestu najbolj potrebna.

Vsa ta obrnjenost k sebi ima slabosti, ki izvirajo iz družbenoekonomskih odnosov, ki smo jih podedovali od minulih časov gospodarjenja z živili v preskrbovanju mest in industrijskih središč, ki imajo vselej prednost pred ostalimi središči oziroma bivališči našega prebivalstva. Različni načini preskrbe so rezultat različnih pogojev preskrbovanja in življenja nasploh, vendar se stalna konferenca mest in občin Jugoslavije že dalj časa zavzema za ustvarjanje mreže preskrbe mest in občin, ki jo zdaj uspešneje pletejo prekupčevalci kot pa trgovske organizacije in je neizbežna za zadovoljevanje potreb proizvajalcev kot porabnikov.

Težko je reči, kdaj bodo mesta to mrežo spletla, če so družbenoekonomski odnosi taki, da vsakdo najprej misli nase, potem šele na drugega, zlasti zaradi pomanjkanja raznih vrst blaga, vendar je nekaj že v tem, da so jo začela spletati. Snovanje od družbenih dogovorov do samoupravnih sporazumov v Beogradu in tudi drugod pač napoveduje, da bo nekoč, ob koncu prehodnega obdobja snovanja interesne povezanosti, vendarle prišlo do tega, da bo začetek pri samoupravnih sporazumih, kar za zdaj še zdaleč ni, čeprav to želimo.

Viktor Sirec

Odsotnost z dela narašča

V lanskem letu so pomurske občinske zdravstvene skupnosti izplačale za 55.186.000 dinarjev nadomestil osebnega dohodka zaradi bolezni in nesreč pri delu. To je znesek, ob katerem bi se morali zamisliti in analizirati upravičenost izostankov, zlasti še, ker število dni odsotnosti z dela zaradi nesreč pri delu in zunaj dela, poklicnih

obolenj, bolezni, spremstva in nege družinskih članov iz leta v leto naglo narašča. Zlasti je bil izreden porast števila dni izostankov z dela v lanskem letu, kar še posebej velja za soboško in radgonsko občino.

V soboški občini se je število dni odsotnosti z dela zaradi bolezni in nesreč pri delu od 121.547 v letu 1980 povečalo na 134.346 dni v lanskem letu ali za 10,6 odstotka. Število dni odsotnosti z dela nad 30 dni pa je poraslo od 107.928 v letu 1980 na 122.058 dni v lanskem letu ali za 13,1 odstotka. Porast števila dni odsotnosti z dela ni posledica večjega števila zaposlenih, saj je na novo zaposlenih le za 2,4 odstotka. To pa pomeni poleg rasti porabe za zdravstvene storitve in izgube v dohodku združenega dela še višje izdatke občinske zdravstvene skupnosti, ki je lani izplačala 30.506.000 dinarjev nadomestil osebnega dohodka ali kar za 45,3 odstotkov več kot leto prej. Takšen porast izostankov z dela zaradi bolezni in nesreč pri delu je v soboški občini toliko bolj zaskrbljujoč, ker so se podpisniki dogovora o temeljnih družbenega plana občine za to srednjeročno obdobje zavezali, da bodo v organizacijah združenega dela posvečali posebno skrb varstvu pri delu in odsotnosti z dela. Največji odstotek izostankov z dela so v lanskem letu v soboški občini dosegli v gradbenem podjetju Konstruktor-Pomurje, kjer je 1.122 zaposlenih bilo odsotnih z dela 29.229 dni ali 8,28 odstotka. Sledijo Platana 7,94, Mlinopek 7,45, Graditelj Beltinci 7,35, Dimnikar Beltinci 6,89, Železniško transportno podjetje 6,73, Panonija 6,45, Agromerkur 5,90, Agroservis — motorna vozila 6,00 odstotkov itd. Skupno je 20.379 zaposlenih v soboški občini v lanskem letu izostalo z dela zaradi bolezni ali nesreč pri delu 256.404 dni. Podobno stanje kot v soboški je tudi v radgonski občini, kjer so v lanskem letu izplačali 704.000 dinarjev nadomestil osebnega dohodka zaradi bolezni in nesreč pri delu ali za 45,7 odstotkov več kot prejšnje leto. V lendavski občini znašajo nadomestila 8.219.000 dinarjev ali za 22,4 odstotka več in v ljubotemski občini 5.757.000 dinarjev ali za 14,5 odstotkov več kot prejšnje leto.

F. Maučec

GORNJA RADGONA

Srečanje z delegati

Konec prejšnjega tedna je komite OK ZKS Gornja Radgona pripravil srečanje urednikov tovarniških glasil v občini z delegati, ki so jih izvolili na programsko-volilni konferenci za IX. kongres ZKS in XII. kongres ZKJ.

Srečanja z zvezno delegatko Melito Bakračević, ki bo zastopala še komuniste in ljubotemske in lendavske občine, ter republikanski delegati iz gornjeradgonske občine Ireno Petek Ferenc, Jankom Jašovcem, Žarkom Ruesom in Jožetom Reguletom so se udeležili novinarji iz Radenske, Gorenje-Elrada in Avtoradgone, tovarniških glasil torej, ki sproti obveščajo svoje delavce o dogajanjih v občini. Ti bodo delegate v glasilih tudi podrobneje predstavili.

vp

ABC POMURKA — KZ PANONKA MURSKA SOBOTA

RAZPISUJE

I. na podlagi sklepa združenega sveta KZ naslednja dela in naloge:

1. direktorja kmetijske zadruga
2. vodja komerciale

II. na podlagi sklepov združenih svetov temeljnih združenih organizacij za kmetijsko kooperacijo:

3. direktorja TZO Murska Sobota
4. direktorja TZO Cankova
5. direktorja TZO Gornji Petrovci
6. direktorja TZO Beltinci
7. direktorja TZO Martjanci
8. direktorja TZO Prosenjakovci

III. na podlagi sklepa zbora delegatov Hranilno kreditne službe Panonka Murska Sobota

9. direktorja HKS

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in drugimi samoupravnimi splošnimi akti, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

pod 1. in 2.

- da ima agronomsko ali ekonomsko fakulteto in najmanj 3 leta delovnih izkušenj na delih oz. nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v podobnih organizacijah združenega dela
- da ima višjo agronomsko ali višjo ekonomsko izobrazbo in najmanj 5 let delovnih izkušenj na delih oz. nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v podobnih organizacijah združenega dela

pod 3. do 7.

- da ima agronomsko fakulteto ali višjo agronomsko šolo in 3 leta delovnih izkušenj

pod 8.

- da ima višjo agronomsko šolo in tri leta delovnih izkušenj ali srednjo šolo kmetijske smeri in pet let delovnih izkušenj
- vsaj pasivno znanje madžarskega jezika

pod 9.

- da ima višjo šolo ekonomske ali pravne smeri in 4 leta delovnih izkušenj ali srednjo šolo istih smeri in 6 let delovnih izkušenj.

Kandidati morajo izpolnjevati tudi poseben pogoj, da imajo moralno politične vrline in aktiven odnos do razvijanja samoupravnih odnosov.

Za opravljanje navedenih del oz. nalog bodo kandidati imenovani za dobo 4 let.

Kandidati naj pošljejo na ustrezni dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov ABC POMURKA — KZ PANONKA Murska Sobota, Lendavska 61/b, z oznako za razpisno komisijo za dela oz. naloge za katera se prijavljajo, v 15 dneh od dneva objave razpisa.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 15 dni od dneva izbire.

Izobraževanje in nezaposlenost

Zaustavitev nagle gospodarske rasti, ki je bila tako značilna za zadnje desetletje, je, kot je bilo pričakovati, povzročila med drugim tudi naraščanje nezaposlenosti. Klasičnega odpusta z dela v kriznih situacijah v Jugoslaviji sicer ne poznamo, ker je zaposlenim zagotovljena varnost zaposlitve, zato pa nezaposlenost prizadeva predvsem tiste občane, ki pravice do dela še niso uveljavili. Sem sodijo predvsem mladi, ki se po končanem izobraževanju usmerjajo v delo, tega pa vedno ne morejo dobiti takoj ali takšnega, kot ga glede na poklic iščejo.

V obdobju naglega družbenega razvoja smo tudi pri nas dokaj naselektivno zaposlovali, skorajda vse razpoložljive izobrazbene profile, neglede na dolgoročne potrebe. Odsev takega ravnanja je nesorazmerna struktura zaposlenih z velikimi razlikami med zahtevami del in nalog in dejansko zaposlenostjo pa tudi nizka produktivnost dela.

Poleg ekonomskih vzrokov, ki pogojujejo nezaposlenost je zanimivo ugotoviti vpliv izobrazbenih procesov na ta pojav.

Intenzivni gospodarski razvoj v povojni Jugoslaviji je spodbujal vedno širše izobraževanje, ki je sčasoma postalo tako samostojno, da se je od svoje ekonomske osnove v precejšnji meri oddaljilo in se širilo prek njenih potreb. Vsaka še tako majhna občina je hotela imeti kakšno srednjo šolo, šole pa so spet naprej težile za širjenjem svoje mreže in povečevanjem vpisnih kapacitet, da bi tako utrdile svoj položaj, ne da bi jih vprašanje potrebnosti njihovih kadrov kaj posebno skrbelo. Dokler se je zaposlovalo vseprek, tako ravnanje tudi ni povzročalo težav.

Zaradi nakopičenih problemov, ki se kažejo tudi v sofisticiranosti nekaterih poklicev, se v zadnjem času vse bolj poudarja potreba po skladnosti izobrazbenih kapacitet in smeri s potrebami združenega

dela. Toda ob nejasnih razvojnih načrtih posameznih delovnih organizacij ali celo gospodarskih dejavnosti so take potrebe le bolj ali manj točno ugibanje. Kolikor se dajo ugotoviti za obstoječe organizacije v nekem družbenem okolju, jih je le težko predvidevati za tiste, ki bodo morebiti še nastajale.

V Sloveniji je nezaposlenost predvsem problem ekonomske slabše razvitenih območij, kjer gospodarske strukture ne zmorejo delovno angažirati demografskih potencialov. Ta območja so tudi pri izobraževanju v težjem položaju. Odločati se morajo med tem, ali bodo pri načrtovanju izobraževanja dajala prednost demografskim potrebam (generacijski priliv in poklicne aspiracije mladine), ali pa omejevale izobraževanje le na potrebe lastnega običajno mnogo skromnejšega gospodarskega razvoja. Odločitve so praviloma v prid izobraževanju prek lastnih potreb, spremlja pa jih primerna tolažba: „Bolje, da gredo po svetu za kruhom šolani kakor pa nevalificirani delavci!“

Razmah izobraževanja je spodbujal tudi doslej precej širokogrudni sistem stipendiranja, ki je slonel, vsaj kar zadeva stipendije iz združenih sredstev, predvsem na materialnem položaju dijakov in študentov in manj na kadrovskih potrebah. Stipendije dobivajo tudi nekateri, ki do nje niso upravičeni, ker dokumentacijo o dokazovanju upravičenosti ne zajema vseh dohodkov družine, ker so kriteriji za nekatere dohodke prenizki in so krajevne skupnosti pri dajanju mnenj o upravičenosti prosilca do stipendije nekritične. Tudi višina nekaterih stipendij ni v ustreznem razmerju do osebnih dohodkov predvsem slabše plačanih kategorij zaposlenih delavcev.

Dobrišen del problemov izobraževanja in zaposlovanja bi odpravili s spremenjenim vrednotenjem dela. Ustvarjalno in družbeno

potrebno delo je temeljna osnova za zagotavljanje socialne varnosti delavcev in krepitev materialne osnove dela, zato se mora njegova vrednost izražati tudi v osebnem dohodku. Z nobenim načelnim opredeljevanjem in dobrnamernim svetovanjem ne bomo pri mladini vzbudili zanimanja za sedaj v poprečju slabo plačano proizvodno delo, ki je poleg tega manj cenjeno kot pisarniško ali kako drugo delo.

V poslabšanih gospodarskih razmerah se bistveno zmanjšajo možnosti za modernizacijo industrijske proizvodnje in njeno prestrukturiranje na zahtevnejšo tehnološko raven. Ohranjanje sedanje manj zahtevne gospodarske strukture pa pomeni za zaposlovanje reproduciranje potreb predvsem po nižje kvalificiranih delavcih. Ob sedanjih izobrazbenih tokovih je teh vse manj, kar med drugimi dokazujejo razmerja znotraj nezaposlenosti. V Pomurju ima ta pojav isti obseg, kot pred leti, a delež strokovno usposobljenih delavcev se je povečal od 10 na 30 odstotkov, za toliko pa se je zmanjšalo število nekvalificiranih delavcev. V praksi se dogaja, da je težje dobiti snazilko kot tehnika.

Možnosti za večjo mobilnost delavcev v širšem slovenskem prostoru niso zagotovljene, saj so običajno povsod suficitarni isti poklici, migracijska pota v druge države so zaprta, ostaja torej le čakanje na delo doma ali zaposlovanje na delih, ki jih k temu silijo materialni vzroki, vendar njim tako delo ne prinaša zadovoljstva.

Družbenega problema nezaposlenosti brez temeljitih ekonomskih posegov v gospodarski razvoj ne bomo odpravili, a lažje bi ga reševali, ko bi mladi iskanci zaposlitve bili usposobljeni za praktične, proizvodne poklice, po katerih je kljub omejitvam v zaposlovanju dovolj povpraševanja.

Ivanka Klopčič

VEČJE ZANIMANJE ZA KMETIJSKE POKLICE

Na Kmetijskem šolskem centru Rakičan se je razgovor, organiziranega na informativni dan, udeležilo 109 učencev osmega razreda osemletk. Od tega 61 odstotkov iz kmečkih družin. Takih, katerih družine imajo nad 5 hektarjev obdelovalne zemlje, je bilo 54, do 3 hektarje 31 učencev in iz družin, ki razpolagajo s 3 do 5 hektarjev 16 učencev.

Največ, 104, se jih je odločilo za šolanje kmetijca, 5 pa za poklic vrtnarja. Od tistih, ki se bodo šolali za poklice kmetijca, se jih je 17 odločilo za skrajšani program, po katerem šolanje traja 11 mesecev. Omenjeni nameravajo ostati in delati na domači kmetiji.

Za triletni program šolanja kmetijcev se je odločilo 31 učencev od teh jih 17 namerava ostati na kmetiji, drugi pa se želijo zaposliti v družbenem sektorju kmetijstva, čeprav bodo mnogi med slednjimi nasledili velika posestva.

Za poklic kmetijskega tehnika se je odločilo 56 učencev, vendar se jih je 12 odločilo, da bodo ostali na kmetiji. Ne gre prezreti, da so kriteriji za kmetijske tehnike posttrili tako, da bodo šolanje lahko nadaljevali le tisti, ki bodo snov prvega letnika iz petih predmetov obvladali za pozitivno oceno.

Ne gre prezreti tudi pozitivnih premikov pri odločanju za kmetijske poklice, h katerim je nedvomno prispevalo drugačno mnenje o pomembnosti proizvodnje hrane. Tako se je za ta poklic odločilo 63 odstotkov takih, ki so v prvem polletju osmega razreda osemletne šole izdelali z dobrim, prav dobrim in odličnim uspehom.

V skrajšani program bodo usmerjali oziroma vpisali tudi učence, ki so sicer končali le 7 razredov in nameravajo delati na kmetiji. Med absolutni pomurskih srednjih šol se jih je 22 odločilo, da se bodo šolali za potrebe kmetijstva. Od tega jih bo 17 nadaljevalo šolanje na Višji agronomski

šoli v Mariboru, osem pa jih bo študij nadaljevalo na biotehniški fakulteti v Ljubljani.

Ob večjem zanimanju mladih za delo v kmetijstvu pa bo v oči, da so kmetijske organizacije v Pomurju razpisale le 5 stipendij, od tega dve za diplomirane veterinarje. Ne gre prezreti dejstva, da se tačas na visokih ali višjih šolah za potrebe kmetijstva šola 25 študentov brez stipendij in z majhnimi možnostmi za zaposlitev.

Za šolanje na srednjih šolah so pomurske kmetijske organizacije letos razpisale le 12 stipendij in to 6 za poljedelsko-živilnoredijske tehnike, 5 za tehnike veterinarne in enega sadjarsko-vinogradniškega tehnika.

Ob nenehnih prizadevanjih za večjo proizvodnjo pa organizacije niso razpisale nobene stipendije za šolanje kmetijcev po triletnem programu, ki bi prav gotovo lahko uspešneje delali v kmetijstvu kot nekvalificirani delavci. Posebej velja opozoriti, da bi tudi kmetijske zadruga morale pokazati več zanimanja za šolanje bodočih kmetov in v ta namen primakniti kak dinar za stipendije, oziroma šolanje kmetijcev, ki bodo delali na svojih kmetijah.

Boris Hegeduš

Rašica Ljubljana n. sol. o.
TOZD otroške pletenine Beltinka
Beltinci n. sol. o.
Štefana Kovača 3
Delavski svet TOZD

razpisuje

dela in naloge

DIREKTORJA TOZD

Za direktorja temeljne organizacije je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da je državljan SFRJ in izpolnjuje splošne pogoje določene z zakonom, družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi;
- da ima visoko ali višjo izobrazbo tekstilne, pravne ali ekonomske smeri;
- da ima najmanj pet let delovnih izkušenj pri opravljanju del in nalog s posebnimi pravicami in obveznostmi;
- da je moralno in politično neoporečen;
- da ima znanje enega od svetovnih jezikov.

Imenovanje direktorja temeljne organizacije je za dobo 4 leta.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov „Rašica“ TOZD „Beltinka“ Beltinci, Štefana Kovača 3, s pripisom: „za razpisno komisijo“.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po poteku razpisa.

Več storjenega

na

komunalnem

področju

V Murski Soboti so se v ponedeljek še zadnjič v tem sestavu zbrali delegati skupščine samoupravne interesne skupnosti za cestno in komunalno dejavnost, ki so v minulih štirih letih brez dvoma v mnogočem pripomogli k pomembnemu napredku na področju cestne in komunalne infrastrukture ter priprave stavbnih zemljišč. Kot je v zahvalnih besedah poudaril predsednik skupščine Viktor Vrečič, jim je ob tesnem sodelovanju z izvršnim svetom skupščine občine, ustreznimi upravnimi in strokovnimi službami, kakor tudi z združenim delom, krajevnimi in interesnimi skupnostmi, posebej s stanovaljsko in vodno skupnostjo, v tem obdobju uspelo modernizirati več kot 43 kilometrov občinskih cest, izpolnjene pa so tudi naloge na področju komunalne dejavnosti.

Ob tem so delegati obravnavali in sprejeli poročilo o uresničitvi programa dela skupnosti za leto 1981, ki se je morala vseskozi soočati s problemom pomanjkanja gmočnih sredstev in bančnih posojil ter znatnega dviga cen ostalih storitev. Zato ob skrajnem finančnem nastru niso mogli v celoti izpolniti zastavljenih ciljev, med katerimi so jih nekaj prenesli v letošnje leto. Pri cestni dejavnosti je to zlasti odsek Pertoča-skozi vas in Dokležovje-Nemščak, kjer bi naj KG Rakičan prispeval 2,5 milijona dinarjev. Nekoliko boljša je situacija na komunalnem področju, saj so razen vzdrževalnih del dokončali še vodovodne priključke v krajevni skupnosti Partizan in Tomšičevem naselju v Murski Soboti, zgradili so kanalski zbirnik v naselju Beltinci, končana pa so tudi dela na železniškem podhodu v Murski Soboti. Hkrati pa so tudi dela na železniškem podhodu v Murski Soboti. Hkrati pa so z zadovoljstvom ugotovili, da je trenutno urejenih dovolj zemljišč za družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo — to je blokovsko gradnjo.

Predlog za zvišanje cen komunalnih storitev TOZD Komunala podjetja Sobotna v povprečju za 16 odstotkov so delegati interesne skupnosti potrdili, k čemur mora dati soglasje še skupnost za cene. V tem primeru bi od 1. junija letos povzeli cene vodari ne za 15 odstotkov, mestne kanalizacije za 16, javne snage za 18, pogrebništva za 17 (predvidena je tudi popoldanska izmena) in ostale komunale za 14 odstotkov. Na skupščini pa so določili tudi valorizacijo stroškov za pripravo in opremo stavbnih zemljišč v mestu Murska Sobota ter sprejeli dopolnjen srednjeročni plan samoupravne interesne skupnosti za cestno in komunalno dejavnost v obdobju od 1981 do 1985.

Milan Jerše

Najvišji odstotek v republiki

Na take volilne izide smo pravzaprav računali, je bilo prvo, kar so v kratki in okvirni politični oceni na predsedstvu pomurskega medobčinskega sveta SZDL v Ljutomeru v ponedeljek najprej naglasili. Samoumevno, da je bil tedaj ton razprave ubran na zaviljivo visoke odstotke glasovanja — kot že znano — najvišje v naši republiki. Tako je v četrtek 11. marca znašala udeležba zaokroženo za organizacije združenega dela in delovne skupnosti nekaj nad 92 odstotkov, v nedeljo 14. marca pa kar nad 97 odstotkov v krajevnih skupnostih, medtem ko so se kmetje-koperanti odzvali skoraj 99-odstotno. Po nekaterih delovnih kolektivih so volitve povezali z glasovanjem za samoupravne organe (delavske svete, komisije in podobno). Resda s poglobljeno politično oceno minulih splošnih volitev delegatov in delegacij za skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti še ne moremo postreči, kljub temu pa nam je obilica podatkov (števil in odstotkov) uspelo zbrati tudi nekaj spoznanj in izkušenj z volišč. V poročila so jih strnili naši dopisniki po občinah: Milan Jerše iz Murske Sobotne, Jani Dominko iz Lendave, Dušan Loparnik iz Ljutomerja in Vlado Paveo iz Gornje Radgone.

MURSKA SOBOTA

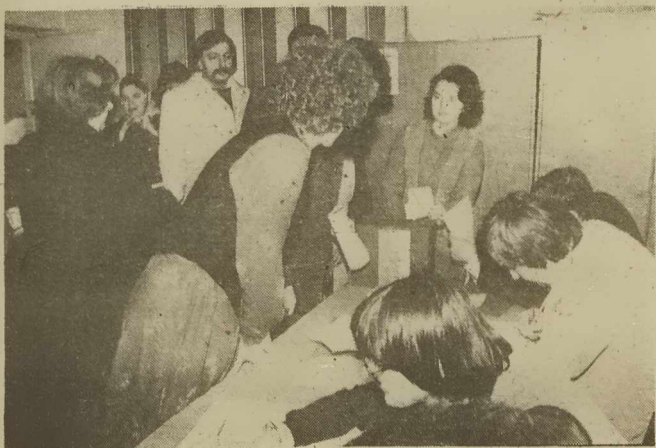
Povsod so se podvizarli

Da so bile priprave na letošnje splošne delegatske volitve v murskosoboški občini zares temeljito opravljene, pričča tudi izredno visoka udeležba volilcev.

Na četrtkovih volitvah v temeljnih organizacijah združenega dela ter drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, kjer so se delavci odločali o delegatih za zbor združenega dela skupščine občine in za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, je od 18929 volilnih upravičencev glasovalo kar 17565 zaposlenih, kar pomeni 92,79 odstotka vseh vpisanih volilcev. Iz raznih razlogov pa ni prišlo na volišča 1364

Podobna, nadvse ugodna ocena, velja tudi za nedeljske volitve v krajevnih skupnostih murskosoboške občine. Po podatkih z občinske volilne komisije se je od 45811 volilnih upravičencev, pri čemer so že odsteti glasovi naših delavcev na začasnem delu v tujini, volitev udeležilo celo 44270 volilcev ali 96,6 odstotka občanov, starejših od 18 let.

Glasovnice ni oddalo 1541 oseb. Še bolj pa so se izkazali kmetijski proizvajalci, ki so dosegli 98,9-odstotno udeležbo, in sicer se je od 17401 volilnih upravičencev odzvalo 17190 kmetov, kar pomeni, da jih ni volilo le 211.

Na vseh voliščih v mestu Murska Sobota je bilo v nedeljo izredno živahno.

ljudi, med katere je treba šteti tudi osebe, ki so trenutno na služenju vojaškega roka. V občini je bilo 121 volišč, ki so jih marsikje odprli že pred začetkom delovnega časa, kot npr. v Certusu TOZD Avtobusni promet in ŽTO Maribor volišče Murska Sobota, kjer so z volitvami začeli že ob štirih zjutraj.

V glavnem so se povsod odločali za zaprte volilne liste. Do 8. ure je volilo več kot 56 odstotkov volilnih upravičencev, do 11. ure pa že 72,71 odstotka delavcev. S 100-odstotno udeležbo so se lahko pohvalili železničarski delavci, v ABC Pomurki Mesna industrija TOZD Predelava in skupnih službah, kjer so kmalu končali z volitvami, malo kasneje pa tudi v puconski Opekarni. Tako so do pol devetih v murskosoboški občini zaprli že okrog 20 volišč. Izkazali so se tudi v TOZD Družbena prehrana, Agromerur TOZD Transport, delovni skupnosti skupnih služb KG Rakičan, Veterinarski postaji, Intes Mlinopetu, Platani TOZD Ledava, Cestnem podjetju TOZD Vzdrževanje itd.

Zanimivo je, da je na 149 voliščih v občini do 8. ure oddalo svoje glasovnice že več kot 38 odstotkov volilcev, do 11. ure nekaj nad 86 odstotkov. Ob tej uri so lahko 76 volišč zaprli. Ob 15. uri je bilo odprtih samo še 30 volišč, kar pomeni, da je do takrat glasovalo prek 92 odstotkov občanov. Posebej so se izkazali volilci v manjših krajih, saj so v Bukovnici že ob 6.17 uri končali z volitvami, do 7. ure pa tudi v Ratkovcih, Fikšincih, Kramarovcih, nekaj kasneje pa tudi v Berkovcih, Čikečki vasi, Pordašincih, Puževcih, Panovcih, Sulincih, Motvarjevcih in drugod. Omeniti velja tudi volilce na narodnostno mešanem ozemlju murskosoboške občine, ki so v nedeljo volili tudi svoje delegate v interesno skupnost za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti.

Teh nekaj števil zgovorno dokazuje, da so volilne komisije in odbori ob pomoči aktivna družbenopolitičnih delavcev na ravni občine in krajevnih skupnosti opravili zares obsežno delo, kar dokazujejo tudi izredno ugodni volilni rezultati.

LENDAVA

Popestreno glasovanje

To namreč potrjujejo končni podatki občinske volilne komisije v Lendavi. Od 18.373 volilcev jih je na nedeljskih volitvah glasovalo 17.902 ali 97,44 odstotka, pri tem je seveda potrebno odšteti zdomce. V zgodnjih jutranjih urah so končali volitve v Kotu in Žitkovcih, za slednje je potrebno še posebej poudariti, da vsake volitve po vojni končajo med prvimi v občini, kar je že neka tradicija tega kraja. Zanimivo je verjetno tudi to, da so prvi po osvoboditvi volitve končali ob 13. uri tudi v Petišovcih, pa še nekaj je potrebno dodati za ta kraj, imeli so najbolj lepo okrašeno volišče, za kar gre priznanje mladini. Lepo je bilo tudi v D. Lakošu, kjer je volišče bilo okrašeno z deli domačega likovnega umetnika, pa tudi v drugih vaseh so se mladi izkazali.

V Genterovcih so v večernih urah pripravili tudi recital poezije Prešerna in Petőfija, in tako počastili tudi madžarski kulturni praznik, v več vaseh pa so volilni dan popestrili s športnimi srečanji. Povsod pa so seveda poudarili, da morajo biti delegati, ki so jim občani dali zaupnico, boljši kot v prejšnjem mandatnem obdobju, boljši zaradi tega, ker bodo delovali v enem najtežjih obdobju, ko se bje boj za stabilizacijo gospodarstva. Pripravljenost za napredek so pokazali tudi delavci temeljnih organizacij združenega

V Petišovcih so imeli po oceni aktivistov socialistične zveze lendavske občine najbolj urejeno volišče.

dela, šol in ustanov na volitvah v četrtek, saj je več kot 91-odstotna volilna udeležba velik uspeh. Kmetje kooperanti so tudi tokrat dokazali svojo pripravljenost za razvoj, saj jih je od 6.169 vpisanih glasovalo 6.109 ali kar 99,57 odstotka, to pa je doslej tudi najboljša udeležba na volitvah.

Od takratnih volitev pa smo se ponovno nekaj naučili. V Lendavi in Turnišču so bile odprte kandidatne liste. Prav je tako, toda iz preteklih volitev vemo, da so te liste sicer sila demokratične, a vendar sporne, vsaj glede glasovanja. No, pa še nekaj pripomb k volitvam. V Brezovici sta menda dva občana, ki sta sicer zaposlena v delovnih organizacijah, obljubila da prideta na volišče do 19. ure, pa ji ni bilo. Mar sta s tem hotela izraziti oportunitet, komu navkljub? In naj napišem še to, da tisti, ki so bili v volilnih odborih, pravijo, da je potrebno vse tiste, ki na volišča niso prišli, imenovati prihodnjic v volilne odbore. Sam pa menim, da si takega zaupanja ne zaslužijo ne v volilnih odborih in ne v drugih organizacijah.

LJUTOMER

Kakršno vzdušje, takšni rezultati

Delovni ljudje in občani občine Ljutomer so konec prejšnjega tedna dvakrat opravili izpit. To je bil izpit iz pravic in dolžnosti, ki jih ima vsak občan, da je voljen in da voli. Udeležba na volitvah, ki so bile v OZD 11. marca in v krajevnih skupnostih 14. marca, brez dvoma zasluži najvišjo oceno. In kako so volili v občini Ljutomer?

V četrtek, 11. marca, so delovni ljudje volili na 40 voliščih v organizacijah združenega dela občine Ljutomer, obrtniki pa so imeli na voljo dve volišči. V volilne imenike je pri delavcih bilo vpisanih 4891 volilnih upravičencev, do devetnajste ure pa jih je volilo 4493 ali 91,8 odstotka. Seveda moramo poudariti, da število še ni dokončno, kajti do konca redakcije nismo uspeli dobiti podatke, ki bi vključevali tiste, ki so volili pismeno in po pošti. Na dveh voliščih, kjer so volili obrtniki, je

Občinska konferenca ZSMS Ljutomer je oblikovala nekaj komisij, ki so ocenjevale okrašena volišča. Med najlepšimi so bila tista v Stroči vasi, na Kamenščaku, v Verzeju in Branoslavcih. Na sliki je volišče na Kamenščaku.

bilo vpisanih 507 imen, volilo pa jih je 463 ali 91,3 odstotka. Delavci so volitve opravili v slavnostnem in delovnem vzdušju, seveda pa zopet izstopajo nekateri posamezni TOZD: Krka, Prevoznništvo, Ljutomerska klet, osnovna šola Branko Bernot Aljaž iz Križevca in TZO Klas, ki so volili 100-odstotno. Prvi so volitve opravili v Krkinem tozdu, saj so jih končali že ob četrtem na sedem.

V nedeljo pa je bilo predvsem slavnostno. Že zgodaj zjutraj, ponekod že ob šesti uri, so odprli volišča. Volilo je 12.845 volilnih upravičencev. Do devetnajste ure je bilo v volilnih imenikih obkroženih 12.500 imen, ki so opravili svojo dolžnost. In sicer je bila udeležba 97,31-odstotna. Prvi so volišče zaprli v Grabah ob osmi uri zjutraj, četrte ure kasneje pa v Branoslavcih. Med KS je bila prva cezanejska, saj so tam končali z delom že ob 9.30 uri.

V nedeljo so svoje delegate volili tudi kmetje kooperanti. V občini Ljutomer so imeli na voljo 49 volišč. Volitev se je udeležilo 97 odstotkov volilnih upravičencev. Od 3582 kmetov kooperantov je volilo 3473. Po posameznih organizacijah pa so volili takole: TZO Klas od 1499 volilnih upravičencev jih je volilo 1484 ali 99 odstotka, TZO Kmetovalec od 1682 kooperantov jih je volilo 1641 ali 97,5 odstotka in TOK Kooperacija od 401 volilca jih je volilo 348 ali 86,8 odstotka.

Ti rezultati vsekakor izpričujejo nekaj, čeprav še niso zajeti volilni upravičenci, ki so trenutno v JLA, vendar pa tudi takrat, ko bodo volili ti, se ne bo dosti spremenilo, saj število teh ni tolikšno, da bi vplivalo na povprečje. Pa še takrat se bo odstotek samo povečal.

Dober rezultat volitev pa je samo potrditev širokih in obsežnih priprav družbenopolitičnih organizacij in zavesti vseh, ki so volili.

GORNJA RADGONA

Izjemna udeležba

Četrtkove volitve v gornjeradgonskem združenem delu in nedeljske v vseh desetih krajevnih skupnostih v občini Gornja Radgona so samo potrditev več o tem, da je delegatski sistem zaživel med občani in delovnimi ljudmi te obsejne pomurske občine. To najbolje ilustrirajo rezultati o volilni udeležbi na volitvah 11. in 14. tega meseca.

V četrtek so v vseh delovnih kolektivih volili svoje delegate za zbor združenega dela skupščine občine in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Od 6717 volilnih upravičencev je oddalo glasovnice v volilne skrinjice na 45 voliščih 6266 delovnih ljudi ali kar 93,3 odstotka. Med 451, kolikor jih ni volilo, jih je le 40 izostalo iz neugotovljenih vzrokov. V večini manjših temeljnih samoupravnih

Eno izmed osmih volišč v KS Gornja Radgona v prostorih Delavske univerze.

organizacij in skupnostih so končali četrtkove volitve s popolnim uspehom, izkazali pa so se tudi delavci večjih delovnih kolektivov v občini: Radenske, Gorenje Elrada, Avtoradgone, Kmetijskega kombinata ... Kljub prazničnemu vzdušju na vseh voliščih, je delo potekalo nemoteno, saj so volišča odprli že uro pred pričetkom dela vsake izmene. Za delavce v združenem delu niso zaostajali tudi obrtniki. Volilo jih je 388, oziroma 92 odstotka.

Izjemno visoko volilno udeležbo — višjo kot v združenem delu — beležijo občani Gornje Radgone na volitvah na vseh sedemdesetih voliščih v vseh desetih krajevnih skupnostih. Od 14183 vpisanih volilcev je opravilo svojo volilno pravico 13.855 občanov in oddalo svoj glas za posebne in združene delegacije svojih krajevnih skupnosti za skupščine SIS, temeljne delegacije za zbor krajevnih skupnosti skupščine občine in za kandidatno listo za družbenopolitični zbor. Ob pol desetih so končali z volitvami na dveh voliščih v Kokolnjščaku in Očeslavcih, uro kasneje pa še na osmih. Skupno se je nedeljskih volitev udeležilo 97,7 odstotka vseh volilnih upravičencev.

Volitev so se udeležili vsi vpisani volilci na naslednjih voliščih: v Podgorju, kjer so volili vaščani Podgorja in Zg. Konjišča, v Stogovcih — volilci Stogovca, Sp. Konjišča in Drobntincev, v Grabšincih — Grabšinci in vaščani Malega Moravščaka, v Kokolnjščaku, Sovjaku, Kunovi in Seliščih, kjer so volili še volilci iz Kupetine.

Sicer pa velja skupna ugotovitev, da so bila skoraj polnoštevilno obiskana vsa volišča v občini, kljub temu da nobena krajevna skupnost ne beleži stodontne volilne udeležbe.

Enako velja za kmete kooperante, ki so v nedeljo, kot v četrtek delavci, volili svoje delegate na 62 voliščih. Od 4088 vpisanih jih je glasovalo 4057 ali 99,2 odstotka.

SLO in delovanje komunistov

9. KONGRES ZKS KONGRES

Deset kongres Zveze komunistov Slovenije bo priložnost za to, da temeljito ocenimo, kaj smo s zadnjim obdobjem dosegli, pa tudi, česa nismo uresničili, ter za to, da se na njem dogovorimo za naše nadaljnje naloge.

Na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite so pomurske občinske konference ZKS v preteklem obdobju usmerjale in krepile delovanje komunistov med delavnimi ljudmi in občani v družbenopolitičnih in družbenih organizacijah, samoupravnih organih in krajevnih skupnostih. Ob uveljavitvi komitejev za SLO in DS in vsebinsko dobro pripravljenih akcijah NNPP se je močno uveljavila frontna vloga SZDL, vendar pa ugotovitve kažejo, da v vseh osnovnih organizacijah delovanje komunistov na tem področju še vedno ni zadovoljivo. Če namreč želimo, da naj bodo komunisti usmerjevalci dela, se morajo za to vlogo usposobiti, potrebno je torej več znanja, status komunistov pa tega samo po sebi ne daje. V lendavski občini, pa verjetno tudi v drugih, ugotavljamo, da je koncept splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite organizacijsko dobro zastavljen, vsebinsko pa malce šepa, to so med drugim pokazale minule akcije. Nič nas ne sme presenetiti, pa tudi druge aktivnosti, ki sodijo v varnostno problematiko.

Ob izvedbi konkretnih akcij se še prevečkrat zatika, vse to pa kaže na potrebo po nenehnem usposabljanju, ne enkratnem, temveč stalnem. Osnovne organizacije ZK so sprejemale varnostno-politične ocene, toda te je potrebno aktualizirati, nenehno dograjevati, kakor je potrebno dograjevati tudi varnostno in obrambno načrte. Pri izdelavi srednjeročnega načrta razvoja je bilo sicer prisotno prizadevanje, da se obrambne in samozaščitne naloge vgradijo v letne in srednjeročne programe organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti,

vendar je ponekod ostalo le pri prizadevanjih. Vse dosedanje ocene o samozaščitnih pripravah vendarle kažejo na to, da delovni ljudje in občani resnično skrbijo za obrambne priprave in samozaščitne aktivnosti. V lendavski občini so, denimo, močno zadovoljni z dosedanjim delom narodne zaščite, ta se je uveljavila, v njej pa tudi komunisti, v vsakih razmerah ne le manifestativno, temveč dejansko, za primer lahko navedem identifikacijo tujca, ki je ilegalno prešel mejo in ki ga je ustavila narodna zaščita. Seveda pa bo tudi to potrebno še bolj uveljaviti usposabljanje, na kar se v občini te dni tudi pripravljajo. Komunisti si morajo prizadevati za množično obrambno in samozaščitno delovanje vseh delovnih ljudi in občanov in s tem za nadaljnje podružbljanje splošne ljudske obrambe, to pa pomeni, da morajo povsod in na vsakem mestu biti med tistimi, ki znajo usmerjati.

Ni potrebno posebej naglašati, da tako svoje delo ne morejo opravljati le v okvirih svojih osnovnih organizacij, temveč v okviru SZDL, torej v vsakdanjem stiku z ljudmi. Dogodki, ki pretresajo svet, so pač taki, da je budnost potrebna vsak dan in na vsakem mestu, še zlasti pa pri nas ob meji. Z ustanovitvijo komitejev za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito kot politično operativnih organov v krajevnih skupnostih

in temeljnih organizacijah združenega dela pa tudi v občini, je narejen le prvi korak, organizacijski, vsebinski pa je še pred nami in prav na tega ne bi smeli pozabiti. Samozadovoljstvo je nekaj, kar pri krepitvi obrambnih priprav najbolj škoduje, zato bi morale predkongresne razprave v osnovnih organizacijah, vsaj kar se tiče splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite biti naravnane tako, da bi iz njih potegnili nove nauke, te pa vgradili v sistem, ki smo si ga že ustvarili bodisi v delovni organizaciji ali krajevni skupnosti. Letošnja akcija Nič nas ne sme presenetiti je nekoliko drugačna, kot so bile dosedanje, in že se slišijo nekatere pripombe, da se to komunistov, vsaj večine, ne tiče. Kako zgrešeno je to mnenje, ni potrebno razlagati, povedati je le treba, da bo akcija uspela le tedaj, če bodo vanjo vključeni vsi dejavniki, še zlasti pa komunisti. Mar nam področje prometne in požarne varnosti nič ne pomeni? Mar nam je vseeno, če ceste terjajo čedalje večji krvni davek in požari čedalje večjo materialno škodo? Prav zaradi tega je spet potrebna močna usmerjevalna vloga slehernega komuniste.

Da se aktivnost komunistov na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ne konča samo v komitejih za SLO in DS je jasno, aktivni morajo biti povsod, v teritorialni obrambi, civilni zaščiti, v organizacijah ZRVS, povsod morajo prevzeti nase del odgovornosti. Le tako je lahko strnjena samozaščitna veriga, ta pa, kot vemo, mora biti trdna v vsakem svojem členu in Zveza komunistov je del, najbolj pomemben del te verige. Jani D.

VKLJUČEVANJE MLADIH V VOJAŠKE ŠOLE IN POKLICE NI ZADOVOLJIVO

Ali dovolj dobro poznamo možnosti?

Čeprav bi lahko za mlade Pomurce dejali, da jim vojaške šole in poklici niso tuji, je vendarle potrebno ugotoviti, da se mladi še vedno v premajhnem številu vključujejo vanje. Pred nami je vpis v vojaške šole, zato ne bo odveč, da na nekatere stvari opozorimo. Možnosti šolanja v vojaških šolah so dokaj velike in ugodne, učenci vojaških šol pa uživajo velik ugled, seveda pa so deležni tudi dodatnih ugodnosti, ki jih druge srednje šole ne dajejo. Občinski koordinacijski odbori za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito tesno sodelujejo s komisijami za poklicno usmerjanje v osnovnih šolah, plod tega sodelovanja pa je, da se za vojaške šole vendarle odloči nekaj mladincev, toda kot že rečeno, še vedno premalo. Splošne ugotovitve za našo republiko so, da je potrebno nekaj storiti, da se v vojaške poklice vključuje čim več mladih. Kaj torej storiti, da bi mladi spoznali vse možnosti tega šolanja, ki zagotavlja ševeda tudi zaposlitev? Vsakoletni obisk mladih Pomurcev v Ljubljani na srednji šoli Staneta Rozmana je sicer koristen, mladi se tam neposredno spoznajo s šolo in življenjem v njej, toda to je le enkrat letno in zaradi tega občutno premalo. Poenostaviti bi bilo potrebno nekatere zadeve, kot denimo zdravniške preglede, ki takšni kot so čestokrat odvračajo mlade od vojaških šol. Študij na obrambnem področju daje možnost tudi za mladinke, kar doslej ni bilo mogoče, pa bi tudi to možnost bilo potrebno izkoristiti. Vsekakor pa bi bilo potrebno več neposrednega seznanjanja mladih z vojaškimi poklici in sicer s posvetovanju ali z neposrednimi obiski vojašnic. Ker tokrat ni dovolj časa za širši prikaz vseh možnosti, rok za vpis v vojaške šole se namreč bliža, bi bilo prav, da se mladi obrnejo na občinske koordinacijske komisije za SLO in DS, ki jim bodo dale na voljo vse informacije. Za prihodnja leta pa bo bržčas veljalo, da je potrebno širše publicirati vse možnosti, uporabiti nove metode seznanjanja mladih z vojaškimi poklici, predvsem pa kadrovati celo leto, saj se bomo le tako dokopali do večjega števila kandidatov za te pomembne poklice.

Jani D.

LEDAVA

Zasnova priprav na kongres ZSS

V zadnji številki glasila občinskega sveta zveze sindikatov Lendava NAS GLAS so objavljene zasnove priprav na 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije, ki bo oktobra letos v Ljubljani. Lendavski sindikati se, kot kaže, želijo pravočasno pripraviti na ta pomemben dogodek, s pripravami pa so pravzaprav že začeli na občinih zbiorih osnovnih organizacij, na katerih so ali bodo volili člane izvršnih odborov in predsednike osnovnih organizacij. Ta del priprav je osnova za prihodnje kadrovske rešitve. Osnovne organizacije na občinih zbiorih volijo tudi delegate za skupščino občinske organizacije in pri tem evidentirajo tudi člane za občinske svete in druge organe v zvezi sindikatov in sindikatov posameznih dejavnosti. Delegate za 10. kongres ZSS bodo volile skupščine občinskih organizacij, te pa bodo predvidoma v mesecu aprilu.

In katerim vprašanjem bodo v lendavski občini v predkongresnem obdobju posvetili največ pozornosti? Podrobneje bodo razpravljali o uveljavljanju vloge in odgovornosti delavcev v sistemu samoupravnega družbenega planiranja, o krepitvi kolektivnega dela, o delitvi po delu in rezultatih dela ter o vlogi delavca in sindikatov pri zagotavljanju socialne varnosti.

Jani D.

DELEGATE ZANIMA, KDAJ AVTOBUSNA POSTAJA V LENDAVI?

Gradnja le po fazah

O gradnji avtobusne postaje v Lendavi razpravljajo že več let, vendar do realizacije tega projekta še ni prišlo, vprašanje pa je, če bo letos sploh prišlo. Čeprav je izgradnja avtobusne postaje opredeljena v družbenem planu občine za obdobje od 1981 do 1985, se vse bolj zatika pri sredstvih, ki jih investitor Certus toz avtobusni promet M. Sobota nima, oziroma ne toliko, da bi objekt lahko zgradil v enem letu. Ko so delegati združenega dela občinske skupščine Lendava postavili vprašanje gradnje, so izvedeli, da bo možna le fazna izgradnja. V ta namen je pripravljalo predlog, prvo fazo naj bi začeli graditi letos, vsebovala pa bi tiste objekte, ki bi omogočili, da se sedanja postaja iz centra Lendave preseli na novo lokacijo. V Lendavi bo potrebno razmisliti tudi o možnostih sofinanciranja gradnje s strani komunalne skupnosti in krajevnih skupnosti, dogovoriti pa bi se veljalo tudi o tem, ali ne bi bilo najbolje letošnje in prihodnje leto posvetiti zagotavljanju sredstev in šele leta 1984 zgraditi postajo. Ni oporekati potrebnosti avtobusne postaje, toda v tem času težav bi morali najprej zagotoviti sredstva za nove naložbe v gospodarstvu, takšne, ki bi dale možnost za zaposlitev, zakaj vse preveč občanov že trka na vrata skupnosti za zaposlovanje.

Jani D.

PROGRAMSKO-VOLILNA KONFERENCA ZKS LENDAVA

Kritična in ustvarjalna razprava

Najprej velja povedati, da je bila minula programsko-volilna konferenca ZKS Lendava ena najboljših v zadnjih letih, na njej so sicer prevladovali kritični toni, toda razprave so bile tudi ustvarjalne, torej takšne, ki bodo v dokajšnjo pomoč bodočemu delu nove občinske konference, kakor tudi delu celotne organizacije ZK v občini. Seje sta se med drugimi udeležila tudi Jože Smole, član predsedstva ZKS, in Vlado Krivokapič, član predsedstva republiškega sveta zveze sindikatov. Čeprav je bila na konferenci premalo poudarjena lastna ustvarjalnost komunistov, ta v zadnjih štirih letih ni bila majhna, sicer pa so na konferencah bolj vajeni kritičnih obravnav slabosti. Pa začetno pri slednjih. Gospodarsko rast občine močno zmanjšujejo težave v INA-Nafti, Gorenju — Varstroju in v zadnjem času tudi v ELMi. vsak od teh »bolnikov«, kot so dejali na konferenci, ima svojo diagnozo in vsaka ima svoj način zdravljenja. Tako je denimo na dlani, da težav INA-Nafte ne bo mogoče rešiti v delovni organi-

zaciji in ne občini, potrebna je pomoč širše družbene skupnosti, ta pa spet prepočasno rešuje problem. V Gorenju — Varstroju, zlasti v temeljni organizaciji VARIS, se bo potrebno dogovoriti, če proizvodnja sanitarnih kabin, ta prinaša največ težav, sploh sodi v delovno organizacijo ali pa morda v gradbeništvo. Težave v ELMi so plod zastarelih proizvodnih programov, pa tudi neurejenih ekonomskih in dohodkovnih odnosov znotraj delovne organizacije. Komunisti lendavske občine ne morejo biti zadovoljni tudi z razvojem kmetijstva. Res, da kmetovalce velikokrat begajo neurejene cene, toda to ne more biti vzrok za slabo obdelana ali celo za neobdelana zemljišča. Možnosti, ki jih občina ima na področju kmetijstva, so veliko večje, kot so sedaj izkoriščene. Prizadevanje za večji izvoz je rodilo že uspehe, vendar tudi tu niso izkoriščene vse možnosti.

Lani je, denimo, znašala vrednost izvoza blaga 5 odstotkov od skupnega prihodka, kar je še vedno malo. Pomembni uspehi so

bili doseženi na področju SLO in DS, pa tudi na področju vzgoje in izobraževanja ter uresničevanja pravic pripadnikov madžarske narodnosti in na področju vključevanja novih članov v ZK. V minulih štirih letih je bilo v ZK sprejetih skoraj 300 novih članov, to pa je največji porast v pokrajini in med največjim v republiku. Uspešno je bilo tudi informiranje članov ZK, še posebej z izdajanjem posebnega biltena, ki ga prejema vsak član.

Na programsko-volilni konferenci so izvolili tudi novo vodstvo. Za predsednika OK ZKS ponovno Stefana Hozjana, novi sekretar občinskega komiteja je postal Rudi Leiner, izvršni sekretar pa Stefan Soš. Nekaj nad 800 komunistov lendavske občine bodo na 9. kongresu ZKS zastopali: Anica Dražnik, Tibor Füle, Martin Lebar in Jože Pintarič, delegat 12. kongresa ZKJ pa bo Melita Barkačević iz občinske organizacije ZK G. Radgona.

Jani D.

Kakšni so razponi v OD?

Povprečni mesečni čisti osebni dohodki zaposlenih v murskosoboški občini je znašal lansko leto 10387 dinarjev in je bil za 27 odstotkov višji, kot je bil predlani. Po teh podatkih komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj pri izvršnem svetu skupščine občine v Murski Soboti je znašal lanski osebni dohodek v gospodarstvu povprečno 9887 dinarjev in je bil za 28,1 odstotka večji, v negospodarstvu pa je znašal 12752 dinarjev, kar je za 21,9 odstotka več kot leta 1980.

Pregled lanskih mesečnih čistih osebnih dohodkov po panogah v občini kaže, da so najbolj povečali osebne dohodke v organizacijah združenega dela s področja finančnih in drugih poslovnih storitev, v kmetijstvu in industriji. Poleg tega so v gospodarskih organizacijah največje razlike v osebnih dohodkih med poslovnimi organi, tehničnimi vodji, računovodji, knjigovodji, tajnicami, sekretarji in vodji posameznih oddelkov oziroma služb, kjer so med posamezniki osebni dohodki višji od 94 do 125 odstotkov. Čeprav so vzroki za takšno odstopanja tudi v starostni strukturi delavcev, upoštevajoč njihovo minulo delo, pa so dela in naloge neproizvodnih delavcev v posameznih organizacijah vendarle zelo različno ovrednotena. Delno sicer vpliva na višino osebnih dohodkov velikost same organizacije in njena organiziranost, vendar so to le izjemni primeri. Do večjih razlik pa je prihajalo tudi pri osebnih dohodkih kvalificiranih delavcev, medtem ko pri ostalih kvalifikacijskih strukturah beležijo razliko v OD v razponu 50 odstotkov.

Zanimivo pa je, da so razponi v višini osebnih dohodkov v negospodarstvu manjši kot v gospodarstvu, čeprav se srečujemo z zelo raznoliko strukturo organizacij in skupnosti. Nadpovprečno odstopajo osebni dohodki zaposlenih v družbenopolitičnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah. Iz prikaza je tudi razvidno, da je bil najnižji izplačani osebni dohodek v letu 1981 v murskosoboški občini 5100 dinarjev, in sicer na področju industrije, najvišji OD pa 35545 dinarjev v negospodarstvu, ali konkretno v družbenopolitični skupnosti. Tako znaša razmerje med najnižjim in najvišjim osebnim dohodkom v lanskem letu 1: 6,9. K temu dodajmo še podatek, da je bil povprečni osebni dohodek v občini Murska Sobota s področja gospodarstva za 12 odstotkov nižji od slovenskega povprečja, medtem ko v negospodarstvu ni bilo nikakršnih odstopanj.

Milan Jerše

TVORNO SODELOVANJE DELEGATOV

Še zadnjič v tem mandatnem obdobju so se na skupnem zasedanju v Murski Soboti sestali delegati vseh treh zborov skupščine občine. Predsednik občinske skupščine Karel Sukič se jim je še enkrat zahvalil za tvorno sodelovanje in uspešno delo zborov v minulih štirih letih, kar je navsezadnje, kot je poudaril, rezultat vse večje angažiranosti delovnih ljudi in občanov murskosoboške občine. To se je pokazalo v uspešnosti delegatskega in skupščinskega dela, kar bo nedvomno bogata izkušnja za aktivnost delegatov v tretjem mandatnem obdobju. V imenu družbenopolitičnih organizacij pa je spregovoril predsednik OK SZDL Stefan Čahuk, ki je poudaril, da je delegatski sistem najbolj demokratičen mehanizem za uveljavitev političnega sistema socialističnega saoupravljanja. Ob tem

je izrazil tudi priznanje za dosedanje delo vodstva skupščine občine in izvršnega sveta. Delegati so tokrat namenili osrednjo pozornost obravnavi poročila o delu skupščine občine in njenih organov v mandatnem obdobju od 1978 do 1982. Čeprav so ponekod resda ugotavljali določene pomanjkljivosti, ki so logična posledica razvojnih procesov, pa je sedanje delegatsko delo v celoti krepko pripomoglo k nekaterim pomembnim razvojnim uspehom v murskosoboški občini. Med drugim — prav v tem obdobju se je občina od manj razvitih uvrstila med razvitejše slovenske občine. Izrazil napredek pa je bil dosežen tudi v družbenem in osebnem standardu občanov. Tudi doslednejše izvajanje nalog se kaže v hitrem razvoju samoupravnih socialističnih odnosov v občini.

Na skupnem zasedanju zborov so sprejeli tudi več predlogov in sklepov. Med množico odlokov, sklepov in odločb je omembe vreden vsekakor osnutek odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev družbenega plana občine za obdobje 1981 — 1985. Zaradi spremenjenih pogojev možnosti razvoja pri nas je namreč treba dopolniti družbeni plan občine, kar pomeni, da morajo vsi nosilci samoupravnega družbenega planiranja znova preveriti svoje srednjeročne plane in jih uskladiti z resničnimi materialnimi možnostmi. V ta namen bo izvršni svet skupščine občine do sredine prihodnjega meseca pripravil podrobnejšo analizo spremenjenih pogojev srednjeročnega razvoja, da bi skupščina občine sprejela dokončna stališča in usmeritve.

Milan Jerše

IZŠEL JE

KULTURNI POROČEVALEC

Letošnja prva, sicer pa že 50. številka glasila Zveze kulturnih organizacij Slovenije prihaja med nas v dokaj spremenjeni vsebinski in tehnični preobleki. Ne le, da se ji poda, marveč je svojska poživitev, pa ne le za redno bralstvo — recimo, da so to zvečine kulturniki-ljubitelji-marveč tudi za tiste, ki po njem sežejo le občasno.

Tematsko je tokratni poročevalec namenjen zlasti kulturnemu sodelovanju in izmenjavi s tujino. Kako pripraviti gostovanje v tujini? Ali je res tako težko? Ali je res toliko dela? Ali je res toliko čujev, da ne moremo načrtovati vsaj za leto vnaprej? Ni tako težko, ni toliko dela in ni toliko neznank, da nanje ne bi mogli kolikor toliko natančno odgovoriti.

Predvsem bo treba strokovno in kvalitetno izvesti programe za strokovno pomoč in vzgajanje novih kadrov, seveda pa tudi vsakoletna srečanja ljubiteljev različnih zvrsti kulturnih dejavnosti. Posebno veliko skrb bomo posvetili dejavnostim, ki se šele razvijajo. S temi vprašanji se ukvarja sestavek V središču pozornosti skrb za kulturno življenje mladih.

Velja se poglobiti v zapis dr. Franceta Černeta Kulturne dejavnosti le deloma rezultat ekonomski zakonov. Avtor meni, „da smo v našem vrednostnem konceptu produktov različnega dela ali dejavnosti (in s tem tudi v koncepciji svobodne menjave dela) napačno razumeli klasični materialni model odvisnosti produkta različnih negospodarskih dejavnosti od gospodarske dejavnosti“.

Prostorska stiska ne dopušča, da bi se nekoliko bolj posvetili bogatemu gradivu. Zato naj opozorimo le na najzgovornejše naslove: Umetnostna vzgoja se je zasedrila v zavest (posvet s predstavniki srednjih šol). Še vedno premalo novega v dejavnosti ljubiteljskih kulturnih organizacij (delovna srečanja v kulturnih društvih lendavske in celjske občine). Četvero zapisov je namenjenih šentvitskemu pevskemu taboru. Kulturni poročevalec pa prinaša tudi članek Ljubiteljska kulturna dejavnost v landavski občini v rubriki Naša kronika. Kot prejšnje tudi ta Kulturni poročevalec poživljuje plakati in naslovnice listov in časopisov za naše rojake na tujem.

B. Ž.

Gledališče MI

Življenje podeželskih playboyev v drugi svetovni vojni je naslov gledališke igre Dušana Jovanovića, ki jo bodo noč (v četrtek) ob 19.30 uri v grajski dvorani soboškega gradu uprizorili mladi amaterski igralci Gledališča MI. Delo je režiral Milivoj Roš (na sliki s soigralko Natašo Matjašec) pričujoča premiera pa je že druga v letošnji sezoni, ki so jo pripravili ljubitelji gledališča pod okriljem kluba mladih v Murski Soboti. bb

Foto: Dušan Antolin

STREHOVCI

Kultura spet oživlja

Kulturno življenje v Strehovcih se spet prebuja. Nedavno od tega se je vaščanom že predstavil pevski zbor, ki bo verjetno ena izmed sekcij kulturnega društva, ki ga bodo v kratkem ustanovili. V Strehovcih pa se pripravljajo tudi na bližnje srečanje starejših občanov tega kraja. To pa še ni vse, kar snujejo v tem kraju. Ponovno bo oživela tudi mladinska organizacija in še marsikaj drugega načrtujejo. Akcijo, ki se je lotevajo v Strehovcih, je treba pohvaliti, saj bi bilo res škoda, ko bi v vasi vladalo kulturno in politično mrtvilo. Ne nazadnje tudi zaradi tega, ker imajo primerne prostore.

S. S.

ŽENSKI OKTET IZ PINC — Ženske pevke iz Pinc, na sliki s pevovodjem Jožefom Feherjem, so ubrano zapele na domačem odru in tako popestrile program minulega praznovanja dneva žena. Prav tako pa so preteklo soboto sodelovale na kulturni prireditvi v Dolini, ki jo je v sodelovanju z občinsko zvezo kulturnih organizacij pripravilo domače kulturno-umetniško društvo. Prireditev je sodila v okvir takoimenovanih javnih tribun o kulturi v lendavski občini, ob tej priliki pa so nastopili tudi recitatorji iz Dolnjega Lakoša.

bb Foto: Štefan Prša

Tradicija dolga 20 let

V soboto, 20. marca, bo moški pevski zbor iz Cvena praznoval 20-letnico svojega obstoja. Kot je že navada, bo praznovanje delovno, saj bodo ta jubilej obeležili z rednim letnim koncertom — dvajsetim po vrsti.

Moški pevski zbor KUD Cven se redno udeležuje tudi občinske revije pevskih zborov. Slika je posneta leta 1979 na 4. srečanju pevcev občine Ljutomer.

Začetki tega zbora segajo v leto 1961, ko je Mirko Prelog, sedaj ravnatelj Glasbene šole Ljutomer, na pobudo nekaterih vaščanov Cvena in Mote ustanovil in pričel voditi moški zbor. Takrat je zbor štel 45 pevcev. V vseh teh letih so pevci

vztrajno delali in vadili narodne, partizanske in umetne pesmi. Njihov repertoar je precej bogat, bogata pa je tudi zbirka nastopov, saj so pevci peli na nešteti koncertih v svoji krajevni skupnosti, pa tudi dalje so se napotili. Njihove glasove je bilo slišati v Radencih, Lendavi in še kje. Niso se ustrašili peti tudi na revijah pevskih zborov.

Moški zbor Kulturno umetniškega društva Cven sestavljajo v glavnem delavci in kmetje. In prav oni so nosilec kulturnega dogajanja v tej krajevni skupnosti, saj brez njih ne mine nobena kulturna prireditev. Pa ne samo kulturna. Ko je potrebno poprijeti za delo, se moški glasovi spremenijo v močne moške roke. Tako poleg pevskega poslanstva opravljajo še družabno in družbeno koristno delo. Danes ta zbor šteje 28 članov. Osem jih je še iz tiste prve generacije. In tem moštati moškim na vajah in na koncertih junaško dirigira prof. Janja Verbančič. D. L.

O premieri Hermana Celjskega

Redkokdaj se v Ljutomeru zgodi, da bi bila dvorana kulturnega doma dvakrat zapovrstjo nabito polna, še posebej, če je na programu isto delo. Prvič v soboto, drugič v nedeljo. No, Herman Celjski, zgodovinska drama v petih dejanjih avtorja Antona Novačana si lahko lasti ta uspeh. Kaj lahko gledalec odnese od te igre Ljutomerčanov?

Najprej bi se ustavil pri sceni. V petih različnih dejanjih se scena petkrat menja. Moram priznati, da je narejena duhovito in iznajdljivo, čeprav bi ji (vsaj v prvem dejanju) lahko očitali rahlo naivnost in pustost. Je to mogoče tudi vtis zaradi premajhnega ritma v tem dejanju? Očitno je, da je akterje dajala v tem dejanju precejšnja trema.

Pri splošnem vtisu igre bi omenil še eno malenkost, ki tudi moti. Zgodovina Celjskih grofov je podana v mnogih dramskih delih. Ne vem, zakaj so si Ljutomerčani izbrali ravno Antona Novačana. Po mnenju mnogih je precej drugih dosti boljših. Če so že izbrali tega avtorja, bi brez večjih težav lahko črtali tekst in ga priredili na gledljivo dolžnino dobre ure in pol. Tako pa je v sedanjih verziji igra dolga več kot dve uri z zelo kratkimi odmori med dejanji. To je zelo nevarno, še posebej pri tej igri, ko nastopa dosti igralcev in precej jih je takšnih, ki so prvič na odru. Naslovno vlogo Hermana je igral Srečko Centrih. Če odmislimo nastop Julke Bezjak v Intervuju, je v zadnjih nekaj letih to ena

najboljših vlog na ljutomerških gledaliških deskah. Prepričljivo, vživeto in dobro izpeljan Herman si vsekakor zasluži večji aplavz kot pa ga je doživel na premieri. V igri izstopajo tudi vloge patra Melhiorja (Ivo Žnidarič — režiser in scenarist v tej igri) in kaplana Enea (čeprav rahlo moti opazen prleški naglas). Ljutomerska dramska skupina je dobila dobro mlado igralko Brigito Golob (v vlogi Veronike iz Desenic), saj je opazno izstopala med igralci, ki so prvič na odrskih deskah.

Na splošno je vtis o igri — zelo dober. Povprečen gledalec pa bi mogoče pogrešal kakšno uvodno besedo v gledališkem listu (ki ga ni bilo), da ga uvede v dejanje igre, saj je drama zelo zahtevna. Dušan Loparnik

O uri pravljic in knjigah

Kar se Janezek nauči, to Janez zna, star pregovor velja. Tudi kadar gre za knjige in odnos do njih. Če po najbolj razširjeni kulturni dobrini začnejo posegati najmlajši že v svojih prvih letih in jim to preide v navado, potem bodo tudi kot odrasli gotovo ostali ljubitelji knjige. Med načini, kako vzbuditi pozornost otrok do knjige je tudi pripovedovanje pravljic, posebej, če se le to odvija v primernem okolju in lahko mladi poslušalci vsak hip posežejo po knjigah v katerih so zgodbe zapisane.

Tako kot v pionirski knjižnici kulturnega centra v Murski Soboti, kjer se vsak četrtek ob 16. h pričenja ura pravljic za predšolske otroke v starosti od petih do sedmih let.

„Živel je deček, ki ni bil nikoli zvečer zaspan. Ko mu je mama rekla, 'sleci se, greš spat', je dejal: 'Spat pa že ne grem. Očka še ne gre spat, brat tudi ne, zakaj bi moral ravno jaz.' In potem si je začel izmišljati čudne stvari. Hotel je pojesti košček kruha, popiti skodelico čaja, potem se je domislil, da bi prebral še kakšno berilo in tako je zavlačeval in zavlačeval, dokler mama ni postala jezna in odločno rekla: 'spat!'." Tako je Zgodbo za vsak večer na eni od četrtkovih ur pravljic pričela Mija Lainščak, višja kn-

jižničarka, ki vsak teden pripoveduje otrokom zgodbe. Priljubljene ji v povprečju petindvajset do osemindvajset otrok, kolikor jih je rednih poslušalcev pravljicnih ur, prav tako pa so skorajda vsi vključeni v pionirsko knjižnico. Tako pred in po uri pravljic, pa tudi sicer listajo po knjigah, si tiste, ki jih najbolj pritegnejo, izposojajo na dom in se tako že v predšolskih letih navajajo nanje.

Pomembno je tudi, da v uri pravljic otroci niso le pasivni poslušalci, ampak sodelujejo

tako, da obnavljajo zgodbe, pridajajo svoje izkušnje o povedanem in nasploh razbavajo svoje možganke. Sodelovanje s knjigo je vabljivo, pod sicer hladne grajske oboke, kjer je knjižnica, pa jih vabijo tudi junaki iz najbolj znanih otroških del. Tako pionirsko knjižnico popestruje Sneguljica s svojimi sedmimi palčki na steni, otroško domišljijo pa burijo tudi živopisane naslovnice na policah. Prijetno je v pionirski knjižnici, posebej ko poteka v njej ura pravljic.

Brigita Bavčar

Malčke na minuli četrtkovi uri pravljic v pionirski knjižnici kulturnega centra v Murski Soboti je fotografirala prisotnost nekoliko zmotila, sicer pa zelo pozorno poslušajo tovarišico Mijo in na neposreden, le otrokom lasten način, obnavljajo povedano.

Foto: A. Abraham

kulturni koledar

ČETRTEK, 18. MARCA
MURSKA SOBOTA — V grajski dvorani bo ob 19.30 uri premiera gledališke igre Življenje podeželskih playboyev v drugi svetovni bojni. Avtor dela je Dušan Jovanović, režiser Milivoj Roš, nastopili bodo mladi igralci Gledališča MI soboškega kluba mladih.

PETEK, 19. MARCA
LJUTOMER — V domu kulture bo ob 19.30 uprizoritev dela Antona Novačana: Herman Celjski. Nastopajo ljubitelji gledališča KUD Ivan Kaučič.

JENERSDORF — V okviru izmenjave med obmejnima pokrajinama bo v tem avstrijskem mestu razstavljalo sedem pomurskih likovnih umetnikov. Na otvoritvi razstave sodobne grafike ob 19. uri bo nastopil tudi Prekmurski oktet.

MURSKA SOBOTA — Pomagajmo z glasbo je naslov dobrodelne zabavne glasbene prireditve, ki jo organizira Zračni most, izkupiček prireditve namenja zdravljenju svojega člana, ob tej priliki pa bodo nastopili še ansambl: Kri, Legija, Magnet in Panterji. Prireditev bo v kavarni hotela Diana povezovala Nevenka Emri, za humor pa poskrbel Džouži, pričela se bo ob 20. uri.

SOBOTA, 20. MARCA
CVEN — V dvorani zadružnega doma se ob 19.30 pričenja koncert moškega pevskega zbora Cven, ki slavi 20-letnico delovanja.

VERŽEJ — Ob 20. uri bo v gostilni Bobnar recital jugoslovanske in svetovne antologijske poezije o ljubezni pod naslovom Od Erosa do Agape. Nastopili bodo štirje recitatorji, med njimi tudi Zeljko Zitič iz Zagreba ter organizator prireditve Kos dr. Ivan, med gosti pa bosta hrvaški pesnik Ivan Tolj ter slovenski pesnik Manko Golar. Za popestritev bosta poskrbela humorista Geza in Korl.

NEDELJA, 21. MARCA
ZENKOVA — Ob 13. uri bo v dvorani gasilskega doma uprizoritev veseloigrice Dobrodošla Miss Agata, ki so jo pripravili člani dramske skupine domačega kulturno-umetniškega društva.

MURSKA SOBOTA — V grajski dvorani se ob 17. uri pričenja občinska revija Naša beseda 82. Sodelujejo plesne skupine celodnevne osnovne šole Gornji Petrovci, pionirskega kulturno-umetniškega društva osnovne šole Edvard Kardelj Murska Sobotna in soboškega blagovno-ekonomskega šolskega centra. Ob tej priliki bodo nastopili tudi recitatorji.

NEGOVA — V kulturnem domu bo ob 15. uri nastopil orkester glasbene šole iz Gornje Radgone, na prireditvi, ki jo organizira občinska zveza kulturnih organizacij, pa bosta nastopila tudi humorista Geza in Korl.

VIDEM OB ŠČAVNICI — V kulturnem domu bo ob 19. uri podobna prireditev kot na Nego-
vi.

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra je na ogled razstava akademkega kiparja Mihaela Stebiha, ki se tokrat predstavlja s pasteli.

LENDAVA — V Galeriji Lendava bo v petek, 19. marca, ob 18. uri otvoritev razstave umetniške fotografije Jožeta Gala.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin razstavlja akademski slikar Marjan Jelenc iz Maribora.

LJUTOMER — V galeriji Anteja Trstenjaka so na ogled dela akademkega slikarja Petra Potočnika. Domači umetnik se predstavlja s ciklusom iz življenja.

Spraviciami tudi odgovornost

Za nami so tretje skupščinske volitve, na katerih smo izvolili delegate, ki bodo v prihodnjih štirih letih zastopali naše interese v delegatskih skupščinah. Uspeh četrtkovih in nedeljskih volitev je ponovno potrdil našo politično zrelost, da sami odločamo o svoji prihodnosti. S tem, ko smo formalno oddali svoje glasove za predlagane delegate, pa našega dela še ni konec. Vsi smo, skupaj z izvoljenimi delegati, odgovorni za naš nadaljnji razvoj in le s tvornim sodelovanjem vseh bo delegatski sistem tudi resnično zaživel. Ob zadnjih volitvah smo na voličih srečali tudi mlade ljudi, ki so tokrat prvič glasovali o svojih delegatih. In kakšni so bili ob tem njihovi občutki?

JASMINKA PRUGINIČ iz Lendave: Za tiste, ki prvič volijo v svojem življenju, je to dejanje gotovo zelo pomembno, nase prevzamejo del odgovornosti za razvoj naše družbe, še posebej pa tisti, ki so postali ob sedanjih volitvah tudi delegati, bodisi zborov občinske skupščine ali skupščin samoupravnih interes-

nih skupnosti. Prve volitve se običajno nikoli ne pozabijo, saj z njimi družba daje mladim nove ustavne pravice, iz teh pa izhajajo tudi dolžnosti. To, da človek postane odgovoren za razvoj, hkrati pomeni konec nekega obdobja brezbrzičnosti, človek, kot temu po domače pravimo, postane zares polnoleten.

LUDVIK NOVAK iz Ivanovca: Sem učenec 4. letnika splošne usmeritve na srednješolskem centru v Murski Soboti, kjer sem prvič stopil tudi na volišče. To je bil zame vsekakor poseben dogodek, še zlasti zato, ker so tudi mene volili v delegacijo našega šolskega centra za posebno izobraževalno skupnost.

Bil sem sicer presenečen, ko sem zvedel, da so me predlagali za delegata in bojim se, da imam še premalo izkušenj, da bi se lahko uspešno vključeval v delo delegacije. Na šoli sem bil namreč doslej bolj aktiven na športnem kot na ostalih področjih. Nekaj več izkušenj pa imam z družbenopolitično dejavnostjo v domačem kraju, kjer sem bil sekretar mladinske organizacije, zdaj pa sem sekretar pri gasilskem društvu.

VILI ŠANTAVEC iz Mačkovec: Da, to so bile zame prve volitve, sicer pa sem že glasoval na referendumu o samoprispevku. Star sem namreč 21 let, obiskujem pa višjo tehniško šolo v Mariboru. Na volitve sem šel že ob 6. uri, saj so me izbrali v volilni odbor, in to za člana.

Tako sem lahko tudi med prvimi glasoval. Izbirati sicer nisem mogel, ker so bile zaprte kandidatne liste, vendar to zdaj ni bilo pomembno, ker so o kandidatih tekale razprave že v predvolilnem postopku in takrat je lahko vsakdo izrazil svoj pomislek o tem ali onem kandidatu. Mislim, da so volitve potekale zelo uspešno, saj smo v Mačkovcih končali z glasovanjem že okrog 10. ure.

DRAGICA JURIČ, KS Videm ob Ščavnici: Letos sem prvič dobila volilno pravico in se udeležila volitev, v četrtek v službi in danes v krajevni skupnosti. To mi je pomenilo veliko, tako obveznost kot tudi prijetno dolžnost in pravico. Prvič sem lahko enakopravno sodelovala pri odločanju v izbiri delegatov, ki bodo zastopali mojo delegatsko bazo. Pri pripravah na volitve smo sodelovali tudi mladinci — sama manj zaradi obveznosti na delovnem mestu, saj sem po službeni dolžnosti ves čas sodelovala pri delu občinske volilne komisije. Zato pa se bom tvorneje vključila v priprave in izvedbo volitev v svoji krajevni skupnosti na prihodnjih volitvah.

EMILIJKA HEGEDIČ, dijakinja SŠDU Ljutomer: Letošnje volitve so zame vsekakor dogodek, saj sem volila prvič. To pa je obenem zame tudi velika odgovornost. Prav je, da že mladi lahko sodelujejo o pomembnih družbenih dogodkih. Svojo volilno dolžnost sem opravila na ljutomerski gimnaziji. Letošnje volitve, v katere smo vključeni tudi mi, mlajša generacija, so samo dokaz več, da moramo tudi mladi prevzemati breme in se obenem pripravljati na življenje, saj bomo tako lahko pravilno ocenjevali in odločali tudi kasneje. Družba nam zaupa in tudi mi zaupamo družbi. Volitve so samo dokaz več.

Spodbuda gibanju, Naš klub 82'

Z akcijo »Naš klub 82«, ki letošnje leto ne bi imela zgolj tekmovnega značaja, ampak bi prerasla v množično gibanje na področju raznoliškega kulturnega ustvarjanja mladih iz murskosoboške občine, je občinska konferenca zveze socialistične mladine v Murski Soboti dala novo spodbudo osnovnim organizacijam, društvom in skupinam. Razpis, ki so ga pred kratkim prejeli mladi v vseh okoljih družbenega in delovnega življenja, pomeni vsekakor močno spodbudo za tesnejše povezovanje in sodelovanje na kulturnem področju v murskosoboški občini. Kot je poudarjeno, lahko v gibanju »Naš klub 82« sodelujejo vsi tisti, ki želijo razvijati klubski način dela v kulturnem življenju mladih.

Podrobneje so tudi našteje vse možne oblike kulturno-umetniškega programa, ki jih omogoča gibanje »Naš klub 82«. To so med drugim predavanja, kvizi, debatni večeri, razstave, proslave, literarni večeri, recitali, lutkovne predstave, ogledi razstav, gledaliških in filmskih predstav. Hkrati pa so sem uvrstili tudi urejanje raznih informativnih in literarnih glasil, plesne tečaje, projekcije filmov, ogled kulturno-umetniških in naravnih znamenitosti v svojem kraju itd. Skratka — teh oblik kulturnega udejstvovanja mladih je zares veliko, zato smo lahko prepričani, da bodo v mnogih osnovnih organizacijah zveze socialistične mladine znali prilagoditi obsežen program aktivnosti na kulturnem področju lastnim potrebam.

Še posebej, ker bodo ob tej priložnosti organizirali tudi več pogovorov, na katerih bodo lahko tudi širši javnosti predstavili delček svojega bogatega kulturnega udejstvovanja. Seveda pa morajo biti te oblike čimbolj pestre in prilagojene kulturnemu nivoju okolja, kjer živijo. Milan Jerše

MED PROSTOVOLJKAMI VEČ MLADINK

Pokrajinski štab TO Pomurja in MS ZSMS za Pomurje sta pred nedavnim pripravila posvet o evidentiranju in usposabljanju mladink in mladincev prostovoljev teritorialne obrambe v pomurskih občinah v letošnjem letu.

Udeleženci posveta so si bili enotni v tem, da so v marsikaterem okolju še zastarela gledanja do obrambnega usposabljanja deklet in žena. Sicer bi se bolj množično stopale v vrste prostovoljev teritorialne obrambe. Zato si moramo prizadevati, da čimprej izkoreninimo zastarela in za našo samoupravno socialistično družbo nesprejemljiva mišljenja, da so dekleta in žene nepotrebne pri obrambi domovine ter da lahko sodelujejo le v bolnišnicah in zaledju. Na posvetu je bilo rečeno, da že med evidentiranjem mladink in mladincev prostovoljev teritorialne obrambe za

sedemdesetni pouk in urjenje v letošnjem letu moramo doseči, da bo teh oblik pridobivanja vojaškega znanja in spretnosti deležno znatno večje število mladink kakor v prejšnjih letih. Osnovni nosilec evidentiranja mladink in mladincev po občinah so občinske konference ZSMS v tesnem sodelovanju s štabi teritorialne obrambe, sekretariati za ljudsko obrambo, predavatelji obrambe in zaščite na srednjih šolah, aktivni ZSMS v šolah, OZD in KS. V letošnjem letu naj bi bilo razmerje med mladinkami in mladinci prostovoljev teritorialne obrambe 70:30 odstotkov v korist mladink. V času evidentiranja, ki bo trajalo do prvega maja, pa si je tudi potrebno prizadevati, da se bo usposabljanja udeležilo čimveč mladink iz neposredne proizvodnje ter kmetijstva. Tako za ene kot

druge je to edina strnjena sedemdesetna oblika usposabljanja vojaških obveznic v enote teritorialne obrambe. Pri evidentiranju mladincev pa bodo imeli prednost tisti, ki se želijo še dalje usposabljati med služenjem vojaškega roka in postati rezervne starešine oboroženih sil Jugoslavije, oziroma mladinci iz srednjih šol, ki želijo nadaljevati šolanje na vojaških akademijah in postati aktivne starešine JLA.

Poleg tega so udeleženci posveta spregovorili tudi o izdelavi načrtov vojaškostrokovnega pouka in urjenja, za uspešno izvedbo sta odgovorna OS TO in PS TO Pomurja, ter o programu idejno-političnega usposabljanja, za njegovo izvedbo in izvedbo pa sta odgovorna OK ZSMS in MS ZSMS za Pomurje.

F. Maučec

Počitnikarji 27. marca v Trdkovi!

Počitniška zveza pri občinski konferenci zveze socialistične mladine v Murski Soboti, ki pod vodstvom Elmira Melina zadnje čase zares uspešno deluje, se je lotila še ene pomembne akcije. V sodelovanju z mladinsko organizacijo so se namreč odločili, da bodo s pomočjo počitniške družine Trdkova organizirali prvo srečanje počitnikarjev v murskosoboške občine. Kot so se že dogovorili, bo to srečanje, ki bi se ga naj udeležili vsi člani počitniških družin in osnovnih organizacij zveze socialistične mladine, v soboto, 27. marca.

Srečanje počitnikarjev murskosoboške občine, ki bo potekalo pod geslom »Spoznavaj domovino in še bolj jo boš ljubil«, je vsekakor akcija, vredna vse pozornosti. Marsikoga bo pritegnil bogat program tega srečanja, pri čemer so v simbolično ceno sto dinarjev na osebo vračunani prevoz z avtobusom, prehrana, emblemi in vstopnica za ogled muzeja pri Gradu. Povejmo, da bo skupinski odhod iz Murske Sobotice z dvorišča skupščine občine 27. marca ob 7. uri, že uro kasneje pa si bodo ogledali

muzejsko zbirko pri Gradu na Goričkem. Zatem sledi med 9.30 in 10.30 shod počitnikarjev pri velikem hrastu v Trdkovi in ustanovitev skupin na karavli Mirko Bagarjan. Vse do enih popoldne bo nato sledil pohod po tromejniku, nakar se bodo mladi iz murskosoboške občine zbrali pri kosilu. Po krajšem premoru pa je na vrsti kulturni program, kjer se bo morala vsaka počitniška družina predstaviti vsaj z eno točko. Odhod proti Murski Soboti pa je načrtovan za 18. uro.

Milan Jerše

KARDIOLOŠKI SIMPOZIJ

V Radencih je konec preteklega tedna potekal dvodnevni strokovni sestanek kardiologov, ki ga je organizirala kardiološka sekcija Slovenskega zdravniškega društva. V ospredju programa dela 4 radenskih dnevo so bile kardiomiopatije, koronarne bolezni danes in rehabilitacija srčnega bolnika, simpozija pa se je udeležilo okoli devetdeset priznanih strokovnjakov — kardiologov — iz Švice, Zvezne republike Nemčije, ZDA, Italije, Avstrije in Jugoslavije. bb

Sindikat o kadrovske spremembah

Člani predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti so temeljito pretresli spisek možnih kandidatov za nadzorne funkcije v zvezi sindikatov, zlasti pa občinskega sveta in predsedstva. Komisija za kadrovska vprašanja je namreč izdelala osnutek evidentiranih možnih kandidatov za mandatno obdobje 1982-1986, o katerem morajo do konca tega meseca razpravljati v vseh osnovnih organizacijah zveze sindikatov murskosoboške občine. Tako bi v začetku aprila v organih občinskega sveta znova obravnavali predlog evidentiranih možnih kandidatov, saj se bo o njih 22. aprila dokončno izrekla skupščina občinske organizacije zveze sindikatov v Murski Soboti.

Mandat občinskega sveta zveze sindikatov, ki bi naj nasledel 41 članov, bo trajal štiri leta, pri čemer so upoštevali zastopnost vseh pomembnejših gospodarskih panog. Ugodni sta tudi starostna, saj je vključenih dovolj mladih in žensk, in kvalifikacijska struktura, predvsem delavcev iz neposredne proizvodnje. Zaradi zagotavljanja kontinuitete dela pa bo v novem občinskem svetu zveze sindikatov 19 dosedanjih članov, pri čemer je tudi ustrezna zastopnost posameznih odborov sindikata dejavnosti. Kot so povedali v razpravi, pa so v komisijah in odborih obsežne kadrovske spremembe opravili že lansko leto.

Milan Jerše

„PLANIKA“ osvaja

V TURNIŠKI TOVARNI OBUTVE LANI IZDELALI 1.051.000 PAROV OBUTVE

650-članski kolektiv Planike. TOZD Tovarna obutve Turnišče, je lansko poslovno leto sklenil z zelo spodbudnimi rezultati: V prejšnjem letu so izdelali 1.051.000 parov obutve, od tega so jih izvozili na tuji, zlasti konvertibilni trg 49 odstotkov.

Intenzivne finančne učinke je turniška Planika dosegla v letu 1981? Celotni prihodek je znašal 456.930.353,00 dinarjev, dohodek 177.145.671,00 dinarjev, čisti dohodek pa 127.645.846,00 dinarjev. Za osebne dohodke so porabili 82.002.335,00 dinarjev, ostanek čistega dohodka pa so knjigovodsko izkazali z 41.614.858,00 dinarji. Računajoč sredstva za osebne dohodke, ki so jih delavci prejeli kot dodatek k februarjski plači, je poprečni osebni dohodek lani znašal 10.710 dinarjev.

Pogoji gospodarjenja v preteklem letu tudi za Planiko niso bili lahki, saj ni enostavno konkurirati s cenami znanim svetovnim proizvajalcem obutve, ki nemalokrat hočejo prodreti tudi na ta način, da prodajajo pod ceno. No, Planika uspešno kljubuje vsem težavam in še naprej osvaja svetovno tržišče. V tem letu nameravajo izdelati 1.300.000 parov obutve, od česar bodo več kot polovico poslali na zahtevno zahodno tržišče.

Š. SOBOČAN

POPRAVEK

V zapisu z obiska uredništva Vestnika in Radia Murska Sobota v Mačkovcih smo med drugim zapisali, da je trgovina v Poznanovcih odprta samo ob ponedeljkih, sredi in petkih, v resnici pa ni tako, saj je odprta vsak dan, le kruh prodajajo samo ob naštetih dnevih. Prav tako je nastala napaka v prispevku iz Kušanovca, in sicer ne drži naslednja trditev: »Seveda so morali naročniki plačati tudi poseben prispevek za priključitev telefona.« V razgovoru je bilo rečeno, da je PTT zahtevala plačilo prispevka, vendar so v Kušanovcih mnenja, da je zahtevek neupravičen. J. G.

IZVRŠNI SVET SO LENDAVAL O PROGRAMIH SIS

Poraba v mejah možnosti

Že ob obravnavi uresničevanja programskih nalog SIS družbenih dejavnosti v lanskem letu je izvršni svet sprejel priporočilo, da se ob morebitni revalorizaciji programov SIS upošteva selektivni pristop, torej da dobijo prednost tiste samoupravne interesne skupnosti, ki imajo največ težav v nemotenem izvajanju zagotovljenega programa. Prednost so dobili zdravstvo, otroško varstvo in socialno skrbstvo. Glede sredstev skupne porabe za letošnje leto pa je bila sprejeta usmeritev, da bodo sredstva skupne porabe zaostajala za rastjo dohodka v občini za 25 odstotkov, s

tem da se kot izhodišče upošteva valoriziran program iz lanskega leta. V lendavski občini predvidevajo, da bodo sredstva SIS družbenih dejavnosti v letošnjem letu v globalu porasla za 17,3 odstotka. Na seji izvršnega sveta so razpravljali tudi o predlogu sporazuma o financiranju investicijskih naložb skupnega pomena na področju zdravstva do leta 1985 ter sprejeli osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o urbanističnem redu za območje goric. Potrdili so tudi predlog odloka o imenovanju ulic za območje naselja Turnišče. Jani D.

HIGIENSKO PRIDOBIVANJE MLEKA

V zadnjih nekaj letih so rejci, ki oddajajo mleko, lahko ugotovili, da veterinarskoinspekcijska služba kontrolira kvaliteto oddanega mleka in ob ugotovljeni higienski neustreznosti mleko zavrže ali prepoveduje za nedoločen čas.

ZAKAJ JE TO POTREBNO?

Mleko je eno od osnovnih življenjskih potrebščin, ki ga pijejo odrasli in otroci. Higiensko oprečeno mleko ima svoje vzroke tako v nehihienski pridobitvi kakor tudi v zdravstvenem stanju krav molznic. Različna vnetja vimen, ki jih skupnim imenom imenujemo mastitis, ne samo da vplivajo na higiensko oprečnost mleka, ampak, kar je še bolj pomembno, občutno zmanjšujejo količino pridobljenega mleka in v najtežjih oblikah povzročajo izločitev krav.

Torej so vse mere, ki so zastavljene za higiensko pridobivanje mleka, tako v korist potrošnikov kakor tudi v korist rejcev samih.

Ob ugotavljanju vzrokov težav pri pridobivanju mleka je bilo ugotovljeno, da nekoliko težav izvira tudi iz hlevov, kjer imajo uvedeno strojno molžo. S tem bi uvodoma radi poudarili, da tem težavam ni kriv stroj, ampak človek, ki z njim dela. Trdimo lahko, da molzni stroji, če so nepravilno oskrbovani in če z njimi ne ravnamo prav, lahko povzročajo veliko več skrbi in težav kot pa ročna molža. S tem nikakor ne mislimo odsvetovati uvajanje strojne molže, ki je na mnogih kmetijah rejce pri večjem številu krav rešila težaškega dela.

Z namenom, da pomagamo tem rejcem in da na samem začetku odpravljamo določene težave, smo pri ŽVZ za Pomurje sredi lanskega leta formalizirali posebno službo, ki se ukvarja edinele s problemi strojne molže. Velika večina rejcev, ki ima urejeno strojno molžo, je srečala strokovnjake, ki razrešujejo te probleme in težave. V dogovoru

sti, ki veljajo pri ročni molži, posnemali so način sesanja teleta. Tele v bistvu pri sesanju ustvarja podtlak, zaradi katerega dobi v gobček mleko. Torej je osnova strojne molže ustvarjanje potrebne podtlaka (vakuuma), ki povzroča, da se prek molzne enote izloča mleko.

Tudi pulzator, ki prekinja podtlak, v bistvu deluje slično kot tele prekinja podtlak ob sesanju. Gume v molznih tulcih nadomeščajo gobček teleta, pulzator pa prekinja podtlak, kar povzroča enakomeren in pravičen iztok mleka. Vse ostale stvari so več ali manj prirejene tema dvema principoma in vsa tehnika skrbi za pravilno delovanje le-tega. Priprava krave in vimen na strojno molžo mora biti prav tako ali pa še bolj skrbna kot za ročno molžo, tudi čistoča vimen mora biti večja kot pri ročni molži, in to zaradi tega, ker s strojem oz. molzno enoto prenašamo nečistočo in klice bolezni na druge živali.

Na našem območju imamo veliko vrst molznih strojev, ki pa vsi delujejo na istem principu, le tehnična izvedba je različna. Pojem boljšega ali slabšega molznega stroja je poleg kvalitete materiala predvsem v ugotavljanju čim bolj optimalnega in stalnega podtlaka.

Zato se kaže ob nabavi stroja posvetovati s strokovnjakom, ki se razume na te zadeve, ali pa povprašati rejce o izkušnjah.

Cena stroja ne sme odigrati odločilne vloge, saj si lahko s slabim strojem povzročimo veliko težav, pa ne samo to, zaradi slabega stroja pride lahko do obolenja pa tudi do izločitve krave, ki pa je zagotovo vredna veliko več kot stroj. V nadaljevanju bomo poizkušali prikazati dobre in slabe strani vseh strojev, ki smo jih našli

Za čiste račune

Najti Alojza Ferencu iz Veržaja sploh ni problem. Vsi v vasi ga poznajo. In ko sem stopil na njegovo dvorišče, nas je obkobil cel kup otrok. »Brez skrbi, niso vsi naši,« me je na moj začuden pogled potolažil Alojz. Res je bilo vmes precej sosedovih, ki so se na širnem dvorišču njegove kmetije podili sem ter tja. Med kmetijskimi stroji in silosi, ki si jih je verjetno s trdim delom prislužil Alojz.

predvsem sladkorno peso, ki jo zadnje čase tako intenzivno poskušamo pridelovati?

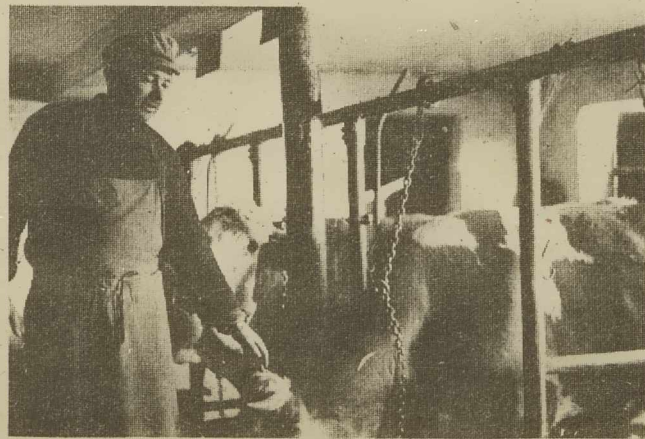
„Teško je. Pa ne zaradi tega, ker kmetije ne bi bili zato. V prvi vrsti moram povedati, da recimo pri devetih hektarjih zemlje sploh ni problem na 3 hektarjih posejati sladkorno peso. Koristi so velike. Poleg pridelka, ki ga odda kmet, mu še vedno ostanejo pesni rezenci za krmo. Uvajanje pese v

Izkušnje kmetovalcev

No, niso me zanimali toliko otroci kot pa Alojz, kmet — kooperant kmetijske zadruge Križevci — Ljutomer, s katero je kmetija v kooperantskih odnosih že od leta 1954, najprej pod očetovim vodstvom, potem pa je delo nadaljeval sin. Kot kooperant prodaja zadruzi gove-

kolobar sploh ne bi smel biti problem. Pri meni doma temu ni tako. Lani sem sam posejal peso na 2,65 hektarja njiv in verjemite mi, ni bilo nič hudega.

Pa še ostanimo pri odnosih kmet kooperant — zadruga in povejmo kaj o težavah pri

Skrb in ljubezen do dela sta osnovna pogoja za uspešno gospodarjenje. Pri Alojzu Ferencu ne manjka niti enega niti drugega. Dober kmet je.

jo živino, oddaja mleko in tudi kmetijsko primarno proizvodnjo združuje s KZ Križevci — Ljutomer.

Na vprašanje, kakšni naj bi bili odnosi med zadrugo in kmetom, ni dosti pomišljal. Verjetno je dolgoletna praksa že zdavnaj oblikovala odgovor:

„Odnosi med obema bi v prvi vrsti morali biti čisti. Obe strani morata prispevati svoj delež, ki ju zavezuje. To niti ni tako težko. Dandanes, ko je kmetijstvo že tako intenzivno, ko obstajajo strojne skupnosti, ki imajo zadruge, že tako razvito mehanizacijo in ko ima že skoraj vsak kmet večino kmetijskih strojev, ki jih nujno rabi za proizvodnjo, lahko eni in drugi izpolnjujejo svoje obveznosti. Res je, da so nekateri pomanjkljivosti. Recimo pospeševalci so premalo prisotni na terenu, kmetje pa tudi niso vedno iskreni, saj jih še posebno v zadnjem času mamijo višje cene drugod in tako v celoti ne spoštujejo svojih pogodbenih obveznosti.“ Kako pa vi kmetje gledate na uvajanje raznih novosti? V mislih imam

nabavi gnojil in vsega ostalega reprodukcijskega materiala, ki ga zadnje čase primanjkuje. „Menim, da so ravno kmetije kooperanti v tem oziru nekoliko na boljšem. Vsaj kolikor je meni znano, so kmetje dobili dovolj teh sredstev za svoje potrebe. Nekoliko huje je z gorivom za kmetijske stroje. Pomanjkanje nafnih derivatov je prava mora, saj ne vemo, ali bomo uspeli zagotoviti dovolj nafte. Te stvari bi bilo potrebno bolj organizirati, saj vemo, da je bitka za hrano zelo pomembna, če ne najpomembnejša bitka v tem trenutku.“

Še dolgo sva z Alojzom razpravljala o odnosih, o njegovih izkušnjah z zadrugo, o družbenopolitičnem življenju, v katerem je Alojz tudi aktiven. Sicer pa tega ni potrebno opisovati, kajti vsak dober kmet ve, kakšni so problemi in s kakšnimi težavami se srečujejo v vsakdanjem življenju. Izkušnje, ki jih pridobivajo, pa so vendarle dragocene.

Dušan Loparnik

Zakaj pa ne vrtnine?

Vsaka novost, ki jo kjerkoli vpeljujejo, naleti na nezaupanje. Vzrokov je več: premajhna informiranost, odpor proti novostim pa še marsikaj. To je še posebej opazno v kmetijstvu.

Že pri uvajanju nove kulture — sladkorne pese — je bilo kmetovalce težko prepričati o koristnosti četrtega kolobarja. S podobnimi težavami se srečuje tudi Emona TOZD Agroplod Ljutomer. Ta delovna organizacija za predelavo vrtnin kljub ugodnim pogojem, ki jih nudi svojim kooperantom, ne pokriva v celoti svojih potreb s kooperanti v Pomurju. Surovinsko bazo delno zaradi narave vrtnine (paprika), delno pa zaradi nezanimanja za tovrstno kooperacijo pri pomurskih kmetih išče — v Vojvodini.

V letošnjem letu bo v Ljutomerskem tozdu pričela delovati nova linija za konzerviranje nekaterih vrtnin. S tem bodo dani vsi pogoji za intenzivno predelavo in širjenje kooperantske mreže. Interes Agroploda je v čimvečji meri organizirati proizvodnjo na domačem območju — v Pomurju. Tako bi lahko postali nekateri majhni kmetje tržni proizvajalci. Zakaj majhni kmetje?

Vrtnine je mogoče intenzivno pridelovati samo na manjših površinah. Z organizirano kooperantsko službo nudi Agroplod Ljutomer zelo ugodne pogoje: lastno pospeševalno službo, premije za doseganje dogovorjenih količin in kvalitete vrtnin. Za kooperante s področja Pomurja zagotavljajo višje odkupne cene, kot so na drugih območjih. Za odkup vrtnin so v tem tozdu že ustanovili odkupne centre, npr. na Razkrižju, druge pa bi jih po potrebi še ustanovili. Na teh odkupnih centrih je ali pa bo tudi vsa tehnična oprema. Nekatere vrtnine zahtevajo posebno strojno opremo, ki jo Agroplod Ljutomer že ima in jo ponuja svojim kooperantom.

Za katere vrtnine pravzaprav gre?

TOZD Agroplod ugotavlja, da so nekatere vrtnine in kulture v Pomurju skoraj čisto zamlje — ajda na primer. V njihovi ponudbi so zanimive predvsem naslednje vrtnine in kulture: kumare za konzerviranje, zelje za kisanje, rdeča pesa, ajda, proso, bučnice golice, fižol češnjevcev, fižol kostanjevecev.

Te dni je Emona TOZD Agroplod Ljutomer poslala kmetom ponudbo za kooperacijo z vrtninami. Poteza, ki je vsekakor hvale vredna. Sicer pa poizkusiti je treba.

Dušan Loparnik

ZAPRTA GREDA

Gredo, ki jo obdamo z lesenim ali betonskim okvirom in prekrijemo z okni, imenujemo „zaprta“ greda. Ker prekrivamo gredo z okni, ji pravimo tudi oknjak. Namenjena je setvi ranih cvetlic in zelenjadnic.

V zaprto gredo sejemo v vrste, da bolje izkoristimo prostor in da prihranimo seme. Ker mlado setev kmalu pikiramo, naj bo med vrstami le ozek razmik. Drobnost seme sejemo v raze, ki jih potegnemo ob ravnilu s hrbtno vrtnega noža. Sejemo s prsti, tako da iz pesti enakomerno vsipljemo seme v jarčke. Sejemo lahko tudi neposredno iz semenske vrečice; držimo jo nad jarčkom in iz nje stresamo seme tako, da trkamo s kazalcem po njenem robu.

Naprednejši vrtnarji sejajo s posebnim ročnim sejnikom, torej s strojčkom, ki seje zelo natančno v enakih razdaljah.

Potem ko smo seme rahlo pokrili s prstjo, setev zalijemo. Za zalivanje vzamemo zalivačo z drobnim razpršilnikom, ki ne premakne semena in ga ne zapere. Ker je prepustnost za vodo odvisna od rahlosti prsti, ji primešamo šoto, mivko ali perlit zrna. Te primesi skrbijo za večjo precdnost in zračnost tal. Vlaga in zrak sta poleg toplote neobhodno potrebna za kalitev semena.

Po setvi zasenčimo okna s primernimi senčili iz lesenih letvic ali s tkanino iz jute. Zelo uporabne so tudi mreže iz steklene volne, ki jih v stavbarstvu uporabljajo za „demit“ — fasade; so bele in rdeče barve.

Vrtičkar ima v oknjaku vedno večje število različnih sejank, zato se le težko zapomni, kaj vse je sejal. Torej velja, da naj si v beležnico zapiše, kaj je sejal, in setev označi z etiketami. Današnje etikete so iz umetne folije, zato zelo trajne. Na etikete pišemo s svinčnikom, če pa hočemo trajen napis, uporabljamo „lumokol“ — svinčnik Edding 3000.

Kakovost sadik izboljša zlasti šotnica, ki jo primešamo pikirni prsti. Ker je šotna prst zelo zračna tudi tedaj, ko je zelo mokra, saj ima še 50 % zračnega prostora, se v njej korenine zelo močno razraščajo. Šota oblikuje okoli korenin prsteno grudo, ki omogoča brezskrbno saditev sadik na stalno rastišče in zagotavlja nemoteno nadaljnjo rast.

Za pikiranje uporabljamo posebne pikirne vilice, enako uspešno pa tudi ošljen svinčnik. Uro ali dve preden nameravamo saditi na stalno mesto, sadike temeljito zalijemo, da dobijo potrebno vodo „na pot“. Sadik ne smemo puliti prej, dokler jih nismo spodrahljali z lopatico ali sadišnim klinom. Spodrahljati pa jih smemo le, če je gojilna prst dovolj vlažna, da se ne osipa s korenin.

(Po reviji Naša žena)

Z namakanjem polj do več kuruze

Poskusi z namakanjem polj so pokazali, da lahko namesto 7 ton zrnja po hektarju z namakanjem dosežemo pridelek 14 ton. Da bi povečali proizvodnjo za 100 tisoč ton, bi morali v

no že urejenim površinam za namakanje oziroma združenim sredstvi pa bodo sovlagateljem na voljo količine kuruze iz povečane proizvodnje.

Jugoslaviji urediti namakalne sisteme na 45 tisoč hektarjih njiv, kar bi stalo 5.769 milijonov dinarjev oziroma okoli 128 tisoč dinarjev po hektarju. Ker kuruza sodeluje v optimalni sestavi z 31 odstotki, pričakujejo proizvajalci kuruze, da bodo porabniki združili tretjino potrebnih sredstev za ureditev namakalnih sistemov. Sovlagatelji, med katere vabijo tudi ABC POMURKO, bodo do leta 1985 morali združiti 1.923 milijonov dinarjev. Ustrez-

Če upoštevamo, da bodo lahko v času triletno izgradnje namakalnih sistemov sovlagateljem že dobavili 100.000 ton kuruze, v času sodelovanja oziroma v roku, za katerega bodo sovlagatelji združili sredstva, pa 900.000 ton, bi zainteresirani po kilogramu kuruze sovlagali 2,14 dinarja.

Glede na stalne težave pri oskrbi s korožo in potrebne dokupe v tujini ideje o povečani proizvodnji vsekakor ne gre prejeti.

Boris Hegeduš

med veterinarsko postajo in zavodom je bilo sklenjeno, da ta del službe v celoti prevzame območna govedorejska služba zavoda. Z ugotavljanjem kvalitete mleka in njegovo higiensko oprečnostjo ter zatiranjem mastitisa, pa se ukvarjajo veterinarske postaje s svojimi strokovnimi službami.

Ob tem pa moramo ugotoviti, da je nujno, da se ti dve službi dopolnjujeta, saj imata obe isti cilj — večjo in kvalitetnejšo prirejo mleka.

V našem doseganju delu smo si že pridobili nekatere izkušnje, na osnovi katerih lahko sklepamo, kje so najbolj pogosti in najakutnejši problemi na kmetijah, ki imajo uvedeno strojno molžo.

Ker je veliko ugotovitev skupnih skoraj za vse rejce z molznimi stroji, menimo, da bi bilo prav o njih potrebno obširneje spregovoriti, predvsem pa opozoriti rejce na najpogostejše napake. Tako bomo poizkušali v nekaj številkah Vestnika opisati te napake in svetovati rejcem, kako jih sami odpravijo.

Za dobro delovanje molznega stroja in predvsem za njegovo vzdrževanje je verjetno potrebno, da v prvem sestavku seznanimo rejce z osnovnimi značilnostmi delovanja molznih strojev.

Sestavljenci oziroma konstruktorji molznega stroja so pri delovanju v bistvu upoštevali iste zakonito-

na našem območju, neglede na to, če se bomo eni ali drugi firmi, ki izdeluje te stroje, zamerili ali ne. Pri tem nas vodi edina misel, da skupaj z rejci ustvarjamo na področju strojne molže čim boljše pogoje in čimmanj težav.

Na področju Pomurja, kjer imamo trenutno 750 molznih strojev, sta 2/3 od firm Alfa laval in Westfalia. Oba stroja sta izdelka preizkušenih svetovnih firm in pri delovanju nismo našli kakih posebnih napak. Za oba se dobijo tudi rezervni deli. Poleg teh dveh so na našem območju še stroji tehle firm: National, Vitrex, Impulse, Flako in drugih.

Med temi jih je največ od firm National in Vitrex, a z njimi nismo najbolj zadovoljni. To sta namreč prevozna stroja, kar povzroča nekatere težave v hlevu, saj pride do onesnaženja strojev, ker se le-ti gibljejo po čistilnem hodniku.

Tudi stalno zagotavljanje konstantnega vakuuma pri teh strojih zahteva veliko več čiščenja kot pri ostalih. Ta stroj se napaja prek električnega kabla, ki je običajno na tleh, kar lahko oziroma je že povzročilo velike težave. Zaradi vsega tega teh strojev ne priporočamo. Edina prednost je v nekoliko nižji nabavni ceni, ki pa ne odtehta pomanjkljivosti.

mr. Milan Erjavec
inž. Jože Puhar

Turnišče: cene pujskov

Kot že nekaj tednov je bila tudi pretekli četrtek (11. marca) na turniškem sejmišču preskromna ponudba. Tako so rejci tokrat pripeljali samo 31 pujskov in jih seveda kaj hitro vse prodali. Prodajne cene so se gibale od 3.000,00 do 4.000,00 dinarjev za par pujskov.

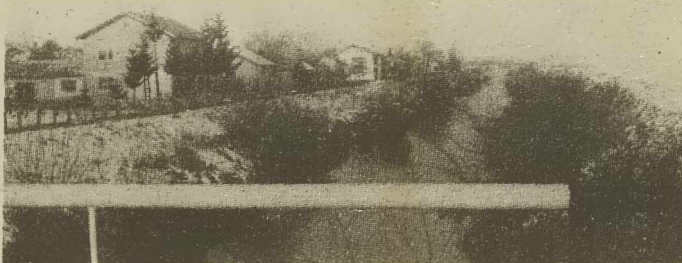
60 LET NASELJA PINCE—MAROF

Življenje na desnem bregu Ledave, streljaj od Lendave, se je začelo, tako pravi zgodovina, pred 60 leti, torej tam nekje okrog leta 1922. Pa poglejmo nekaj zgodovinskih podatkov. 1915. leta so morali primorski Slovenci zapustiti svoje domove pred italijansko-avstrijsko fronto, naselili so se najprej na Češkem, in se po prvi svetovni vojni vrnili v takratno Jugoslavijo, ki jim je tu dodelila zemljo in postavila lesene barake. Nekaj jih je prišlo leta 1924, ko so se morali umakniti pred terorjem italijanskega fašizma. Komaj so si za silo uredili svoje domove in zorali polja, jih je doletela nova tragedija, leta 1942 so spet morali zapustiti svoje domove, saj jih je madžarski okupator interniral v šarvasko taborišče. Veliko jih je ostalo za vedno tam, za ostale, ki so preživeli vse strahote dveh vojn se je začelo življenje šele 1945. leta. To je torej zgodovinska predstavitev kraja. Danes pa je seveda tudi v Pince — Marofu vse drugače, nove domačije, novi mladi ljudje, vendar pa še tu in tam srečaš v črno odeto ženo, ki te bo spomnila na vse strahote ki so jih ti pridni ljudje preživeli.

Kako pa je danes v vasi? V Pince — Marofu živi 145 prebivalcev v 43 domačijah. Otroci se šolajo v Lendavi. Tja se vozijo z avtobusom, veliko jih je tudi zaposlenih v delovnih organizacijah v Lendavi. V vasi imajo zadrugi dom, vaška cesta je asfaltirana, nimajo trgovine in ne gostilne. Pred desetimi leti jih je bilo v vasi za 40 več, toda mladi rinejo v mesto, na zemlji ostajajo le starejši, sicer pa je to usoda vseh obmejnih krajev v lendavski občini.

Zadružni dom, zgrajen tik po vojni s pomočjo vaščanov in delavcev Nafta, je edini družbeni objekt v vasi. Mar se ne bi dalo v njem urediti manjše prodajalne, za najnujnejše življenjske potrebe?

Potok Ledava, ki loči Pince—Marof in Benico, dva kraja z domala enako usodo, je reguliran, nekoč je bil vir zla in številnih poplav.

Foto Jani D.

PROBLEMOV VELIKO, KDAJ BODO REŠENI?

Ce te pot zanese v ta kraj, boš nemalo presenečen, pa če se do njega pripelješ iz Pince vasi ali Petišovca. Kraj namreč nima uradne oznake, torej table, na kateri bi pisalo, v katero vas si prišel. Zares čudno kajne? No, pa pozabimo na to pomanjkljivost in poglejmo, s kakšnimi problemi se ukvarjajo. Na prenekatem letošnjem sestanku so jih občani našli, seveda pa zahtevali tudi, da jih odpravijo. Trgovina jih žuli, pa ne samo njih, temveč tudi sosednjo Benico, kraj z domala enako življenjsko usodo. Zapisal sem že, da je cesta v vasi asfaltirana, toda dostop do nje je prav v teh časih sila težaven. Cesta iz Petišovca je slaba, še slabša pa iz Pince vasi; Delegati so probleme že večkrat zastavili tudi v skupščini, pa rešitve še vedno ni. Tudi varstvo otrok bi radi uredili, cenejše oblike bi bilo potrebno najti, saj najmlajših pač ne morejo prevažati v Lendavo. Uredili bi radi tudi zadrugi dom, edino mesto kjer se lahko sestanejo in v čigar zid je vžidana spominska plošča umrlim internirancem. Letos naj bi postavili tudi spominsko ploščo padlim žrtvam fašističnega nasilja. Urediti nameravajo tudi spominski park in zasaditi 88 dreves v spomin na Tita.

Pince — Marof spada v krajevno skupnost Orešje — Dolina, tako kot v drugih vaseh se tudi tu vneta pripravljajo na volitve. Za delegate so izbrali, vsaj upajo tako, najbolj delavne, ki bodo v tem delegatskem mandatu skušali skupaj z vsemi vaščani rešiti vsaj nekaj sedanjih problemov.

Jani D.

MED 71 DOMAČIJAMI LE OKROG 20 ČISTIH KMETIJ.

ASFALT NA KLANCU

V Zgornjih Žerjavcih želijo napredek. Pridni domačini in aktivna mladina.

Včasih se starejši domačini pošaljijo, da je hiše veter nanosil po tamkajšnjih bregačah in globačah. Tako so namreč razmetane, vas pa je zato raztegnjena in na videz zelo velika, dasiravno šteje le 71 hišnih števil.

Bilo je sredi sončnega dopoldneva, ko sem jeklenega prijatelja pogljal po tamkajšnjih kolovozih in makadamskih odsekih. Ni bilo enostavno, kajti tanka snežna odeja je povzročala precej preglavic. Te so zaradi neasfaltirane podlage še večje.

PRIDNI GOSPODARJI

Ko sem spraševal po predsedniku vaškega odbora SZDL, so mi že pri prvi hiši ob cesti vedeli povedati, da je tisti, ki bi mi lahko postregel z nekaterimi podatki, nihče drug kot Henrik Hager. Nisem dolgo iskal, kajti Henrik je ravno nekaj pospravljajal okrog velike nedavno zgrajene hiše.

»Vidite, takšna je ta naša vas. Razmetana in velika, naši načrti, ki jih imamo, pa zato zahtevajo še več denarja, kot bi jih sicer, če bi naša vas štela manj hiš in bila bolj strnjena. Kljub temu pa smo še kar zadovoljni, saj smo nekako uspeli urediti (v glavnem gramozirali!) vaše ceste, tudi z vodovodom nimamo večjih težav, prav tako ne z elektriko. No, pri slednji morda kaže spomniti na novo transformatorsko postajo, ki nam bo počasi potrebna, saj je vse več električnih aparatov in različnih strojev, na katere takrat, ko smo gradili sedanjo transformatorsko postajo, še nismo računali.«

NAJVEČ POLKMETOV

Med 71 domačijami pa bi lahko našli le kakšnih 20 čistih kmečkih gospodarstev, dasiravno se sicer v vasi pri vsaki hiši ukvarjajo z delom na zemlji. Nekoč je bilo veliko drugače, danes pa si je nemalo domačinov poiskalo delo v novih tovarnah v bližnjem Lenartu, precej se jih vozi tudi na delo v Maribor ali v Gornjo Radgono. Seveda pa zemlje

niso prodali, saj kljub službi vedno najdejo čas, da opravijo to in ono. »O velikosti kmetij bodo največ povedali podatki, da na naših domačijah premoremo od 8 pa vse tja do 21 hektarov zemlje, če seveda upoštevamo tudi gozdove, ki jih posamezni kmetje premorejo.«

ASFALT, ASFALT...

Domačini v Zgornjih Žerjavcih pa se radi tudi pohvalijo.

Malo sosedov si je bliže od 20 metrov, na našem posnetku pa je pravzaprav edini strnjeni del naselja Zg. Žerjavci.

Henrik Hager

lijo. Predsednik Hager je z navdušenjem pripovedoval o prvih metrih asfalta, ki so jih položili v lanskem letu.

»Komaj 400 metrov je te prevleke, toda ponosni smo nanjo. Že zato, ker smo tako premagali največji klanec, kar jih imamo, in ker smo pretežni del denarja zbrali sami. Nekaj s samoprispevom nekaj — 19 tisoč dinarjev — pa smo prispevali v posameznih gospodinjstvih. Kar 16 hiš, ki so v neposredni bližini tega klanca, je prispevalo omenjeni znesek, na tak način pa smo zbrali okrog 30 starih milijonov.«

NOGOMETNO IGRIŠČE

Še z nečim se radi pohvalijo tamkajšnji domačini. Najprej z aktivnostjo domače mladine, s prireditvami in proslavami, po katerih slovi le redka sosednja podobna vasica, pa tudi z nogometnim igriščem, ki so si ga mladinci uredili. Prav osnovna organizacija ZSMS v vasi je edina poleg krajevene organizacije SZDL.

TUDI NAČRTI

Ko sva s predsednikom pregledovala opravljene naloge in se pomenkovala o tistih, ki se jih še nameravajo lotiti, sva se spomnila tudi vodovoda. Že nekaj let ima 12 gospodinjstev v spodnjem delu vasi svoj vodovod, prav lansko leto pa so dobili tudi »mestno« vodo iz Lenarta. V prihodnosti bodo še razvijali vodovodno omrežje, prav tako pa kanijo — če bo seveda denarja dovolj — nadaljevati z asfaltiranjem že omenjene vaše ceste.

Sicer pa so jim asfaltni »kolovozi« že kar potrebni, saj imajo poleg avtomobila tudi traktor skorajda pri vsaki hiši. Ko sem se vračal nazaj proti uredništvu in se mimogrede razgledoval po žerjavski panorami, sem šele razumel besede soga naznika Henriha, da bi namreč za obhod cele vasi potreboval kar dva dneva.

»Še dobro, da so asfaltirali klanec in navozili kolovoze«, sem si mislil.

Tekst in foto: Janez KURBUS

V Bratoncih ustvarjajo z roko v roki

Bratonci spadajo med manjše kraje na območju krajevnega urada Beltinci, ki se pa v ničemer ne razlikujejo od ostalih sosednjih krajev. V 172 gospodinjstvih živi 720 krajanov, od katerih je 294 zaposlenih, med njimi skoraj polovica žensk. S samoprispevom in prostovoljnim delom so marsikaj postorili za razvoj kraja, ki je v zadnjih letih precej spremenil svojo podobo.

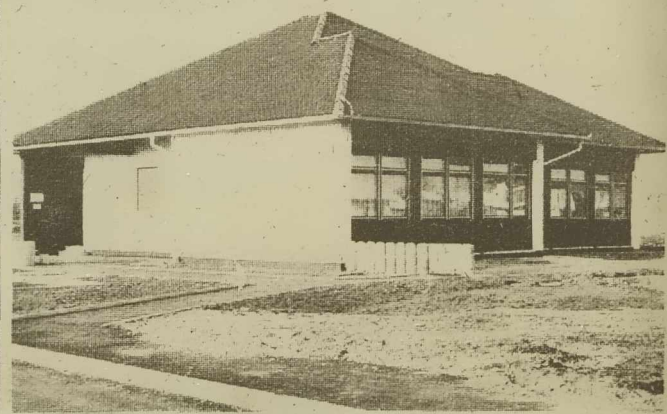
ČISTIH KMETIJ VEDNO MANJ

Struktura prebivalstva se v Bratoncih naglo spreminja v korist delavcev, saj je v kraju menda samo enajst zaščitenih in le dve čisti kmetiji. Mnogi izmed njih so si ob najetju posojila pri kmetijski organizaciji zgradili hleve in se ukvarjajo s svinjerejo in govedorejo. Kmetije so tudi primerno mehanizirane. Kljub temu pa na kmetijah v glavnem ostajajo starejši ljudje, medtem ko se mladi raje zaposlujejo v industriji. Zaenkrat pa ni neobdelane zemlje. Kmetovalci sicer dobro sodelujejo s kmetijsko zadrugo — temeljno enoto v Beltincih — vendar pa bi morali čimprej uskladiti cene, ki so v sosednjih kmetijskih organizacijah višje,

društvo v Bratoncih je eno zelo aktivnih, ki tudi razpolaga z gasilskim avtomobilom in potrebno opremo. S prostovoljnim delom so v kraju tudi uredili večje število protipožarnih vodnjakov.

UREJAJO TELEFONO

V Bratoncih imajo trenutno tri telefonske priključke, medtem ko jih želi imeti telefon še 27 krajanov. Zato so se v krajevni skupnosti lotili urejanja telefonije. Položen je že telefonski kabel od Beltincev do Bratonec, kar je KS Bratonci stalo 310.000 dinarjev. Interesenti za telefon so prispevali po 5.000 dinarjev ali skupaj 135.000 dinarjev, ostalo razliko pa krajevna skupnost. Potrebno bo še

Nov otroški vrtec v Lipovcih, ki je namenjen malčkom iz krajevnih skupnosti Lipovci in Bratonci. Foto: F. M.

kar negativno vpliva na razvoj kmetijstva in živinoreje. Prav tako kmetovalci tožijo nad pomanjkanjem traktorskega goriva, kar si v času spomladanske setve ne bi smeli privoščiti.

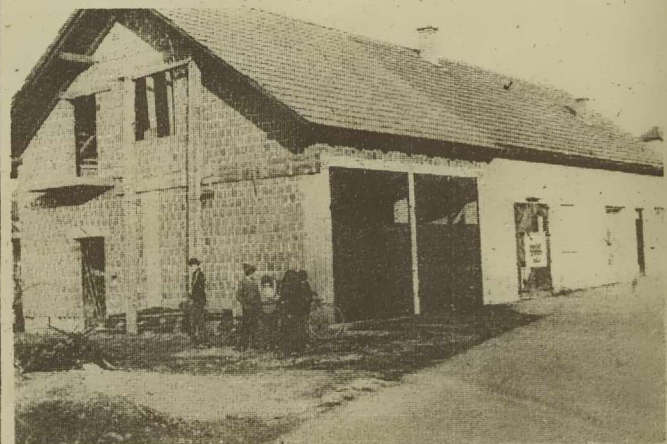
urediti telefonsko omrežje. Računajo, da bodo uredili telefonijo konec prihodnjega leta, ko bi naj bila v Beltincih nameščena nova telefonska centrala.

ASFALT, PARCELE IN TRANSFORMATOR

Krajevna skupnost Bratonci tesno sodeluje z ostalimi organizacijami in društvi, v kraju, saj se o pomembnejših akcijah skupno dogovarjajo. V načrtu imajo še asfaltiranje preostalih

VRTEC IN GASILSKE GARAŽE

Najpomembnejše pridobitve, ki so jih v krajevnih skupnosti Bratonci v zadnjem obdobju dosegli, pravi predsednik sveta

Nove gasilske garaže v Bratoncih, ki so jih zgradili kot prizidek k vaškemu domu. Foto: F. M.

krajevne skupnosti Andrej Cigut, so otroški vrtec in gasilske garaže. Kot je znano, so pred nedavnim v Lipovcih odprli sodoben otroški vrtec za krajevno skupnost Lipovci in Bratonci, ki je prvi te vrste v soboški občini. V vrtcu je prostora za 62 otrok, iz Bratonec pa jih trenutno obiskuje 15 otrok. Pri gradnji vrtca sta poleg SIS za otroško varstvo Murska Sobota prispevali pomemben delež tudi obe krajevni skupnosti, svoj delež pa je prispevala tudi tovarna Mura, kjer je zaposlenih precej delavcev s tega območja. S tem so dolgoročno rešili vprašanje otroškega varstva. Prav tako so pri vaškem domu zgradili gasilske garaže, ki jih bodo letos dogradili. V ta namen bodo po sklepu skupščine tudi izločili potrebna sredstva. Gasilsko

nekaj manjših cest v kraju in pa potegniti fino asfaltno prevleko. Zgraditi bodo morali tudi tretji transformator v južnem delu naselja — Gomajni. Začeli so tudi urejati gradbeni okoliš za stanovanjske parcele. Tako so v severnem delu naselja predvideli 15, v drugem delu naselja pa še 12 parcel. Premestiti bodo morali vodovodne cevi, ki so speljane na nogometnem igrišču in ki so v slabem stanju. Treba je reči, da v Bratoncih tudi uspešno deluje nogometni klub, ki je po jesenskem delu tekmovalja na prvem mestu v tretji medobčinski nogometni ligi Murska Sobota. V krajevni skupnosti Bratonci pa tudi skrbijo za redno vzdrževanje poljskih cest ter za socialno ogrožene krajanje. V Bratoncih so skratka ves čas aktivni.

F. Maučec

Izsledili pobeglega

V ponedeljek, 8. marca, ob 20.35 je izbruhnil požar na gospodarskem poslopiju Stefana Činca v Beltincih. Ogenj je povzročil za 10 tisoč dinarjev škodo. Oškodovanec je pravočasno opazil ognjene zublje, zato je brž pristopil h gašenju. Medtem so izvedenci ugotovili, da je gorelo zaradi neustreznega (salonitnega) dimnika, v katerem so se vnele saje. Te so zagorele zaradi tega, ker so Činčevi ta dan močno kurili pod kotlom v kuhinji, kjer pri-

pravljajo hrano za svinje. Naslednji dan, torej v torek, pa je gorelo v Gerlinčih. Ob 14.15 uri se je pojavil požar na gumnu Ota Gomboca. Ogenj je zajel motorno kosilnico, mlatilnico, traktorske priključke, kmetijske pripomočke in slamo. Skupna škoda znaša 300 tisoč dinarjev. Vse kaže, da so ogenj zanetili otroci, ki so jim prišle v roke vžgalice.

11. marca ob 14.50 se je zgodila prometna nesreča v križišču Prešernove ulice in ulice Stefana Kuzmiča v Murski Soboti. Voznica osebnega avta Milka Fišer iz Murske Sobotice se je peljala po Prešernovi ulici in nameravala zapeljati v ulico Stefana Kuzmiča. Pred križiščem je spregledala prometni znak stop, zato je prišlo do trčenja z osebnim avtom, s katerim se je po prednostni cesti peljal Mihael Tremel iz Bokrač. Nastala je gmotna škoda za 30 tisoč dinarjev. Tremel pa se je lažje poškodoval.

Voznik kolesa z motorjem 14-letni K. L. s Polic se je 13. marca peljal s sopotnikom po ulici Silvire Tomassini v Gornji Radgoni. Z nezmanjšano hitrostjo je zapeljal v križišče z enakovredno Pintaričovo ulico, ko mu je z desne strani pripeljala z osebnim avtom

Marija Plemenitaš s Polic. Ob trčenju se je K. L. hudo poškodoval, sopotnik Č. D. pa lažje. Materialna škoda znaša 10 tisoč dinarjev.

V soboto, 13. marca, se je Andrej Halas iz Črenšovca peljal z osebnim avtom po regionalni cesti Veržej—Dokležovje. Med vožnjo ga je v levem blagem ovinku zaradi neprimerne hitrosti zaneslo na desno bankino, nato pa je avto zletel v obcestni betonski steber. Še več: vozilo je oplazilo Franca Obrana iz Stare Nove vasi, ki je stal ob cesti. K sreči se noben, ne voznik ne pešec, ni poškodoval, nastala je le materialna škoda na vozilu za 90 tisočakov.

Ob zaključku redakcije smo prejeli še obvestilo o prometni nesreči v Trimlinih. Nezgodila se je zgodila 13. marca ob 17. uri, ko je neznan avtomobilist ob tesnem prehitevanju zadel kolesarja Stefana Horvata iz Trimlinov, nato pa odpeljal naprej. Horvat nesreče ni takoj prijavil, ampak šele naslednji dan, ko je šel k zdravniku. Milčični so s pomočjo občanov poglobilemu avtomobilistu dokaj hitro prišli na sled. Ugotovili so, da je nesrečo povzročil Anton Novoselec iz Čakovca. S. S.

Pri temeljnem sodišču v Murski Soboti — Enota Murska Sobotica, Kidričeva ulica št. 11 se bo z dražbo prodajala stanovanjska hiša z gospodarskimi poslopiji v Bogojini h. št. 65 s pripadajočim zemljiščem parc. št. 2977 v izmeri 16.60 a od vl. št. 61 k. o. Bogojina za izključno ceno 1.584.113,40 din in ob položitvi varščine, ki znaša eno desetino izključne cene. Dražba bo dne 20. 4. 1982 ob 8. uri v sobi št. 14 pri navedenem sodišču.

V SPOMIN PROF. MARIJANU LEBARJU

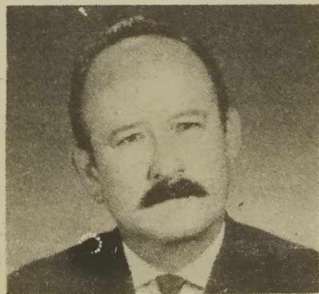
SLOVO BREZ SLOVESA

Niti najmanj nismo slutili tega, kar se je zgodilo v četrtek, 11. marca. Bil je dan kot vsi ostali, prišel si v službo, začel opravljati svoje že tri desetletja vsakdanje pedagoško delo, ko si se potožil, da ti je nekam slabo. Takoj smo poskrbeli za prvo pomoč, a so nam iz bolnice kmalu sporočili, da si brez slovesa za vedno poslovil.

Žal je življenjska resnica dostikrat takšna, da človek omaga ravno pri uresničevanju najbolj plemenitih težnj, pri opravljanju družbenega poslanstva in ob prizadevanju za preseganje obstoječegastanja. In zdaj je omagal tudi naš tovariš Marijan, kljub temu da je tudi v najmanjšem uspehu videl obraz zmagovalca iskrenosti sodelavca in učenca.

Klonil je tam, kjer je preživel večino svojega življenja — odkar je delal na šoli — za delovno mizo in ob snovanju načrtov za jutri. Rodil se je 14. avgusta 1922 v Brežicah. Osnovno šolo je obiskoval v Brežicah. Leta 1936 se je vpisal na trgovsko akademijo v Mariboru, kjer je maturiral 1940. leta. Istega leta se je vpisal na visoko ekonomsko komercialno šolo v Zagrebu. Ob okupaciji je moral študij prekiniti in ga je nadaljeval šele po vojni. Diplomiral je leta 1950 v Zagrebu. Že leta 1948 se je zaposlil na ekonomski srednji šoli v Novem mestu. Leta 1951 je v Ljubljani opravil še strokovni izpit za pro-

fesorja in 1. avgusta 1952 bil premeščen na ekonomsko srednjo šolo v Mursko Sobotico. Poučeval je strokovne predmete, od 1. septembra 1962 do smrti pa je opravljal dela in naloge ravnatelja šole.

Prosti čas je namenjal športu (imel je več sodniških izpitov), glasbi (igral je v raznih orkestrih) in reševanju križank, kar je zadnje čase bil njegov skoraj najbolj priljubljen konjiček. V prostem času je prebiral časnike in knjige, saj je od tujih jezikov obvladal nemški, angleški in francoski jezik.

Usoda mu žal ni omogočila, da bi, tako kot je načrtoval, skupaj s svojimi sodelavci jeseni praznoval dva visoka življenjska jubileja: 60-letnico življenja in 30-letnico plodnega dela na šoli.

Trideset let življenja je vtikal v življenje soboške šole in šolstva — kot je sam poudarjal — trideset najlepših let. Na tisoče dijakov je

poučeval z natančnostjo in strogošjo kot njegova stroka tudi zahteva. In ob obletnicah mature so se mu zahvaljevali za vse to, to pa je bilo zanj največje in najvišje priznanje, čeprav je bil deležen tudi drugih uradnih pohval, priznanj in odlikovanj.

Svoje bogate pedagoške in organizacijske sposobnosti je po svojih močeh prenašal na mlajše sodelavce. Učencem je bil dober učitelj in vzgojitelj, pripravljen vedno pomagati in svetovati. Bil je natančen in strog, zahteven, toda razumevajoč, šegav in nikoli žaljiv.

Ceprav je zelo ljubil svoj rodni kraj in ob vsaki priložnosti se je vanj vračal, veliko o njem govoril, se mislil na starost v njem naseliti, pa je vseeno ostal v Prekmurju, kateremu je podaril svoja najlepša leta in za rodove katerega je takorekoko izgorel. Prekmurska zemlja ga bo v svojem naročju varovala, generacije učencev, ki se bodo srečevale ob obletnicah mature, pa bodo polagale na soboškem pokopališču na njegov grob šopke v znak spoštovanja in hvaležnosti.

Naj ti bo še enkrat večna hvala dragi naš tovariš ravnatelj za vse, kar si dal naši mladini, našim učencem, nam sodelavcem in vsaj naši družbi! Tvoj lik bomo s ponosom ohranili v naših srcih!

Sodelavci in učenci

Se dovolj zavedamo posledic alkoholizma?

Zdravljenje alkoholizma

Ko se alkoholik odloči za zdravljenje, pogosto nima jasnih predstav o poteku zdravljenja. Še manj vedo sodelavci in svojci, razen v izjemnih primerih, ki jih bomo opisali kdaj drugič.

Vedeti moramo, da je osnovno znanje potrebno za uspešno zdravljenje. Zato želimo, da bi se čimveč občanov seznanilo z načinom, potekom in trajanjem zdravljenja, opozorili pa bomo tudi na številne težave, s katerimi se vsak dan srečuje zdravljene alkoholik in njegova družina.

Pogosto ljudje mislijo, da je za zdravljenje alkoholizma dovolj, če alkoholik nekaj časa abstiniira (ne uživa alkoholnih pijač). Ker pa vemo, da je vsak alkoholik osebnostno spremenjen, bomo razumeli, da abstinenca sama po sebi še ni zdravljenje. V procesu zdravljenja se mora alkoholik

spremeniti v celoti. Urediti mora samega sebe in svojo družino, znova si mora pridobiti delovne navade in se vključiti v življenjska dogajanja. Vsega tega pa ne bo zmogel sam. V trezno in ustvarjalno življenje se lahko povrne samo s pomočjo zdravljenja.

Do sedaj poznamo dva načina uspešnega zdravljenja alkoholikov, in sicer v klubih AA (Alcoholics Anonymous), ki je v veljavi v kapitalistični družbi in tako imenovan Hudolinov sistem, kakor na kratko pravimo načinu zdravljenja pri nas v Jugoslaviji. V naših sestavkih bomo o opisali »naš« sistem zdravljenja, o klubih AA pa si lahko preberete v literaturi.

Za področje Pomurja je trenutno edina možnost za zdravljenje v bolnišnicah, predvidevamo pa, da bomo v prihodnjem letu začeli tudi

z zdravljenjem ob delu v alkoholistični ambulanti v Murski Soboti.

Naši zdravljene alkoholiki začnejo zdravljenje v bolnici Ormož, na oddelku za zdravljenje alkoholizma in boleznih odvisnosti ali pa na psihocentričnem oddelku mariborske bolnice na Pohorjskem dvoru, prav tako na oddelku za zdravljenje alkoholizma. V Sloveniji je še več bolnic, kjer zdravijo alkoholike, npr. v Vojniku in Begunjah, še najbolj poznana pa je Skofljica, kjer je s sodobnim načinom zdravljenja alkoholizma pred več kot 10 leti začel dr. Janez Rugelj.

Kako poteka zdravljenje alkoholizma v bolnišnici, vam bodo prihodnji teden opisali zdravniki, ki zdaj že več let uspešno abstiniirajo.

Pripravila dr. Zdenka Čebašek-Travnik

GOMILICE

Mladi na rešet

Osnovna organizacija ZSMS Gomilice, ki šteje okoli 80 članov, je bila aktivna na vseh področjih dela in organiziranosti. V športu niso veliko dosegli, saj nimajo športnega igrišča, kot nobenih drugih športnih objektov. Tudi v ureditvi mladinske sobe bodo morali vložiti še veliko truda in denarja, da jo bodo opremili z vsem potrebnim inventarjem, predvsem z opremo za disco. Tudi sodelovanje z vaško skupnostjo Gomilice še ni zažvelo.

Franc Balažič, predsednik OO ZSMS Gomilice, je takole ocenil delo mladih: »Aktivnost mladih v Gomilicah je res nekoliko upadla, del krivde pa moramo prevzeti mladi sami. Sodelovanje z vaško skupnostjo je zelo slabo, saj pri našem delu vidijo le napake. Mladi se vključujejo tudi v gasilsko društvo Gomilice, naša želja pa je, da bi organizirali plesni tečaj. Kljub pomanjkanju igrišč, bomo aktivni tudi na športnem področju, v prihodnjem obdobju pa bomo svojo aktivnost usmerili v kongresne priprave in organizacijo delovnih akcij.« Štefan Prša

Uspešno delovanje prosvetnega društva Cezanjevci

Pred nedavnim je prosvetno društvo Cezanjevci imelo redni letni občni zbor. Je eno najaktivnejših društev v KS, saj šteje 162 članov, od katerih aktivno dela ena četrtina. Posebej je pohvalno, da je več kot polovica članstva iz vrst mladine.

V okviru prosvetnega društva so, v minulem obdobju delovale tri sekcije: dramska skupina, ki jo vodi Jana Ljubec kot režiser. Predstavlja se je z igro iz življenja NOB Korak s poti. Žal je z njo premalo gostovala po okoliških krajih. Letos pripravljajo igro Cvetka Golarja Dekle z rožmarinom. Kmalu jo bodo predstavili na domačem pa tudi okoliških odrih.

Skupina mešanega pevskega zbora je vodila Danica Novak. Žal se je v preteklem letu premalo krajanov aktivno vključevalo v njegovo delovanje, da bi se mogel zbor uspešneje predstaviti. Zdaj že zbor pridno vadi in se bo prav tako kmalu predstavil.

Precej uspeha je požela folklorna skupina, ki je najmlajša izmed sekcij. V njej sodeluje devet parov plesalcev pod vodstvom Viktorja Slavinca iz Križevca. S harmoniko ples spremlja Rudi Svenšek. Uspešno so se predstavili na Občinski reviji folklornih skupin na Razkrižju, prav tako pa so sodelovali na Občinski proslavi v Ljutomeru. S svojim nastopom so popestrili vse prireditve v krajevni skupnosti. Letos se bodo predstavili v novih nošah, ki jih bo nabavilo prosvetno društvo.

Društvo vlaga v svoje delo veliko truda, želi le, da bi bile njegove predstave bolj obiskane.

Majda Markoč

Zakonca Irgolič zlatoporočenca

Zakonca Terezija in Leopold Irgolič iz Polic pri Gornji Radgoni sta pred dnevi slavila 50-letnico skupnega življenja. Ta visoki jubilej sta praznovala ob poroki vnukinje.

Kljub visokim letom primeta za najrazličnejša opravila. Leopold rad izdeluje manjše predmete iz lesa, predvsem grablje.

Želimo jima še mnoga zdrava skupna leta.

F. K.

NEGOVA

Tečaj o negi bolnika na domu

Krajevni odbor Rdečega križa v Negovi je te dni pripravil tečaj o negi bolnika na domu. Obiskuje ga 26 slušateljev, ki si bodo pridobili osnovno znanje o negi bolnika na domu. Tečaj bo trajal 18 ur, s predavanji pa bodo končali sredi marca.

L. K.

GORNJA RADGONA

Tudi tovarniški radio

V Gorenju-Elrad v Gornji Radgoni so prav na dan volitev, v četrtek, prvič oddajali preko tovarniškega radia, in sicer so spremljali potek volitev, pa tudi pozivali sodelavce, naj čim prej opravijo svojo pravico in dolžnost.

Ideja o tovrstnem informiranju svojih delavcev je v Elradu stara že več kot pet let, vendar doslej niso nikoli našli dovolj sredstev za nakup aparatur, zato pa so sedaj uspeli izredno dobro, pa tudi med delavci so naleteli na izredno zanimanje. V osnovnem konceptu imajo nekajminutne oddaje vsak delavnik, seveda, če bodo imeli gradivo, sicer pa so že pred kratkim pričeli med malicami vrteti trakove z glasbo. Pri predavanju imajo tudi možnost izklopa določenega dela tovarne, kar jim omogoča, da med eno in drugo malico ne motijo ostalih, ki še niso na malici.

Tako so dodali še eno piko na i pri svojem, že poprej dobrem informiranju delavcev, pa tudi krajanov, ki dobe v roke njihovo interno glasilo ali izredni informator, ki ga občasno izdajajo kar na ciklostilni tehniki.

A. C.

Dolnja Bistrica

S pomočjo vaščanov so gasilci v Dolnji Bistrici v lendarjski občini dosegli zavidljive uspehe na vseh področjih. Sodelovali so pri gašenju požara v Dolnji Bistrici, udeležili so se tudi tedna požarne varnosti in pregledali vse dimnike v vasi. Med sklepi, ki so jih sprejeli na občnem zboru, je tudi ta, da se bodo lotili gradnje prizidka h gasilskemu domu. V gasilski vrste bi radi pritegnili čim več mladih, ki so voljni delati v tej humani organizaciji.

J. Žerdin

OB DNEVU ŽENA

ŠTEVILNE PRIREDITVE

Ob letošnjem prazniku žena se je tudi v Pomurju zvrstilo mnogo prireditev in slovesnosti, s katerimi so počastili 8. marec. V nekaterih krajih so slovesnosti pripravili že predzadnjo soboto in nedeljo, večina praznovanja pa je bila v dneh okrog 8. marca. O številnih slovesnostih so nam poročali naši dopisniki, žal pa bi nam zmanjkal prostor, če bi želeli objaviti vse prispevke. Zato, spoštovani dopisniki, ne bodite užaljeni, če prispevkov nismo objavili. Bilo jih je pač preveč, v vseh krajih pa so si bile proslave več ali manj podobne. Vabimo pa vas, da nam še naprej poročate o drugih dogajanjih v vaši sredini.

Uredništvo

MURSKA SOBOTA

Ogled gledališke predstave

Mladinska in sindikalna organizacija delovne skupnosti Pomurskega zdravstvenega centra Murska Sobotica sta ob dnevu žena organizirali ogled gledališke predstave v Mariboru.

Predstavo Julij Cezar si je ogledalo 19 delavcev, ki so s predstavo bili izredno zadovoljni. Želijo si, da bi take akcije organizirali tudi v bodoče in da bi za ogled navdušili še več delavcev delovne skupnosti. Otok

VELIKA POLANA

Obsežne naloge

Člani gasilskega društva Velika Polana, so na letnem občnem zboru pregledali realizirane naloge ter zastavili obsežen program dela za letošnje leto. Pravijo, da so poseben poudarek dali izobraževanju članstva. Lotili so se izkopa protipožarnega vodnjaka, za kar so odšteli 25 tisoč dinarjev. Ob sodelovanju s krajevno skupnostjo Polana so v stari osnovni šoli preuredili učilnico za gasilsko garažo. V garaži imajo sedaj motorno brizgalno in drugo gasilsko opremo. Brž ko bodo dobili novo gasilsko cisterno, bo tudi ta našla prostor v novi garaži. Udeležili so se sektor-skih, občinskih in medobčinskih tekmovanj.

Tudi letošnji program je dokaj obširen. Posebno pozornost bodo posvetili vzgoji in izobraževanju članstva. Ustanovili bodo gasilski krožek na osnovni šoli. V požarno-varnostnem tednu bodo pregledali dimne naprave v starih hišah, vključili se bodo v program akcije Nič nas ne sme presenetiti 82. Ob dnevu civilne zaščite se bodo udeležili v Lendarju medrepubliške vaje »Bratstvo-enotnost-solidarnost«, kupili bodo precej gasilske opreme, se lotili gradnje objektov za zagotovitev vodnih razmer za gašenje požarov. Čimprej bi radi dobili novo gasilsko cisterno, kajti kot pravijo v Polani, so vaščani s samopriskevkom zbrali več kot polovico sredstev. Samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požarom občine Lendava svoje obveze do društva, še ni izpolnila in umestno je vprašanje, kdaj bo do nabave prepotrebne vozila prišlo. Gasilci v Veliki Polani se bodo tudi skrbno pripravljali na praznovanje 60-letnice gasilskega društva, ki bo leta 1983. J. Žerdin

LENDAVA

Konferenca mladih v krajevni skupnosti

Med programom dela konference mladih iz krajevnih skupnosti lendavske občine do letošnjega septembra bo težišče dela predvsem v boljšem in celovitejšem delu osnovnih organizacij ZSMS na podeželju. V okviru občinskega in republiškega tekmovanja osnovnih organizacij ZSM iz krajevnih skupnosti je konferenca mladih iz KS za najboljše osnovno organizacijo ZSMS predlagala osnovno organizacijo ZSMS Mala Polana. Omenjena mladinska organizacija je v zadnjih dveh letih v vasi Mala Polana naredila preporod. To pričajo številne uspele akcije in tvorno sodelovanje z vsemi krajevnimi dejavniki. Med nalogami, ki čaka področno konferenco, je izvedba seminarja in razprave o 9. kongresu ZKS. Vključili so se tudi v volitve in aktivno preživljanje prostega časa med mladimi. Razpravljali bodo tudi o pripravah na 11. kongres ZSMS, sodelovali pri sprejemu Štatefe mladosti in izvedbi akcij v mesecu mladosti. Spregovorili bodo tudi o problematiki štipendiranja, zaposlovanja, klubski dejavnosti. Pripravili bodo srečanje osnovnih organizacij ZSM iz krajevnih skupnosti v okviru akcij »Bratstvo-prijateljstvo« in pregledali delovanje mladinskih organizacij iz krajevnih skupnosti v letošnjem kongresnem letu. J. Žerdin

IZ POMURSKEGA ZDRAVSTVENEGA CENTRA

STIČIŠČA

Pred kratkim je izšla peta številka informativno — literarnega glasila mladinske organizacije delovne skupnosti Pomurskega zdravstvenega centra Murska Sobotica »Stičišča«. V njem najdemo prispevke o slovenskem kulturnem prazniku, mednarodnem dnevu žena, aktivnostih OO ZSMS v letu 1981, letu kongresa ZSMS in rekreaciji v delovni skupnosti, Razen tega pa ne manjka literarnih prispevkov, sestavkov za razvedrilo ter še več zanimivega branja. Otok

Pripetljaji, ki jih nihče ne ve razložiti

V Guinnessovi knjigi rekordov lahko najdemo tudi podatek o neki bosenski ženski, ki se je petkrat poročila. Toda rekord ni v tem temveč je rekorderka zato, ker ji je prve štiri može ubila strela. Podoben primer je doživel tudi čuvaj nekega nacionalnega parka v Kanadi: petkrat je vanj udarila strela, vendar je ostal živ. Potem naslednji primer. Leta 1899 je strela udarila v nekega prebivalca Taranta v Italiji. Zgodilo se je to na dvorišču. Trideset let kasneje, leta 1939 je na isti datum in na istem mestu strela ubila njegovega sina, leta 1949 (vendar ne na isti datum) pa še vnuka. Znan je tudi primer, ki ga je leta 1952 objavil britanski časopis „Fate“. Major Eric Summerfield, ki je omenjenega leta umrl bi srečno prišel s prve svetovne vojne, če ga ne bi tik ob koncu zadela strela, ki pa ga je le delno omrtvičila. Ko je nekoliko ozdravel se je odselil v Kanado. Ko je nekega dne namakal trnek v rečici je iz enega samega oblaka, ki je bil na nebu, udarila strela v drevo pod katerim je sedel. Udarec vendarle ni bil smrten in Summerfield si je opomogel in po dveh letih je lahko spet hodil. Ko se je potem nekega dne sprehajal po mestnem parku ga je ponovno udarila strela. In spet si je opomogel. Ko pa je po nekaj letih strela spet udarila vanj, je bil mrtev. Ko so ga položili v grob se je nad mestom razbesnela strahovita nevihta. Strela je udarila tudi na pokopališče. In kam? v Summerfieldov grob.

Roy Sullivan, čuvaj Nacionalnega parka Shenandoah je bil 5-krat žrtev strele. Ker so se mu pri vsaki strelji vneli lasje je imel v svojem džipu vedno vodo pri rokah. Ko je leta 1973 spet udarila vanj strela so bili priče dogodka tudi reporterji časopisa „Washington — Star“.

Slabše pa se je godilo Američanu Charlesu Sappalu

iz Riverviewa na Floridi. Leta 1949 je 4. junija šel na piknik. Udarila je strela in je raztreščila steklenico z viskijem, ki jo je Sappal držal v rokah. Njemu samemu se ni nič zgodilo, le omedlel je od strahu. Leto kasneje in na isti dan (ameriški državni praznik), je Sappal spet odšel na piknik. Udarila ga je strela in pri priči je bil mrtev. Ali je to z dogodom imelo kakšno zvezo ali ne, tokrat v roki ni držal steklenice z viskijem.

Slučajna srečanja

Eden od velikih znanstvenikov, ki so se ukvarjali s proučevanje koincidence (naključna sočasnost dogodkov), francoski astronom Camille Flammarion je v svoji knjigi „O neznanih“ (1902) opisal primer francoskega pesnika Emila Deschamps. Ta je s svojim očetom nekoč v prepolni restavraciji prisedel k nekemu neznancu, ki se je pravkar vrnil iz Anglije in se je pisal — kot sta to med kosilom z očetom ugotovila — Jean de Fortgibu. Možakar si je zaželel in naročil puding s slivami, ki ga sicer v Franciji takrat niso poznali. Tujec je puding ponudil tudi Deschampsovima. Minilo je deset let in Jean je skozi izložbo neke restavracije v Parizu videl kako pripravljajo puding s slivami. Vstopil je in poprosil za puding. Natakarkar mu je dejal, da je puding naročen za določenega gosta. Ta gost je bil Fortgibu. Spet je minilo deset let. Deschamps je bil na potovanju po Angliji. Neki prijatelj ga je povabil na puding s slivami. Ko je Deschamps gostitelju razlagal svoje dogodivščine s pudingom je

zazvonil zvonec in na pragu se je pojavil Fortgibu, pozvan na večerjo, k nekemu prijatelju, ki je sicer stanoval v isti hiši, toda pomotoma je pozvonil na napačna vrata.

Britanski pisatelj Colin Wilson pa je opisal naslednji doživljaj. Ko je pisal svojo knjigo „Okultno“ (1971) se je odpravil v knjižnico, da bi v Britanski enciklopediji preveril neki podatek. Ko je pristopil h knjižnemu regalu, mu je padla neka knjiga na glavo, nato pa na tla kjer se je odprla. Ugotovil je, da je bi to zvezek enciklopedije, ki ga je iskal, odprl pa se je prav na tisti strani kjer je bila razlaga podatka, ki ga je Wilson nameraval preveriti.

Na Bermudih se je zgodilo tole. Dva brata je povozil isti taksist, čeprav v časovnem razdobju enega leta. Ugotovili so tudi, da je taksist pri obeh nesrečah vozil istega potnika. V Londonu so decembra 1911 obsodili na smrt tri obsojence, ker so umorili sira Edmunda Berryja. Jayno so jih obesili na GREENBERRY HILLU, nekem gričku blizu Londona, kjer so že od pamtveka stala vešala. Obsojenci so se pisali GREEN, BERRY in HILL.

Podobna koincidenca je znana tudi iz druge svetovne vojne. Operacija, ki so ji zavezniški dali tajno ime Overlord, je pomenila izkrcanje na francoski obali, ki so jih v tem tajnem dokumentu imenovali Omaha, Mulberry, Utah in Neptune. Tri tedne pred pričetkom zavezniške invazije je bila v londonskem dnevniku Daily Telegraph objavljena križanka, ki je vsebovala vse te besede. Britanska protioveševalna služba je mrzlično iskala avtorja, ker se je bala, da gre za vohunsko sporočilo. Ugotovili so, da je križanko sestavil neki podeželski učitelj, ki se mu nikoli niti sanjalo ni, da zavezniški pripravljajo invazijo.

Britanski model Janet Reger reklamira žensko perilo, ki ga izdelujejo le v majhnih serijah. Pač za tiste petične ženske, ki ne prenesejo, da bi še katera od znank imela enako kombinežo kot ona. Temu primerne so seveda tudi cene reklamiranega perila.

LEGENDA O SKOPUŠTVU

Ko se je na svetu pojavil denar, so se »rodili« tudi skopuhi. To, kar so danes Škoti, so bili včasih Židje, pred njimi pa Feničani — legendarni skopuhi, o katerih je ljudska domišljija začela spletati tudi anekdote.

Med velikimi skopuhi so bili tudi nekateri znameniti ljudje. Najjih nekaj navedemo. Takšen je bil slavn slikar Rembrandt, ki je preoblečen in nekoliko zamaskiran sodeloval pri številnih licitacijah na katerih so prodajali njegove slike. Licitiral je, da bi tako svojim slikam dvignil ceno. Njegovi učenci so ga poznali, zato so mu včasih na tla risali zlatnike, ki jih je poskušal ostareli in skopi Rembrandt pobirati...

Velik skopuh je bil pisatelj Lev Nikolajevič Tolstoj, toda prekašal ga je filozof Arthur Schopenhauer, ki se je oblačil v cunje in na cesti mu je tu in tam kdo ponudil drobiž, misleč da je berač. Edino razkošje zanj je bil kozarček vina po skromnem kosilu, toda s svinčnikom je vsakokrat na steklenici označil višino do katere je še segala preostala pijača, boječ se, da mu vina kdo ne popije. Velik skopuh je bil tudi Napoleon Bonaparte, ki je vladal skoraj celi Evropi. Z ženo Josephino se je večno prepiral, ker ni hotel plačevati računov za njene obleke, ni dovolil zaklepati vrat, ker se je bal, da bo moral kupovati nove ključavnice.

V Gold Hillu (Teksas) so sredi belega dne v cerkvi ukradli — spo-

vednico.

xxx
Po nekem nerazveljavljenem zakonu iz sedemnajstega stoletja smejo Angleži svoje žene pretepati. Vendar z omejitvijo; tega ne smejo storiti med deveto zvečer in šesto uro jutraj!

xxx
V ZR Nemčiji je registriranih prekov 11.000 nogometašev.

xxx
Rubikova kocka je postala predmet s katerim si belijo glave tudi ameriški zdravniki. Mnogim, tudi mladim ljudem, ki so se dalj časa ukvarjali s to kocko so otrdili palci, podobno kot pri nekakšnem revmatičnem obolenju. Tako imamo sedaj poleg Rubikove kocke tudi Rubikovo bolezen.

drugje smo prebrali

V zahodnonemškem mestu Constanza je s tretjega nadstropja padel osemnajstmesečni otrok. Ko je mati to videla, je padla v nezaveda in je v bolnišnici umrla. Otrok je padel na platneni senčnik, ki je bil razpet ob izložbi trgovine v pritličju in se mu ni nič zgodilo.

xxx
V mesto Hinoba An na nekem malem otočku, 500 kilometrov južno od Manile, ki šteje 40 tisoč prebivalcev so navalili iskalci zlata. Pred tedni so jih našli okoli 100 tisoč.

xxx
Na letališče v Sočiju ob Črnem morju so se naselili golobi, ki so se umaknili pred izredno hudo zimo na Kavkazu. Z nobenim sredstvom jih niso mogli pregnati, zato so morali letališče zapreti za ves promet.

stare koprive najbolj pečejo

ČASTITLJIVA LETA

Na cenjeno uredništvo naslavljam to prošnjo z velikim spoštovanjem. Ne bi vas nadlegoval, če ne bi bil upokojenec in to pri osemindesetih. Prosim vas, takorekoč komaj v najboljnjih letih. Lani sem se poročil s krepko vdovo, samo trideset let mlajšo. Bilo nama je lepo in bi bilo še zdaj, če bi ta hudičevka imela kdaj dovolj. Tako sem se v slabem letu skoraj posušil in z grozo opažam, da me je tudi tam čedalje manj. Prosim vas, sinoči se mi je zgodilo to, »da se ni nič zgodilo«. Prosim vas, to se zgodi meni, ki sem imel v postelji več žensk kot katerikoli arabski šejk! No, priznam, tudi leta napravijo

ZAUPAJ SE MI!

Prenekatero žaltavo so razdrli naši predhodniki. Pomislite! Celo rubriko Zaupaj se mi so si omislili! Eno od pisem z odgovorom — to se nam namreč zdi še posebej sočno in pikantno — vam dajemo v branje.

svoje. A kaj bo zdaj moja Klara? Že tako se spogleduje s Konradom, ki je mlado-upokojenec. Slišal sem, da pomaga korenje. Kaj menite vi?

DRAGI DEDEK

Korenje pri osemindesetih prav gotovo pomaga, vendar ostaja vprašanje, kako korenje pritrditi? Če boste kaj učinkovitega pogruntali, nam sporočite. Tudi mi se staramo.

Tako torej v pismu in odgovoru nanj. Nič manj zanimiv pa ni pripis uredništva k prvi izdaji rubrike Zaupni pomenki. »Ostala je še gora pisem, na katera dolgujemo odgovore. Če nova ne bi prihajala, bi zadnje pismo iz sedanjega kupa prišlo na vrsto leta 1982 — če bo ta-

krat naš časopis še izhajal, seveda (kakšen interesanten pomislek! — op. pis.) — zaradi tega in ker je urednik rubrike pri prebiranju pisem ugotovil, da v današnjem svetu razen seksualnih ni drugih težav, je odpovedal službo, ker meni, da se bo tako lahko ves posvetil ženi. Čigavi?

Na koncu pa — kot se je podpisal — nezaupni urednik dodaja: »Ljudje, povedal sem vam, zdaj pa bo, kar bo. Spal bom pa le bolj mirno.«

Dandanes imamo že toliko medikamentov in vodic, pa sprejev, maž in masti, da korenje sploh več ne pride v poštev. Ni hudik, da ne bi tudi takim »korenjakom« pri osemindesetih kaj pomagali!

-brž-

za razvedrilo

KJE STE PA BILI

— Že štiri mesece te nisem videl. Kje za vrata hodiš! Ni te bilo pri Zvezdi, Baranja trdi, da te že celo večnost ni bilo, pa v Radenci in na kmečkem turizmu ni bilo niti sledu...?

— Res. Bil sem na varnem. Zaradi tiste poneverbe, namreč.

»Boste kam šli?«
»Ne, tokrat ne, ker so me pripeljali. Vse ostalo bo pismono. Tako so mi vsaj povedali miličniki.«

NA CARINI

— Cel avtomobil ste preiskali, vse pospravljeno razmetali, mi lahko naredite še eno uslugo? Poglejte, prosim, če je še kaj olja v motorju!

NESREČA PA TAKA

— Ste danes že srečali šefa? Ne na hodniku, ampak kje drugje?

— Sem, že trikrat, vendar me takrat ni videl, ker je imel v gostilni poslovno kosilo. Ampak, tisto četrto srečanje je bilo »kar tako.«

Ali dela nadure, ali pa se ga loteva spomladanska utrujenost

ZDRAVNIK ZA VAS

Ali skrbimo za zdravje?

VSAK JE DOLŽAN SKRBETI ZA SVOJE ZDRAVJE. NIHČE NE SME OGROŽATI ZDRAVJA DRUGIM.

Higienske razmere prebivalstva se zlasti glede varstva okolja in preskrbe s pitno vodo slabšajo; nevarnosti širjenja množičnih nalezljivih obolenj se večajo; število preventivnih pregledov delavcev že leta stagnira ali pa celo upada; podobno velja za preventivne preglede šolskih otrok in mladine; izreden je porast števila nesreč v kmetijstvu, gospodinjstvu in pri rekreaciji, s tem v zvezi pa zaskrbljujoča odsotnost z dela; ob vsem tem ne smemo pozabiti, da se pogoji gospodarjenja v združenem delu slabšajo in da to ima, še bolj pa bo imelo v bodočnosti krepak odmev tudi v področju zdravstvenega in socialnega varstva. Pa, ali je v tej našeti problematiki kaj posebnega, kaj novega ali vsaj takega, kar bi nam zadajalo več skrbi kot doslej? In če že gre za skrb, za zdravstveno ali širšo, družbeno, morda za večjo skrb posameznika. Da, tu naj bo odsej povdarek, saj smo ga doslej zanemarjali ali pa zavestno prenašali na širše plasti.

101. člen Zakona o zdravstvenem varstvu jasno definira: »Vsak je dolžan skrbeti za svoje zdravje, nihče ne sme ogroziti zdravja drugim«. Skrb za

zdravje pa ne gre razumeti le za primer bolezni, pač pa predvsem v smeri utrjevanja in pospeševanja zdravja ter preprečevanja obolenja. Za doseg te kvalitete pa je odločilna volja, zavest in želja posameznika v naši družbi, da s tem optimalno doprinese k splošno ugodnim zdravstvenim razmeram v populaciji. Enake obveze ga vežejo tudi na organizacijo združenega dela v kateri združuje delo, saj bi morali samoupravni akti to še posebej povdarjati. V vsej dosednji ohranjenosti smo na ta moment očitno pozabljali, čeprav je marsikje še kako problematično. Naj kaj mislimo?

Ni niti časa niti prostora za obširno in poglobljeno razpravo, pa vendar bomo navedli nekaj dejstev. Ob problemu naraščajoče odsotnosti z dela z vsemi negativnimi sopojavi moramo jasno povdariti vlogo in obvezo združenega dela ter vseh njegovih dejavnikov za bolj poglobljen vpogled v zdravstveno in drugo problematiko, ki lahko pogosto izostaja iz dela. V dobro bo združenemu delu, če bo dovolj, da zdravstvo samo ne bo rešilo problema odsotnosti z dela, ker nam je vsem jasno, da vzrok ni le zdravstvene narave. Vzemimo za primer samo nesreče izven dela, ki so po vzroku začasne odsotnosti z dela na

tretjem mestu, s povprečnim trajanjem odsotnosti 19 dni in skupno skoraj 90.000 izgubljenimi delovnimi dnevi.

Samo zaradi nujnega zdravljenja alkoholikov smo v SRS leta 1973 izgubili 110.000 delovnih dni, pri čemer moramo razumeti, da gre za pojav znotraj naše aktivne delovne populacije v združenem delu.

Škodljivost kajenja je splošno znana in tudi znanstveno potrjena. Rakasta in druga težka obolenja pljuč pa tudi drugih organov so v značilnem porastu. Že leta 1965 je bila škoda kot posledica kajenja ocenjena na skoraj milijardo starih dinarjev. Pa danes?

Ni manj potrošniški nismo pri porabi zdravil. Za dobrega sodimo le zdravnika, ki predpiše čim več zdravil, in če se le da po želji bolnika. 5 % slovenskih bolnišničnih postelj pa polnijo samo bolniki, bolni zaradi pretirane rabe zdravil. Ob vsem tem pa še na ves glas tarnamo, da gre za strašno pomanjkanje zdravil. Za popolnejšo sliko o problemu pa moremo omeniti tudi maso neporabljenih in celo odvrgnenih zdravil, ki jih najdemo v vsakem domu in na vsakem smetišču.

5 — 6 % slovenskih novorojenčkov ima različne prirojene napake. Zani so številni predrojstveni preventivni ukrepi kot

cepljenja, borba proti kajenju in uživanju raznih poživil, zdravil itd., ki bi naj zmanjšali ta nemali odstotek več ali manj dokončnih nesrečnikov. Ukrepe pa največkrat ne izvajamo vse dotlej, dokler nas ne ošvrknejo posledice, ki pa so večinoma hude in trajne.

Ker nam gre naštevane slabosti le nerado v ušesa, bom poskušal omenjeno ilustrirati z nekaj podatki za SRS v letu 1976: ekonomske izgube, ki so bile posledica odsotnosti z dela, so bile ocenjene na 5470 milijonov dinarjev, kar je predstavljalo 6,38 % celotnega narodnega dohodka. Vsem nepoznavalcem bo dosti bolj jasno, če jim za primerjavo povem, da je navedeni znesek bistveno večji od zneska vsega denarja, ki so ga delavci leta 1976 združili v SRS za potrebe zdravstvenega varstva.

No, na koncu smo dolžni še odgovor na naslovno vprašanje. Če smo pošteni in samokritični potem moramo reči, da ni in da to izrazito slabi učinkovitost številnih zdravstvenih akcij. Privzgojena skrb za lastno zdravje naj bo vodilna, zakonska in samoupravna pa le kot opomin. Le tako bo več zdravja, da ne rečem tudi več denarja pri posamezniku in v družbi kot celoti.

dr. Jože MIKLIČ
spec. ped.

OTROCI NA ZADNJI SEDEŽ

Strokovnjaki so izračunali, kaj se zgodi pri prometni nesreči pri različnih hitrostih. Podatki so neverjetni, vendar resnični. Na primer: nenadni udarec avtomobila pri hitrosti 20 kilometrov na uro občutimo tako, kot če bi padli z višine 1,60 metra; že pri hitrosti 30 kilometrov na uro se je nemogoče tako trdno oprijeti volana, da nas pri tem ne bi sunilo naprej in nazaj; pri čelnem trčenju pri hitrosti 40 kilometrov na uro je tako, kot če bi skočili iz drugega nadstropja; trčenje pri hitrosti 80 kilometrov na uro je podobno padcu z višine 25 metrov; pri 100 kilometrov na uro pa padcu z višine 40 metrov.

Kdor je že doživel in preživel prometno nesrečo, pa ni bil privezan, bo potrdil, da se v odločilnem trenutku ni dalo pomagati. Vrglo ga je po svoje in ga premetavalo, četudi je nagonsko stegnil roke, če je bil na primer sopotnik, in jih skušal trdno opreti ob armaturno ploščo. Sinek in stisk prek prsnega koša je sicer tudi pri pripetempasu močan (odvisno seveda od hitrosti), vendar pas zadržji in mnogokrat rešuje življenja.

NE POPUŠČAJTE OTROKOM!

Ob pravkar prebranih podatkih se kar takoj zamislite, še preden boste naslednjič sedli v avto. Sami ali z otroki. Ne dajte se preslepiti, da se peljete le dve ulici daleč in se vam na tako kratki varnostni razdalji sploh ne more nič zgoditi. Otrokom ne dovolite, da sedijo spredaj poleg vas. Sedeti morajo zadaj, sploh pa če so mlajši od 12 let. Prav majhni otroci morajo sedeti pripeti v varnem sedežu. Zgornji del vozička ali torba za dojenčka, ki je položena v avtomobilu na zadnjih sedežih, pa mora biti dobro pritrjena, da ne drsi sem in tja in da se že ob neznatnem zaviranju ne preobrne.

PRI TEMELJIH NE VARČEVATI

Z nastopom lepega vremena so oživila tudi gradbišča. Marsikdo se bo gradnje manjšega objekta, recimo vinske kleti, garaže, hleva... lotil sam, saj je z denarjem zelo na tesnem in si ne more privoščiti plačila zidarjem. Ne bo odveč torej en „zidarski“ nasvet.

Temelji so sicer nevidni del stavbe in marsikateri graditelj skriva vanje svoje graditeljske napake, misleč, da se to ne bo videlo. Pa temu ni tako! Vse napake se prej ali slej pokažejo v delih stavbe nad zemljo. Naj naštejemo nekaj najbolj pogostih nepravilnosti, ki jih „vgrajujemo“ v temelje.

SIRINA TEMELJEV

Sirine temeljev nikoli ne moremo določiti z ocenitvijo, pač pa jo moramo izračunati. Zato prepustimo to opravilo strokovnjaku in mu predvsem zaupajmo ter vedno upoštevajmo njegove ugotovitve.

Sirina temeljev je odvisna predvsem od obremenitve, ki pritiska nanje, in od nosilnosti tal. Zato so pri isti stavbi temelji pod notranjimi nosilnimi zidovi navadno širši kot pod zunanji nosilnimi zidovi. Notranji nosilni zidovi so namreč obremenjeni s stropom z obeh strani zidu, zunanji pa le z ene.

ZA GRADITELJE

Sirine vseh temeljev morajo biti med seboj usklajene, tako, da je tlak pod vsemi temelji približno enak. Ta zahteva je še posebno pomembna na slabih, mehkih tleh (glina). Če se tlaki pod posameznimi temelji preveč razlikujejo, se ti različno posedajo in v zidovih se kaj rade pojavijo razpoke. Zaradi istega razloga ni priporočljivo, posebno na slabih tleh, da izdelamo vse temelje enako široke, pa čeprav namenoma naredimo preširoke. Tlak pod temelji nikoli ne sme preseči dopustnega tlaka za določeno zemlino, kar se zgodi pod preozkimi temelji. Razširitev temelja na vsako stran zidu naj znaša vsaj 10 centimetrov, tako da lahko izvedemo prekop med hidroizolacijama pod zidom in tlakom, oziroma pod zidom in na zidu na zunanji strani.

GLOBINA TEMELJEV

Globina temeljev je pravzaprav najbolj maščevalna zadeva. Letošnja dolga

in trda zima je to marsikomu dokazala z dvignjenimi in premaknjenimi zidovi, vrati, pragovi, vhodnimi podesti...

Osnovno pravilo, ki določa globino temeljev, se glasi: temelji pod zunanji (obodnimi) zidovi naj segajo tako globoko, da bo njihovo dno pod mejo zmrzovanja tal. Ta meja je pri nas v splošnem 80—100 centimetrov globoko v tleh. Manj globoko je pri peščenih, bolj globoko pa pri gostih mokrih tleh. To pravilo ne velja le za temelje pod zidovi, pač pa tudi za temelje pod ograjami in za temelje pod robovi vhodnih podestov pred vrati.

Zakaj tako pravilo? Znano je, da se prostorina vode, ko se spremeni v led, poveča (za približno 11 promil). Isto se zgodi z mokrimi tlemi pod temelji. Pri tem se sprosti velike sile, ki temelje dvignejo in povzročijo nepovratna preoblikovanja, ki se ob ponavljanju pojavja seštevajo. Zato v pretekli zimi marsikdo ni mogel odpirati garažnih vrat in marsikatera ograja je postala nagnjena znamenitost. Sproščena sila lahko dviga tudi dele zgradb in povzroča razpoke v zidovih in tlakih.

Globina temeljev je odvisna še od globine nosilnih tal, višina temeljev pa še od njihove širine. Za nearmirane temelje, kakršne navadno delamo pri stano-

vanjskih hišah, velja, da razmerje med višino temelja (razdalja od vrha do dna temelja) in širino stopnice (kar je enako razširitev temelja na vsako stran zida) ne sme biti manjše kot 1,2:1 (lahko je 1,5:1, me sme pa biti 1:1). Ta zahteva izhaja iz kota notranjega trenja pri nearmiranem betonu za temelje, ki znaša približno 30 stopinj.

IZKOP ZA TEMELJE

Dno izkopa za temelje naj bo vedno iz razraščanih tal. Preglobokih izkopov ne smemo zasipati z zemljo. Temelj na takem mestu naj bo pač globlji. Zasipanje pod temelji lahko opravimo le z gramozom v slojih po 20—25 centimetrov, ki jih utrdimo z valjanjem, kar pa je pri gradnjah enodružinskih hiš skorajda neizvedljivo. Če dež razmoči izkop, kar še posebej velja za terene iz (trde) glin, moramo vso razmečeno zemljo odstraniti. Zato omogočimo, kjer se da, vodi odtok iz izkopov.

TEMELJI V RAZLIČNIH VIŠINAH

Če so dna temeljev zaradi delne pokletitve ali drugih razlogov v različnih višinah, moramo z dnom višje ležečega temelja, stopničasto preiti na globino dna nižje ležečega temelja. Prehod izvedemo v stopnicah visokih približno 50 centimetrov in širokih 1 meter, vendar tako, da vogale posnamemo in izvedemo prehod z ene stopnice na drugo pod kotom 45 stopinj. Nagib celega prehoda naj bo približno 30 stopinj.

Nikoli ne smemo ob (na primer) pokletno stavbo postaviti prizidka v višini pritličja na plitve temelje, ne da bi z dnom temeljev stopničasto prešli na nivo nižje ležečih temeljev oziroma ne da bi, če je nov temelj vzporeden s kletnim zidom in tik ob njem, kar cel temelj postavili na nižji nivo. Izvedljivost drugega primera je ponavadi tehnično vprašljiva in je primernejše, če najdemo drugačne tehnične rešitve (na primer stebre na točkovnih temeljih).

BETONIRANJE TEMELJEV

Za temelje navadno uporabljamo beton marke 150 MB. Če je temelj armiran, moramo uporabiti vsaj marko betona 200 (MB 200), sicer pa se ravnajmo po navodilih projektanta.

Vlaganje kamena v temelje je dopustno, vendar z omejitvijo, da to lahko počnemo le v nearmiranih temeljih na zelo dobro nosilnih tleh.

Na potresnih območjih, kjer vgrajujemo navpične armirane betonske vezi, ne smemo pozabiti na sidra za te vezi, ki jih moramo vložiti že v temelje, sicer je učinek vezi le blažev žegen za hišo. Pri betoniranju temeljev seveda ne smemo pozabiti na uture in luknje za kanalizacijo in razne instalcijske napeljave. Uteri in luknje naj bodo vselej na vse strani vsaj 5 centimetrov večji od elementa, ki ga kanimo voditi skozi temelj.

Sedaj pa veselo na delo!

za razvedrilo

KLUBAŠI MED SABO

— Za koga pa zdaj navijaš, Mimi?

— Ne navijam več. Zadnjič so me pretepli. Ne naši, saj razumeš...

VEŠ KAJ?

— Mami, odkrito ti povem, da mi...

— Vem. Ta fant ti ni všeč...

— Joj, mami, kako si se zmotila. Všeč mi je, le tvoja in očkova prisotnost me je motila!

VSEENO JE BILA SESTRICA

— Dragi, mnoge stvari sem tolerirala, skušala sem jih pozabiti, ampak tisto zadnjič...

— Oprosti, ne spomnim se več. Zadnjič je bilo... ja, bilo je okrog zlobnega tožarenja. Tista v avtomobilu je bila res sestrčina! Verjemi, ker je vsako rotnje odveč.

— Ja, tudi drugi pravijo tako. Ni pa bila tvoja sestrčina...

— To so pa njene stvari...

POZABLJIVOST

— Kam k vragu sem založil te ključke?! Ta ne »štima«, ta tudi ne, tega sem že poskusil vtakniti v ključavnico...

— Koga pa iščete?

— Domov, spat bi rad šel, nikogar ne iščem!

— Predlagam vam, da poskusite v naslednjem bloku in to prav mirno. Tam vaših nočnih zablod verjetno še ne poznajo...

»Nekaj bi vas rad vprašal, tovariš.«

»Oprostite, obrnili ste se na napačen naslov. Tretja pisarna desno, tam se boste lahko dogovorili.«

»Tam sem že bil in so mi rekli, da ste vi odgovorni za moj primer.«

»Nesramneži! Še za malico nimam časa!«

NESPORAZUM

— Za avtomobilom ste zamahovali. Rabite pomoč, rabite zdravnika, je bila kakšna nesreča?

— Rabim pomoč, vendar ne zdravniško. To bo verjetno prej rabila sestrčina, ki mi je posodila svoj avto. Veliko uslugo pa mi boste naredili, če boste poklicali vlečno službo. Tale avto je zdaj »nepremičnina«!

OČKA IN MARKEC

— Ne sitnari, Markec! Ko se bo iztekla tekma, te bom zares povabil na sadno kupo.

— Ampak, očka, tekma se je že iztekla in na vrsti je podaljšek...

Presenetil sem jo

Približeval se je osmi marec — dan žena. Za ta praznik smo se pripravljali tako, da smo kupovali ali izdelovali sami darila. Tudi jaz sem nekaj kupil in na velik kos belega kartona skrbno nalepil vžgalice v misel: VSE NAJBOLJŠE MAMI ZA PRAZNIK DNEVA ŽENA.

To sem skril pod posteljo, kjer je darilo čakalo na primeren trenutek. Osmega marca zvečer smo šli na proslavo v staro šolo, kjer je bil lep program. Ko smo prišli domov, je bila mama vesela in dobre volje. Spomnil sem se, da bi bil to pravi trenutek, da bi ji podaril darilo. Zbežal sem v svojo sobo in izpod po-

stelje pazljivo potegnil darilo za mamo. Odšel sem v kuhinjo, kjer sem jo presenetil. Stopil sem pred njo in ji čestital takole: »Vse najboljše ob dnevu žena, da boš še dolgo zdrava in vesela v krogu svoje družine!« Mami so se od sreče zasvetile oči, predal sem ji darilo. Mama me je poljubila in mi od sreče potihlo rekla: »Hvala, Robert!« Takrat ji je čestital še oče. Nekaj časa smo se še pogovarjali, nato pa smo šli spat.

Vesel sem, da je bila mama zadovoljna z darilom, v katerega sem vložil mnogo truda in ljubezni.

Robert Šabjan, 5. raz.
OŠ Dobrovnik

Hvala ti mama

Mati, ti si me rodila in skrbela zame z vso ljubeznijo, ki jo premoreš le ti. Koliko noči si prebedela ob moji postelji? Varno si vodila moj prvi korak. Vedno si bila zame v skrbeh, jaz pa sem bila nevhvaležna in ti nisem vračala dobrote. Vedi, da sem še otrok. Razumi me. V mojem srcu si ti najlepša roža med vsemi. Toda to, kar čutim do tebe, ni mogoče povedati z besedami. Mnogokrat trpiš in jaz to vem. Večkrat, ko si sama, ti tečejo solze po licu. Takrat bi najraje stopila k tebi in te pobožala po tvojih žuljavih rokah, ki so storile toliko dobrega zame. Ti si nenadomestljiva v mojem življenju. Kot potrebuje roža vodo in svetlobo, tako potrebujem jaz tebe. Ti ljubiš nas vse, mi pa tega večkrat ne opazimo. Ti si nas vse naučila ljubiti, a vem, da nas ne bo nihče ljubil tako, kot nas ljubiš ti.

Mama, zahvaljujemo se ti za vse, kar si mi že dala, mi daješ in mi boš dala. Saj ti si le ena na svetu. Tako, kot me ljubiš ti, me ne ljubi nihče.

Tatjana TOMEČ, 6. d.
OŠ 17. oktober Beltinci

MAMICI

Mamici za dan žena,
pošiljam tisoč vročih ji želja.
Stisnem jo okrog vratu,
lepo namo bo kot v snu.

Zvončki v šopku se smejijo,
mamici jih podarimo.
Mehko z mačicami božamo,
s pesmicami jo obkrožamo.

Mamica moja rada me ima,
jaz je prav nikomur ne dam.
Deliva dobro si in zlo,
jaz pristrčno ljubim jo.

Ivan Tkalec, 3. b
OŠ Črenšovci

IZBRANA RISBA: »Mama« — Narisal
Jožko Lebar, 4. a raz. OŠ Apače.

KRIŽEMKRAŽEM

po naših šolah

UREJA JOŽE GRAJ

Intervju z delavko iz naše tovarne

Ob 8. marcu smo se mladi dopisniki naše šole odločili, da bomo naredili nekaj intervjujev z delavkami iz Pletilstva. kajti želeli smo zvedeti, kaj menijo o svojem prazniku.

Česa se spominjate kot delavka ob 8. marcu?

Ob tem prazniku se spominjam boja žensk za enakopravnost z njihovo voditeljico Klaro Zetkin na čelu.

Ženske so se borile za svoj boljši jutri in za boljšo prihodnost svojih otrok. Seveda se tudi mi borimo za še lepši jutri, a ta naš boj je delo. Naše prednice pa so prelivale kri.

Kaj vas razveseli ob 8. marcu?

Najbolj me razveseli skromen šopek in tople besede.

Ali ste veseli tudi proslave ob dnevu žena?

Da, tudi proslava me veseli in mislim, da veseli tudi druge ženske.

Morda vam delovna organizacija podari kakšno darilo?

Tudi od delovne organizacije prejmemo skromen šopek in vse se trudimo, da proslavimo ta praznik kar najbolj delovno.

Tudi mi, otroci, pomagamo mamicam in s tem kar najlepše počastimo njihov praznik.

Mojca Vratar, 7. raz.
OŠ Prosenjakovci

SPOZNAL SEM DELO ...

Na praksi sem bil pri očetu, ki je gozdarski tehnik v Zgornji Velki.

Prvi dan sva odkazovala drevje za sečnjo v Spodnjem Jakobskem dolu. Odkazovala sva predvsem tista drevesa, ki so bila bolna, slabo rastoča ali pa so ovirala rast drugih dreves. Tudi sam sem odkazoval. To sem naredil tako, da sem z odkazilnim kladivom zaznamoval drevo z rdečo barvo na korenčniku in prsni višini. Drevo tudi izmerimo v prsni višini in jo zapišemo v odkazilni list ločeno po drevskih vrstah in debelinskih stopnjah.

Drugi dan sva z očetom izpolnjevala odkazilne liste, potem pa sva krojila drevesa. Krojenje je določevanje mest, kjer drevo razžagamo. Pri krojenju je zelo važno, da spoznamo napake, poškodbe in bolezni drevesa.

Tretji dan smo razžagan les spravili z velikimi traktorji do kamionske ceste, od tam pa smo les s tovornjaki vozili na žago Marles. Delo mi je bilo všeč.

Robert Režonja, 8. r.
OŠ Črenšovci

Nedeljsko veselje

Nedeljsko popoldne. Bilo je mirno, skoraj svečano. Sonce je skozi okensko šipo pošiljalo tople poljube in božalo s svojimi žarki. Z veselimi srcem sem se odpravila na sprehod. Šla sem ob potoku, namenjena sem bila k prijateljici. Zdela se mi je, da me celo ribice, ki so se poigravale v potoku, pozdravljajo.

Pozvonila sem in prijateljica mi je vsa vesela odprla. Čas nama je ob poslušanju kaset hitro mineval. Narava je kar vabila ven, in ko sva hodili med cveticami na travniku, je omamno dišalo. Nekaj te dišeče lepote sva odnesli s seboj in soba je postala bolj živahna.

Lepi trenutki hitro minejo in tudi tokrat je bilo tako. Ko sem se poslavljala, sem ji obljubila, da jo še obiščem. Dneva še ni bilo konec, vendar se mi je zdela, da več kaj posebno veselega ne bom doživela. Še vsa pod vtisom lepega doživljanja sem sedla k nalogi, toda misli so se mi kar naprej vračale k prijateljici in najinemu srečanju z naravo. Spet je minil lep dan.

ROMANA ROUDI
OŠ Mačkovci

FERDO GODINA

ko so cvetele marelice

„Ti ščene malo, ne boš me brcalo. Saj te še sploh na svetu ni.“

Začeli sva se smejati. Njena narava je premagovala vse. Mene je njen optimizem reševal. Ker se je napovedal otrok, so se Helenine ljubezenske zgodbe v hipu umaknile njemu. Začela je delati načrte za porod, ki naj bi bil po njenem mnenju kar v tem stanovanju. Tudi meni se je zdel ta načrt najboljši, ker sem se vsemu privadila: sobi najbolj, gospodinja je postala znošna, še čarovnika mi je vsakdanje življenje napravilo bolj človeškega. Nič posebnega najbrž ne bo, če bom prala plenice in jih sušila nad dvoriščem, kjer na vrvicah pred oknom gospodinja obeša perilo. Čarovnik se bo plenicom privadil. Med temi velikimi načrti naju je končno le premagal spanec.

Nekega dne mi je Franckin obisk povzročil toliko strahu, da sem potem precej časa živela pod vtisom, da se obroč okrog mene vztrajno in grozljivo oži. Oži neopazno, ker stika s svetom sploh nisem imela in sem si svoje predstave o dogajanjih gradila samo po pripovedovanju Helene, Henrike in Francke. Tako so se oblikovali moji pogledi na življenje, kakor sta ga doživljali Francka in Henrika. Njuni obiski so mi pomenili svojstven užitek. V njunem pripovedovanju je bilo manj napetosti in več topline v opisovanju človeških odnosov.

A je Franckin obisk nekega mrzlega zimskega dne ves ta čas razpihnil. Bila je bleda in vznemirjena.

„Kaj je, Francka?“ sem jo zaskrbljeno vprašala. Lonec, ki ga je postavila na mizo, me ni privlačil.

„Ne vprašaj.“

„Kaj poveji!“

„Bom, ker je prav, da veš.“

Francka je imela pet kilogramov bele moka, ki jo je prinesla od doma z Dolenjske kmalu po razsulu Jugoslavije. Sklenila je, da bo moko čuvala za najhujše čase. Odnosila jo je na podstrežje, ker bi se lahko zgodilo, da bi jo kdaj zaskominalo in bi moka pomalem šla za palačinke ali za kako drugo potrato.

Svojega sklepa se je dolgo držala. Do mojega prihoda. No, ko sem prišla jaz, je začela nositi moko s podstrežja, ker se ji je smilil moj otrok še bolj kot jaz. S to moko je zboljševala kruh, ki mi ga je pekla, zboljševala hrano, ki mi jo je nosila, a trdno je sklenila, da ne načne zadnjega kilograma. Zadnji kilogram moka bo hranila, tudi če se svet podre, da mi bo ob porodu spekla štruco belega kruha. Skrivnosti o štruci belega kruha mi ni izdala. Hotela me je presenetiti, ker sem bila v

njenih očeh velika revica in sem se morala celo zateči v to „sračje gnezdo“, kot je obmetavala njej osovraženo Ljubljano. Nikoli je ni marala.

Medtem ko je Francka hodila na podstrežje, so na njeno štorčkanje postali pozorni tisti hišni stanovalci, ki so stanovali v najvišjem nadstropju in so bili belogardisti. Nad Francko in njeno moko so se začeli zbirati temni oblaki. Osumili so jo, da skriva na podstrežju partizane, in pred nekaj dnevi se je znašla pri njej italijanska policija. Zahtevali so, da jim odpre podstrežje. Poklicali so zraven Zmago Terlep, izdelovalko rokavic. Tej se je priključilo še nekaj stanovalcev in procesija s Francko na čelu se je pomikala na podstrežje. Tam pa so našli le vrečico z moko, ki je bila očuvana skoraj samo še za belo štruco.

Zmaga Terlep je ob pogledu na prgišče moka hlinila ogorčenost nad pokvarjenostjo ljudi, ki Francki želijo nesrečo. Francka je slutila, odkod izvira pravo ozadje te nevarne igre. Njena jeza na „sračje gnezdo“ se je podvojila in prišla je k meni s strahom a tudi z ogorčenostjo nad pokvarjenostjo Zmaga Terlep in ostale „belogardistične golazhi“ v hiši.

Prvo, na kar sem ob njenem pripovedovanju pomislila, je bila slutnja, da jo zasledujejo, ko prihaja k meni. Mogoče so opazili, da nosi iz hiše nekaj v cekarju in kdo naj ve, če ji niso sledili zdaj, ko mi je prinesla zame nepogrešljivo enolončnico. Šlo mi je skozi možgane, da lahko pridejo vsak hip. Tako mi je Zmaga Terlep, ki me je seveda poznala, moj tek povsem pokvarila. Nikoli nas ni čisto zapustil drug pred drugim strah, da bomo popustili, če se znajdemo v arestu.

Helena je s svojo vihravostjo pregnala moreče vzdušje, ki ga je pustila za seboj težka, redkobesedna Francka. Zнала je to na poseben način. Tako je udarila z novico, da prihaja z literarnega večera na Taboru, kjer je prej stanovala. Dobili so se sami asi: politični funkcionarji, obveščevalci, vosovci, likvidatorji. V glavnem fantje in dekleta z univerze in srednje šole. Sedeli so po stoli, po tleh. Na sredi sobe so imeli kup polen in ker peč ni vlekla, so držali noge na polenih, da so se „grelj“. Da je plala ljubezen skoraj med vsemi, je bilo seveda jasno.

Odbila je moj pomislek, da bi lahko vdrla policija k njim in bi jih vse pozaprla. Imela sem pomisleke ob podobnih novicah, ki jih je kar pogosto prinašala v moj odrezani svet. Ona pa je udarila na filozofsko štruco:

„Preveč hudih stvari doživljam, mami. Moramo se sprostiti, ker naša mladost kljub vsemu kipi.“

Kdo bi ji očital, da ne dela prav. Seveda me je prepričala.

Na Taboru so trije recitali: Kajuh svoje pesmi, Boris prozo in nek Ivan patetični recital: „Slovenski narod na mrtvi straži“. Ivana so morali neprestano tišati, da ni vpil. Naslov recitala si je zapomnila, ker je bil vzlet iz vsakdanje politične govorice.

Govorili so tudi o izvršeni likvidaciji Tomažiča, belogardista z univerze. Ob tem je zgubljala živce Vesna, ki je ob akciji stražila na cesti in je morala dati znak, kdaj Tomažič prihaja. Kmalu po njenem znaku so streljali. Zdaj jo muči občutek krivde, ker ne ve, kaj je zakrivil. Morali bi jo prej poučiti, če so jo pritegnili v akcijo. Prav motila je literarno vzdušje, ki je bilo nekaj izjemnega.

Izmed vseh novic s Tabora me je najbolj pritegnila vest o neki partizanki Vidi, ki se je vrnila v Ljubljano. A ne roditi, ampak so jo poslali na politično delo. Ker sta s Heleno sedeli skupaj in skupaj držali noge na polenih, sta se lahko več pogovarjali. Helena ji je omenila, da sem prišla s hribov. Ker me je omenila samo z „mami“, Vida ni vedela, o kom govori. Ker pa jo je le zanimalo, kdo sem, sta se zmenili, da gre s Heleno k meni. Skupaj po ulici seveda nista smeli, zato je prihajala za njo. In res ni trajalo dolgo, ko se je oglasil zvonec in Helena je stekla pred gospodinjo k vratom.

Brž ko sva se z Vido zagledali, je naju kot magnet potegnilo drugo k drugi. Krčevito sva se objeli in nekaj časa sva neznansko srečni tako obstali. Helena je žarela ob tem srečanju. Z Vido so naju pred meseci skupaj poslali iz Ljubljane, a takrat je bilo nje ime Ela. Ona je odšla h Kidriču-Petru na Rog, mene pa so poslali na Notranjsko.

Na najini ilegalni poti iz Ljubljane sva postali prijateljici. Hitro sva si zaupali mnogo intimnih problemov, čeprav sva bili obe bolj zaprte narave. Ponovno srečanje je bilo zame in zanjo veliko doživetje. Helena pa je bila ponosna. Nastalo je pravo veselje. Ker je bil dan še visok, je Vida ostala pri meni. Heleni se je nekam mudilo.

(nadaljevanje prihodnjič)

ŠTEFANU KOVAČU DVA NASLOVA

35. člansko prvenstvo Slovenije za posameznike in dvojice je zbralo vse najboljše slovenske igralce in igralko, med njimi tudi nekaj državnih reprezentantov ali kandidatov za reprezentanco. Od Sobočanov je bil daleč najuspešnejši Štefan Kovač, ki je sicer v JLA, saj je osvojil dva naslova republiških prvakov, od ostalih pa pomembnejših uvrstitev sploh ni bilo pričakovati.

Med posamezniki je Kovač izgubil lani osvojeni naslov, ko ga je v finalu premagal izkušeni Savnik s 3:1, pred tem pa je v četrtfinalu premagal Premžla s 3:1 in v polfinalu Raka s 3:0. Med najboljših 16 sta se uvrstila Serčer, ki je potem izgubil s polfinalistom Rakom z 0:3, ter Maras, ki ga je premagal najboljši mladi igralec Zalaznik s 3:1, ostali pa so izpadli v prvem ali drugem kolu. Kovač je osvojil naslov prvaka v moških dvojicah, in sicer z novim soigralcem Urhom, ko sta v finalu premagala dvojico Savnik-Frank s 3:1. Obdržal pa je naslov v mešanih dvojicah skupaj s Čadežem po zmagi nad dvojico Frank-Krznar s 3:1. V moških dvojicah se je med osmerico uvrstila dvojica Kovač D.—Maras, ki je potem izgubila s finalistoma dvojico Savnik-Frank z 0:3. Pri članicah je tolažilno drugo mesto osvojila Simona Gregor.

M. U.

USPEŠNI POMURCI

Na 3. regijskem selekcijskem turnirju za pionirje in pionirke, ki je bil na Ravnah, so pomurški predstavniki dosegli dobre uvrstitve in prikazali solidno igranje. Pri pionirjih je v prvi skupini nepričakovano vendar zasluzeno slavil Sobočan Mekicar z rezultatom 6:1 pred zmagovalcem četrte skupine republiškega selekcijskega turnirja Peršo iz Lendave, ki je imel rezultat 5:2. Na tretjem mestu je Lazar (So) s 5:2, peti Unger S. s 3:4, sedmi Varga (Le) z 2:5, osmi Gazdag (So) z 1:6. V drugi skupini je Tivadar (Le) z rezultatom 5:2 osvojil 2. mesto, Drozdok (Ra) pa z 1:6 osmo mesto. V tretji skupini je zmagal Vrščič (Ra) z rezultatom 7:0, pred Zajmijem (Ra) s 6:1, četrti je bil Sukič (So) s 4:3, šesti pa Fridrih (So) z 2:5. Pri dekletih je v prvi skupini Drozdokova (Ra) dosegla rezultat 4:3 in 3. mesto, Bratuševa (So) 2:5 in 6. mesto. V drugi skupini je zmagala Mikolčeva (Ra) z rezultatom 6:1, Lahova in Trčkova (oba So) sta osvojili peto oziroma šesto mesto, v tretji skupini pa je Bratuševa (Ra) osvojila 2. mesto.

M. U.

STRELSTVO — REGIJSKO TEKMOVANJE

Najboljši rezultat Janko Strgar

V organizaciji občinske strelske zveze Murska Sobota je bilo na strelišču v Murski Soboti regijsko tekmovalstvo v streljanju z zračno puško za mladinke, mladince, člane in članice. Tekmovanja se je udeležilo 83 strelcev in strelk iz pomurskih in ormoške občine.

Rezultati — mladinci — ekipno: 1. SD Ljutomer I. 1069, 2. SD Kovinar Ormož 1002, 3. SD Ljutomer II. 999, 4. SD Elrad Radgona 998, 5. SD Koloman Flisar Tišina 989 krogov. **Posamezno:** 1. Drago Pertoci (Ti) 360, 2. Franc Rubin (Lj) 359, 3. Ljubo Špindler (Lj) 358, 4. Dušan Špindler (Lj) 352 in 5. Milan Šajher (Bel) 349 krogov. **Mladinke — ekipno:** 1. SD Ljutomer, 2. SD Ledava Skakovci 997, 3. SD Noršinci 886 krogov. **Posamezno:** 1. Lidija Belec (Lj) 359, 2. Milica Šinko (Skakovci) 344, 3. Manuela Rudolf (Lj) 331, 4. Valentina Rojko (Ca) 328 in 5. Zdenka Slivnjek (Skak) 327 krogov. **Člani — ekipno:** 1. SD Noršinci 1402, 2. SD Panonija 1390, 3. SD Podgorci 1383, 4. Križevci 1370, 5. SD Jovo Jurkovič Videm 1353 krogov. **Posamezno:** 1. Janko Strgar (GR) 364, 2. Jože Kovačič (Pan) 359, 3. Štefan Balaško (Nor) 358, 4. Karel Turner (Nor) 356 in 5. Franc Belec (Lj) 353 krogov. **Članice — ekipno:** 1. SD Boris Kidrič M. Sobota 1010, 2. SD Noršinci 943 krogov. **Posamezno:** 1. Dragica Rumeš (BK) 344, 2. Dragica Vogrinčič (BK) 340, 3. Jožica Turner (Nor) 332, 4. Hilda Bunderla (BK) 326 in 5. Zlata Fujs (Nor) 317 krogov.

FILIPIČ IN RUDOLFOVA

V Ljutomeru je bilo prvenstvo šolskih športnih društev, na katerem so nastopile štiri ekipe pionirjev in dve ekipi pionirk.

Rezultati — pionirji — ekipno: 1. OŠ I. Cankar, Ljutomer I. 502, 2. OŠ I. C. Ljutomer 403, 3. OŠ Stročja vas 383 in 4. OŠ Cezanjevi 190 krogov. **Posamezno:** 1. B. Filipič (IC) 178, 2. I. Kapun (IC) 163 in 3. S. Špindler (IC) 161 krogov. **Pionirke — ekipno:** 1. OŠ I. Cankar Ljutomer 410, 2. OŠ Cezanjevi 200 krogov. **Posamezno:** 1. M. Rudolf (IC) 149, 2. J. Mažgon (IC) 141 in 3. J. Sluga (IC) 133 krogov.

R. Kapun

JUDO

APŠNER NA BALKANSKEM PRVENSTVU

V petek in soboto bo v Romuniji balkansko prvenstvo v judu za mladince. Na tekmovalstvu bo nastopil tudi član soboškega Partizana Vinko Apšner v kategoriji do 78 kg. Čeprav je to prvo večje mednarodno tekmovalstvo za tega nadarjenega tekmovalca, se lahko nadejamo, da nas ne bo razočaral.

NAJBOLJŠI PIONIRJI LENDAVE

V Čakovcu je bil drugi pozivni turnir v judu za pionirje, na katerem je sodelovalo 82 tekmovalcev. Največ uspeha so imeli pionirji Lendave, ki so v ekipni konkurenci osvojili prvo mesto z 21 točkami pred Ljutomerom 15, Mursko Soboto 10, Varaždinom in Čakovcem po 6 točk.

Rezultati — do 32 kg: 1. Olaj (Le), 2. Šabjan (MS), 3. Virag (Lj) in Pintarič (MS); **do 38 kg:** 1. Škrjanec (Lj), 2. Princič (Lj), 3. Cerič (MS) in Šešnjak (Le); **do 42 kg:** 1. Sombolec (Va), 2. Fileš (Ca), 3. Perš (MS) in Vaupotič (Va); **do 46 kg:** 1. Koren (Le), 2. Primož (MS), 3. Kotnjek (Le) in Horvat (MS); **do 52 kg:** 1. Kulčar (Le), 2. Petkovič (Le), 3. Jarni in Hajdinjak (oba Le); **nad 52 kg:** 1. Vojak (Lj), 2. Petrovič (Ca), 3. Perš (MS) in Balažič (Lj).

O. Šoš

KAJAKAŠTVO

Uspešen prvi nastop

V organizaciji Kajak-kanu kluba Ljubljana je bil minulo nedeljo spust na reki Ljubljanici, na katerem je sodelovalo okrog 70 tekmovalcev iz domala vseh slovenskih kajakaških klubov. Prvič letos so preverjali svoje sposobnosti tudi člani Brodarskega društva Mura Krog in dosegli več dobrih uvrstitev (v mladinski konkurenci). Tako je Andrej Titan osvojil drugo, Robert Meolic 6., Milan Karas 7., Borut Borovič 12. in Dago Karas 14. mesto.

J. G.

KEGLJANJE — SLOVENSKA LIGA

Dva keglja premalo

V petem kolu tekmovalstva prve slovenske kegljaške lige je moštvo Carde v Ljutomeru izgubilo tekmo z Gradisom iz Ljubljane in si tako napravilo prvo mesto. Gostje iz Ljubljane, ki so trenutno v vodstvu, so zmagali le z dvema kegljema razlike. Pri Cardu je bil najboljši Miro Steržaj, ki je podrl 914 kegljev, kar je bil drugi najboljši rezultat. Ostali kegljači Carde pa so podrli naslednje število kegljev: Drvarič 854, Horvat 831, Hari Steržaj 870, Kovačič 870 in Smodiš 883.

V nadaljevanju drugega dela tekmovalstva, ki se bo pričelo 27. tega meseca, igra Carda v Ljutomeru s kranjskim Triglavom.

Gradis	5	4	0	1	+449	8
Triglav	5	3	0	2	+201	6
Konstruktor	5	3	0	2	+120	6
CARDA	5	3	0	2	+94	6
Celje	5	2	0	2	-170	4
Tekstil	5	0	0	5	-694	0

SNL

DVAKRAT 0:0

V prvem kolu — spomladanski del — tekmovalstva v slovenski nogometni ligi sta pomurska ligaša igrala doma, vendar sta iztržila le po eno točko. Mura je igrala z Izolo, Nafta pa s Slovanom. Obe tekmi sta se končali z 0:0.

V naslednjem kolu igra Mura v Kopru, Nafta pa z Železničarjem v Mariboru.

SKL — ŽENSKÉ

POMURJE NI USPELO

V derbi tekmi za naslov prvaka Slovenije je moštvo Mengša s tesnim rezultatom premagalo Pomurje iz Murske Sobotice. Koše za Pomurje so dosegle: Žitek 21, Koren II. 19, Kardoš 8, Gregor 6, Šiško 6, Koren II. 3 in Škraban 3. V naslednjem kolu igra Pomurje v Rogaški Slatini.

Prvo mesto ŠŠD Beltinci

V telovadnici osnovne šole v Beltincih je bilo medobčinsko tekmovalstvo šolskih športnih društev v rokometu, ki sta ga pripravila PRZ in odbor za šolski šport. Nastopile so ekipe starejših pionirjev iz radgonske, lendavske in soboške občine.

Rezultati: Videm—Beltinci 20:30, Beltinci—Črenšovci 24:16 in Črenšovci—Videm 23:28. **Vrstni red:** 1. Beltinci, 2. Videm in 3. Črenšovci. Najboljši strelec je bil Pucko z 19 zadetki pred Rožancem 17 golov.

J. Rožman

RAZPORED TEKEM

I. MNL Murska Sobota

XII. kolo — 28/3-82
Radgona: Tešanovci
Puconci: Beltinka
Tišina: Rakičan
Čarda: Dokležovje
Rogašovi: Bakovci
Veržej: Lipa

XIII. kolo — 4/4-82
Veržej: Radgona
Lipa: Rogašovi
Bakovci: Čarda
Dokležovje: Tišina
Rakičan: Puconci
Beltinka: Tešanovci

XIV. kolo — 11/4-82
Radgona: Beltinka
Tešanovci: Rakičan
Puconci: Dokležovje
Tišina: Bakovci
Čarda: Lipa
Rogašovi: Veržej

XV. kolo — 18/4-82
Rogašovi: Radgona
Veržej: Čarda
Lipa: Tišina
Bakovci: Puconci
Dokležovje: Tešanovci
Rakičan: Beltinka

XVI. kolo — 24/4-82
Radgona: Rakičan
Beltinka: Dokležovje
Tešanovci: Bakovci
Puconci: Lipa
Tišina: Veržej
Čarda: Rogašovi

XVII. kolo — 27/4-82
Čarda: Radgona
Rogašovi: Tišina
Veržej: Puconci
Lipa: Tešanovci
Bakovci: Beltinka
Dokležovje: Rakičan

XVIII. kolo — 9/5-82
Radgona: Dokležovje
Rakičan: Bakovci
Beltinka: Lipa
Tešanovci: Veržej
Puconci: Rogašovi
Tišina: Čarda

XIX. kolo — 19/5-82
Tišina: Radgona
Čarda: Puconci
Rogašovi: Tešanovci
Veržej: Beltinka
Lipa: Rakičan
Bakovci: Dokležovje

XX. kolo — 23/5-82
Radgona: Bakovci
Dokležovje: Lipa
Rakičan: Veržej
Beltinka: Rogašovi
Puconci: Tišina
Tešanovci: Čarda

XXI. kolo — 30/5-82
Puconci: Radgona

Tišina: Tešanovci
Čarda: Beltinka
Rogašovi: Rakičan
Veržej: Dokležovje
Lipa: Bakovci

XXII. kolo — 6/6-82
Radgona: Lipa
Bakovci: Veržej
Dokležovje: Rogašovi
Rakičan: Čarda
Beltinka: Tišina
Tešanovci: Puconci

II. MNL Murska Sobota

X. kolo — 4/4-82
Bogojina: Izakovci
Gančani: Grad
Vrelec: Šalovci
Pušča: Apače
Romah: Melinci

XI. kolo — 11/4-82
Romah: Bogojina
Melinci: Pušča
Apače: Vrelec
Šalovci: Gančani
Grad: Izakovci

XII. kolo — 18/4-82
Bogojina: Grad
Izakovi: Šalovci
Gančani: Apače
Vrelec: Melinci
Pušča: Romah

XIII. kolo — 25/4-82
Pušča: Bogojina
Romah: Vrelec
Melinci: Gančani
Apače: Izakovci
Šalovci: Grad

XIV. kolo — 9/5-82
Bogojina: Šalovci
Grad: Apače
Izakovi: Melinci
Gančani: Romah
Vrelec: Pušča

XV. kolo — 16/5-82
Vrelec: Bogojina
Pušča: Gančani
Romah: Izakovci
Melinci: Grad
Apače: Šalovci

XVI. kolo — 23/5-82
Bogojina: Apače
Šalovci: Melinci
Grad: Romah
Izakovi: Pušča
Gančani: Vrelec

XVII. kolo — 30/5-82
Gančani: Bogojina
Vrelec: Izakovci
Pušča: Grad
Romah: Šalovci
Melinci: Apače

XVIII. kolo — 6/6-82
Bogojina: Melinci
Apače: Romah
Šalovci: Pušča
Grad: Vrelec
Izakovi: Gančani

MEDOBČINSKA NOGOMETNA ZVEZA MURSKA SOBOTA

Predlagali enotno pomursko ligo

Na nedavni delovni konferenci medobčinske nogometne zveze Murska Sobota so ocenjevali dosedanje delo in ugotovili, da je bil pri delu s selekcijami dosežen velik napredek, a se še vedno srečujejo z nekaterimi problemi. Medtem ko je delo z nižjimi selekcijami v soboški občini zadovoljivo, pa z njim niso zadovoljni v ljutomerski in radgonski občini. Zato bomo morali v prihodnje posvetiti več strokovnosti in načrtnega dela prav prvi in drugi selekciji. Letos bodo po predhodnih sektorskih tekmovaljih in občinskih prvenstvih, ki bodo v vseh pomurskih občinah, pripravili 25. aprila 1982 v Murski Soboti medobčinsko tekmovalstvo starejših pionirjev, katerega organizator je strokovni svet. Na četrtfinalnem tekmovalstvu v Murski Soboti bodo nastopili prvaki območij Maribor—Lenart, Ptuj—Ormož—Slovenska Bistrica in Murska Sobota—Lendava—Ljutomer—Gornja Radgona. Polfinale in finale pa bo organizirala mladinska komisija Nogometne zveze Slovenije.

Na nekatere probleme pa so delegati opozorili v športno-rekreacijskem tekmovalstvu. Ugotavljali so, da je pri nekaterih nogometnih moštvih in klubih slaba disciplina, kar še posebej velja za mladinsko ligo. Nadalje so ugotavljali nezadovoljivo delo trenerske nogometne organizacije in pomanjkanje nogometnih sodnikov. Zavzeli so se, da je potrebno to problematiko reševati z večjim razumevanjem in zavzetostjo. Dogovorili so se, da mora vsak nogometni klub na območju medobčinske nogometne zveze poslati na seminar za sodniške pripravnike vsaj enega kandidata. Pred pričetkom spomladanskega dela tekmovalstva v medobčinskih ligah bodo pripravili seminar za trenerje vseh moštvev, izvedli preregistracijo igralcev in seminar za delegate prve medobčinske nogometne lige.

Na delovni konferenci medobčinske nogometne zveze Murska Sobota so tudi razpravljali o malem nogometu, ki se je v zadnjem času zelo razširil, in se dogovorili, da bodo v kratkem opravili razgovor med člani izvršnega odbora MNZ in odborom za mali nogomet pri ŽTKO o bodoči organiziranosti. Čimprej pa bodo morali tudi uskladiti pravilnik NZS glede igranja nogometašev v selekcijah in rekreaciji, kjer je še precej nejasnosti. Dogovorili so se tudi, da bodo letos poslali prvaka medobčinske nogometne zveze na četrtfinalno tekmovalstvo za republiškega rekreacijskega prvaka. Delegati so se tudi zavzemali za to, da bi naj v Pomurju ustanovili enotno nogometno ligo, kar bi prispevalo h kakovosti. Predlog bodo poslali zvezi za telesno kulturo pomurskih občin. Sklenili so tudi, da se bo prvenstvo — spomladanski del — začelo v prvi medobčinski ligi Murska Sobota 28. marca 1982, v drugi in tretji ligi pa teden dni kasneje, s tem da bodo 28. marca odigrali pokalne tekme.

F. Maučec

LJUTOMER

Namiznoteniška tekmovalstva

Zveza za telesno kulturo Ljutomer je ob koncu namiznoteniške sezone pripravila turnir desetih najboljših igralcev v občini. Brez izgubljene igre je zmagal Drago Krznar pred Jankom Vargazonom in Miranom Fickom.

Na pokalnem namiznoteniškem tekmovalstvu ljutomerske občine je sodelovalo le pet ekip. Zmagala je ekipa Partizana iz Ljutomerja (Krznar—T. Ficko) pred Kamenščakom in Cvenom.

Na namiznoteniškem tekmovalstvu v okviru občinskih sindikalnih iger je nastopilo 11 ekip. Presenetljivo, vendar zaslužno, je zmagala ekipa Krke iz Ljutomerja, ki je v finalu premagala Tehnostroj — proizvodnja s 5:4. Tretje do četrto mesto pa si delita prosveta in Vesna, 5. Obrtnik, 6. oziroma 7. MTT in Mlekopromet, 8. Tehnostroj — servis, 9. Marles, 10. Komgrad in 11. Prekija.

T. Ficko

SAH — POKALNO TEKMOVANJE

Dvojna zmaga Radenske

Končano je bilo tekmovalstvo za pokal maršala Tita v šahu v Pomurju, na katerem so sodelovale občinske moške in ženske reprezentance. Po pričakovanju so imeli največ uspeha šahisti in šahistke Radenske iz Murske Sobotice, ki so zmagali v obeh konkurencah.

Rezultati — moški: 1. Radenska 12 točk, 2. Lendava 6, 3. Ljutomer 4,5 in 4. Gornja Radgona 1,5 točko. **Ženske:** 1. Radenska 5 točk, 2. Ljutomer 3 točke, 3—4. Gornja Radgona in Lendava po 2 točki.

Moška in ženska ekipa Radenske bo Pomurje zastopala na republiškem finalu, ki bo od 2. do 4. aprila 1982 na Bledu.

PLAVANJE — OBČ. PRVENSTVO ŠŠD

Največ uspeha tretji osnovni šoli

Plavalni klub Pomurje iz Murske Sobotice je bil organizator občinskega tekmovalstva šolskih športnih društev v plavanju, ki je bilo v plavalnem bazenu v Radencih. Tekmovalstva so se udeležili štiri osnovne šole iz soboške občine. Največ uspeha so imeli mladi plavalci iz soboške tretje osnovne šole, ki so osvojili največ prvih mest.

Rezultati — Pionirji 100 m — kravl: 1. Rodež (OŠ III), 2. Fišer (OŠ III), 3. Botjak (OŠ I); **100 m prsno:** 1. Rodež (OŠ III), 2. Fišer (OŠ III), 3. Pionirke (OŠ I); **100 m kravl:** 1. Kuharič (OŠ I), 2. Steiner (OŠ I), 3. Sever (OŠ III); **100 m prsno:** 1. Hari (OŠ III), 2. Kuharič (OŠ III), 3. Steiner (OŠ I); **Pionirji — 50 m prsno:** 1. Pongrac (OŠ II), 2. Steel (OŠ I), 3. Rogač (OŠ III); **50 m kravl:** 1. Pongrac (OŠ II), 2. Horvat (OŠ I), 3. Rogač (OŠ III); **Pionirke — 50 m prsno:** 1. Tribnik (OŠ III), 2. Bratkovič (OŠ I), 3. Grgorič (OŠ III); **50 m kravl:** 1. Skalič (OŠ I), 2. Bratkovič (OŠ I), 3. Kuzmič (OŠ II); **Pionirji — 25 m prsno:** 1. Gonza (OŠ III), 2. Grmič (OŠ III), 3. Godina (OŠ III); **Pionirke — 25 m prsno:** 1. Gerič (OŠ III), 2. Sušek (OŠ I), 3. Hladen (OŠ III).

KMETIJSKI KOMBINAT
RADGONA n. sol. o.

TOZD RADGONSKE GORICE

Prodaja na javni licitaciji naslednja osnovna sredstva:

1 kom traktor Ursus	35.000 din/kom
1 kom traktor IMT 558	50.000 din/kom
1 kom traktor IMT 558	45.000 din/kom
1 kom prikolica enoosna	15.000 din/kom
1 kom škropilnica TF-300	2.000 din/kom
2 kom škropilnica TF-350	3.000 din/kom
3 kom škropilnica TF-350	3.500 din/kom
2 kom mulčer — Humus	1.250 din/kom
2 kom PVC rezervoar za škropil. TF-350	1.000 din/kom
2 kom stojnica	1.000 din/kom
1 kom kotel za žganjekuho 300 l	10.000 din/kom
1 komplet kotel za žganjekuho	25.000 din/kom
2 kom motor VW 1300 cm	8.000 din/kom
1 kom elektromotor	2.500 din/kom

Licitacija bo v nedeljo, dne 21. marca 1982 v Hercegovščaku pri Gornji Radgoni (nad pokopališčem) s pričetkom ob 10. uri.

Ogled vseh osnovnih sredstev je možen uro pred pričetkom licitacije. Interesenti morajo predhodno položiti varščino v višini 10 odstotkov od izklicne cene, kupljena osnovna sredstva pa takoj plačati in odpeljati.

Osnovna sredstva prodajamo po sistemu ogledano — sprejeto, zato je izključena vsaka možnost pritožbe zaradi kvalitete ali kvantitete.

Vse informacije v zvezi s prodajo lahko dobite po telefonu na številko (069) 74321, int. 54.

KMETIJSKI KOMBINAT RADGONA
TOZD RADGONSKE GORICE

SKUPŠČINA OBČINE
MURSKA SOBOTA

razpisuje javno licitacijo

za prodajo osebnih avtomobilov:

CITROEN CX 2200, leto izdelave 1975, prevoženih 120.000 km, registriran do decembra 1982
za izklicno ceno 185.000 din in

FIAT 132, leto izdelave 1977, prevoženih 140.000 km, registriran do decembra 1982
za izklicno ceno 225.000 din

Kupec plača od izlicitiranega zneska tudi prometni davek.

Licitacija bo na dvorišču upravne zgradbe Skupščine občine, Alija Kardoša 2, v sredo, 24. marca 1982 ob 10. uri.

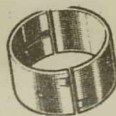
Udeleženci licitacije morajo pred pričetkom licitacije položiti varščino v višini 10 odstotkov od izklicne cene.

Avtomobila bosta na ogled dan pred licitacijo od 7. ure dalje.

Imate težave z avtomobilom?

RENAULT

Vse rezervne dele, gume
in originalni pribor

DOBITE V TRGOVINI

Josef Kalcher

v Radkersburgu, Kamnikerstr. 6 in Fehringu.

globtour

POTOVALNA AGENCIJA
Maribor, Vita Kraigherja 4,
tel. 25-582, 28-860, 28-780

VABI ZA PRVOMAJSKE PRAZNIKE:

- Portorož, Poreč, z lastnim prevozom
  - Mali Lošinj, Praga, z avtobusom
  - Ohrid-Solun (letalo, avtobus)
  - Firenze—Siena—Rim, 29. aprila, z avtobusom (5 dni)
  - Severno sredozemlje, 26. aprila, z avtobusom in ladjo (7 dni)
  - **Rodos, od 25. do 29. aprila, čarter iz Maribora MEDNARODNI STROKOVNI SEJMI**
  - **HANNOVER-SKI, pomladanski sejem, od 21. do 23. aprila, čarter iz Maribora**
  - **DÜSSELDORF—DRUPA, od 4. do 7. junija**
  - **DÜSSELDORF—GLASS, od 19. septembra do 1. oktobra**
  - **PARIZ — SEJEM USNJA — od 10. do 15. septembra**
  - POTOVANJA—POČITNICE
  - KRETA, KRF, RODOS, IBIZA, PALMA DE MALLORCA, HAMMAMET
  - SICILIJA, počitnice ali potovanja po Siciliji — vse od aprila do oktobra
  - KILIMANDŽARO, od 18. do 27. novembra, organizator planinsko društvo TAM
  - **SVETOVNO PRVENSTVO V NOGOMETU — ŠPANIJA** (organizatorja Globtour in Dalmacijaturist)
  - VALENCIJA, od 15. do 26. junija
  - MADRID, od 26. junija do 6. julija
- Ponujamo bogato ponudbo izletov po Jugoslaviji, za sindikalne skupine in maturante. Program dobite v naši poslovalnici Globtoura, Vita Kraigherja 4 v Mariboru in pri **GLOBTOURU v hotelu Radin v RADENCIH** ter v Ptuj — Poetovia.

air tours
yugoslavia

POMLAD NA HVARU '82
z letalom direktno iz Maribora:
4, 11, 14 dni
že za 4900 din

SVET OTROŠKEGA DOMA „DANE ŠUMENJAK“ V MURSKI SOBOTI **OBJAVLJA** PROSTA DELA IN NALOGE V DOMU „DANE ŠUMENJAK“ V BAŠKI

1. Za nedoločen čas — Upravnik — oskrbnik

Pogoji: Višja ali srednja izobrazba, vsaj dve leti delovnih izkušenj in organizacijske sposobnosti
Nastop dela 15. IV. 1982. Naloge so razpisane za dobo 4 let.

2. Za določen čas — Gospodinja doma/zdravstveni, socialni ali pedagoški delavec — 2 kuharici (kuharja) KV delavec — 6 kuhinjskih pomočnic — 1 perica — šivilja / priučena delavka — 2 snažilki

Dela in naloge se opravljajo v času od 15. V. — 15. IV. / odvisno od obsega del.
Podoben opis del in nalog je na vpogled na SOS M. Sobota. Pisne ponudbe z življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite v 10 dneh na naslov: Skupnost otroškega varstva Murska Sobota z oznako (Baška)

INTEGRAL DO „Golfturnist“ TOZD GOSTINSTVO LENDAVA

Na podlagi 18. člena Pravilnika o delovnih razmerjih TOZD in sklepa komisije za delovna razmerja

OBJAVLJA

prosta dela in naloge
— **VODJE KUHINJE** v hotelu „LIPA“ (eden delavec)
Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
— **VISOKO KVALIFICIRANI** ali **KVALIFICIRANI KUHAR**
— 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj pri istih ali podobnih opravilih in nalogah

Kandidati morajo imeti organizacijsko sposobnost in sposobnost za delo z ljudmi.
Vloge z opisom dosedanjega dela in dokazila o izpolnjevanju pogojev za opravljanje objavljenih opravil in nalog morajo kandidati poslati v 15 dneh po objavi na kadrovsko službo TOZD. Kandidati bodo o sklepu komisije za delovna razmerja obveščeni v roku 8 dni.

PRODAJA NA DEBELO
PRODAJA NA DROBNO
IZVOZ IN UVOZ
ZASTOPANJE TUJIH FIRM
INŽENIRING
KOOPERACIJE
SERVISNE STORITVE

Prodajna mesta JEKLO-TEHNE v Pomurju: MURSKA SOBOTA — KRIŽEVCI V PREKMURJU — LENDAVA

DO
emona hoteli

tozd hotel riviera o. sub. o. **portorož**
66320 portorož, obala 33, slovenija, jugoslavija

DO EMONA HOTELI — TOZD HOTEL RIVIERA PORTOROŽ

Komisija za delovna razmerja

OBJAVLJA

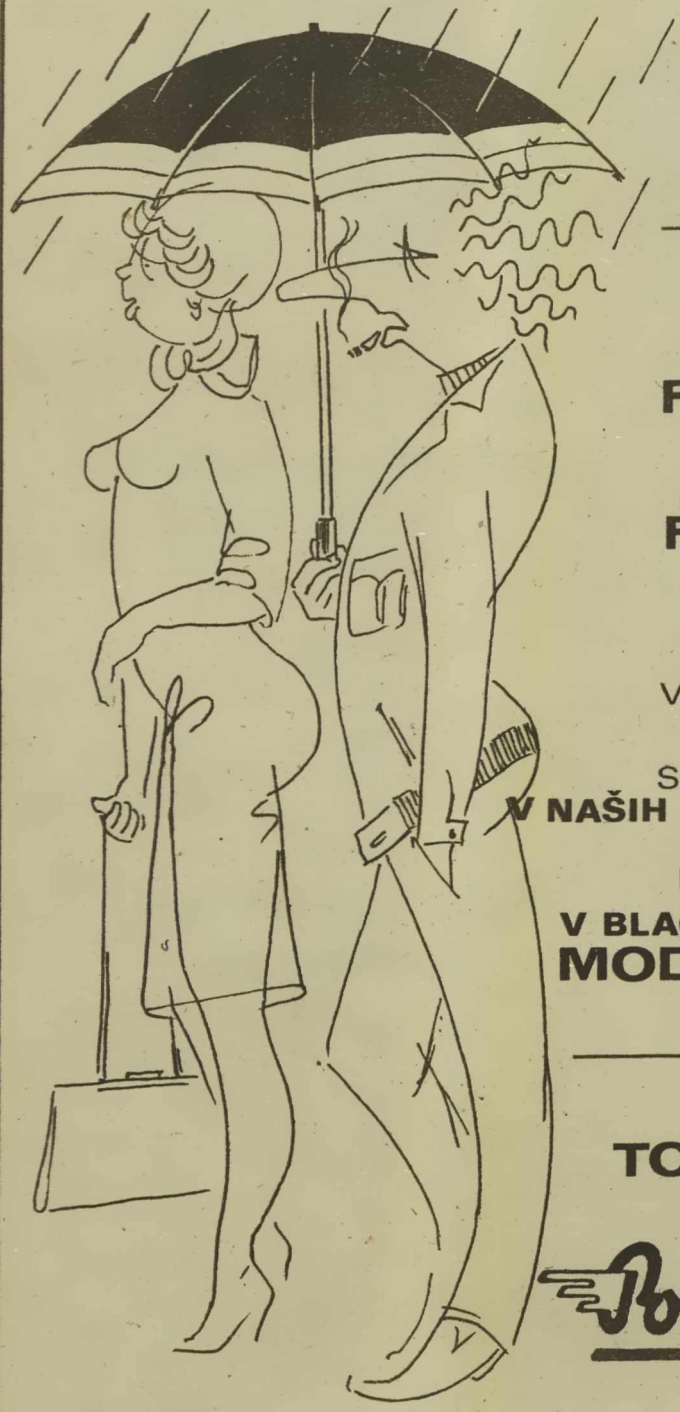
prosta dela in naloge:

— več kvalificiranih natakarejev

POGOJI:

- poklicna gostinska šola
- 2 leti delovnih izkušenj
- pogovorno znanje nemščine in še enega tujega jezika

Delo se združuje za določen čas z 1-mesečnim poskusnim delom.
Kandidate vabimo, da pošljejo pismene prijave v 15 dneh po objavi na gornji naslov.

KONČNO
SE NAM PONUJA
POMLAD

**PREHODNI
PLAŠČI**
IN OSTALA
**POMLADNA
OBLAČILA**
**PERILO
PLETENINE**
TER
DEŽNIKI

V BOGATI IZBIRI
V MODNIH BARVAH
IN VZORCIH

SO VAM NA VOLJO
V NAŠIH POSLOVALNICAH
S TEKSTILOM
IN GALANTERIJO

V BLAGOVNICI PA TUDI
**MODNI ŽENSKI
ČEVLJI**

TOZD IZBIRA
veletrgovina

Portorožnik
murska sobota

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA
15.30—Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00—DNEVNIK, 16.10—Ob koncu tedna, 17.00—Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00—Prenos sporeda Radia Ljubljana.	15.30—Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00—DNEVNIK, 16.10—Prijetno soboto vam želimo (Naš nasvet, sobotna reportaža, prispevek iz časopisov), 16.45—Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00—Prenos sporeda Radia Ljubljana.	10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00— Doma in onkraj meja, 13.30 — V NEDELJO POPOLDNE (Neposredna oddaja), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Prenos sporeda RLJ.	15.30 — Zabavna glasba z reklamnimi sporočili, 16.00 — DNEVNIK, 16.10 — Spored slovenske narodnozabavne glasbe, 16.30 — ŠPORTNA UDDAJA, 16.40 — Najbolj iskane plošče prejšnjega tedna, 17.00 — Prenos sporeda Radia Ljubljana.	15.30— Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — DNEVNIK, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.40 — AKTUALNA TEMA, 18.00 — SOTOČJE, 18.45 — Prijetno glasbeni utrinki, 19.00 Prenos sporeda RLJ.	15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — DNEVNIK, 16.10 Nekaj minut z ... 16.30 Koncert na domačem valu, 17.00 — Prenos sporeda RLJ.	15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — DNEVNIK, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.30 — Kultura in mi, mi in kultura, 17.00 — Prenos sporeda Radia Ljubljana.
TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA
8.50 Tv v šoli: Tv koledar, Angleščina, Tv gledališče 10.00 Poročila, 10.05 Tv v šoli: Zgodovina, Iz Kockice, Risanka, Ne vprašajte mene, Mali program, Risanka, Izobraževalna reportaža, Zadnje minute (do 12.10), 17.10 Poročila, 17.15 Kaj je novega na podstrešju, otroška serija Tv Zagreb, 17.45 Teletart '81, glasbena oddaja, 18.15 Veleslalom za moške, reportaža iz Kranjske gore, 18.30 Obzorik, 18.45 Pred izbiro poklica: Poklici v geologiji in rudarstvu, 19.15 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 Tvin radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 W. Etteway: Skag, 1. del ameriške nadaljevanke, 21.05 Propagandna oddaja, 21.10 Ne prezrite, 21.25 Ti dnevi, ta leta: Filmska kronika 1955 — 1. del, dokumentarna serija, 22.10 Spremljajmo — sodelujmo?, športna oddaja, 22.20 Nočni kino: Mimi kovinar, Italijanski film 00.10 Poročila.	8.00 Poročila, 8.05 Zbis — R. Strauss: Tillove dogodivščine, 8.25 Kuhinja pri violinskem ključu: Zgodba o listku, 8.55 Kaj je novega na podstrešju, otroška serija Tv Zagreb, 9.25 Otroci in igra: Naredimo igračo tudi sami, 9.45 Propagandna oddaja, 9.50 Kranjska gora: Slalom za moške, prenos 1. teka (za EVR) 11.25 Pisani svet: Belo v belem, 11.55 Po sledih napredka, 12.20 Propagandna oddaja, 12.25 Kranjska gora: Slalom za moške, prenos 2. teka (za EVR), 13.30 Mesta: New York, angleško kanadska serija, 14.20 Poročila (do 14.25), 14.40 Nogomet: Vojvodina: Željeznica, prenos v odmoru ... 16.30 Ciciban, dober dan: Na Rožniku, 16.45 Košarka Radnički: Partizan, prenos v odmoru ... 18.10 Risanka, 18.25 Muppet Show, 18.50 Naš kraj, 19.00 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Tv križanka, 21.40 Propagandna oddaja, 21.45 Zrcalo tedna, 22.00 Tatovi, kot smo mi, ameriški film, 00.00 Poročila.	8.10 Poročila, 8.15 Živ zav, otroška matineja, 9.10 Vroči veter, humoristična serija Tv Beograd, 10.10 Tv kašpot, 10.30 Čez tri gore: Dekliški nonet »Carmen«, 10.55 Odhod štafete mladosti, prenos iz Prilepa, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 »Znanje — imanje« (sodeluje KS Dobrovo v Brdih) (do 14.00), 14.35 Poročila, 14.40 Dolgo potovanje domov, ameriški film, 16.20 Zakaj in zato, 17.20 Športna poročila, 17.35 Sestanek v nebotičniku, 18.30 Reportaža z nogometne tekme Hajduk: CZ, 19.00 Risanka, 19.15 Cikcak, 19.22 Tv in radio nocoj, 19.24 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 M. Sečerovič-P. Pavličič-Z. Dimbach: Nepokorjeno mesto, nanizanka Tv Zagreb, 21.30 Športni pregled, 22.15 Poročila.	8.45 TV v šoli: Tv koledar, Povej mi, povej; Šolski muzej, Sodobna afriška književnost, 10.00 Poročila, 10.05 Tv v šoli: Materinščina, Iz Kockice, Risanka, Naš kraj, Kaj je kič, Risanka, Iz arhiva šolske TV, Zadnje minute (do 12.10), 16.00 Kmetijska oddaja Tv Zagreb, 17.00 Poročila, 17.05 Mesta: Chicago, angleško kanadska serija, 17.55 Družbena samozasčita: Začasna nastanitev prebivalstva, 18.30 Obzorik, 18.45 Mladinska oddaja, 19.15 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 35 mm — Filmska delavnica, 21.50 V znamenju.	9.00 TV v šoli: Tv koledar, Pomlad, Prijateljstvo, Zanimivo potovanje, Dnevnik 10, 10.00 Poročila, 10.05 Tv v šoli: Rastlinski laboratorij, Kraji in ljudje, Risanka, Književnost in jezik, Govori Eva Ras, Risanka, Tečaj kitare, Zadnje minute (do 12.10), 15.40 Šolska TV: Mednarodno priznanje, Jedrsko orožje in zaščita, 17.10 Poročila, 17.15 Slovenske ljudske pravljice: O mladeniču, ki je grah pobiral, 17.30 Jugoslovanski narodi v pesmi in plesu: »Levačka svatba«, 18.00 Pustolovščina, otroška serija Tv Beograd, 18.30 Obzorik, 18.45 Obramba in samozasčita, 19.15 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Odprto za ustvarjalnost, 20.40 Propagandna oddaja, 20.45 E. Zola: Nana, zadnji del francoske nadaljevanke, 21.45 V znamenju.	9.00 San Sicario: Veleslalom za moške, prenos 1. teka (do 10.30), 11.30 San Sicario: Veleslalom za moške, prenos 2. teka (do 12.30), 16.20 Veleslalom za moške, posnetek iz San Sicaria, 17.30 Poročila, 17.35 Ciciban, dober dan: Po lovčevih stopinjah, 1. del, 17.50 Družina Šmola, madžarska risana serija, 18.15 Okrogli svet, 18.30 Obzorik, 18.45 Koroška poje, 19.15 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Film tedna: F. I. S. T., ameriški film, 22.20 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov, 22.25 V znamenju.	8.55 Propagandna oddaja, 9.00 San Sicario: Veleslalom za ženske, prenos 1. teka (do 10.30), 11.25 Propagandna oddaja, 11.30 San Sicario: Veleslalom za ženske, prenos 2. teka (do 12.30), 14.25 Šolska TV: Mednarodno priznanje, Jedrsko orožje in zaščita, 16.00 Veleslalom za ženske, posnetek iz San Sicaria, 17.10 Poročila, 17.15 Glasba za cicibane: Pedenjped, 17.30 Kuhinja pri violinskem ključu: Janezek in fiziolovka, 18.00 Mozaik kratkega filma, 18.30 Obzorik, 18.45 Mladi za mlade: Kulturna bonboniera, 19.10 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Bobu bob, 21.30 Propagandna oddaja, 21.35 Rajmonda, 2. del baletne oddaje sovjetske TV, 22.15 V znamenju.
Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik v madžarsčini, 17.30 Tv dnevnik, 17.45 Otroška zabavna oddaja, 18.15 Mladinska oddaja, 18.45 Zvezde, ki ne ugasnejo, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Glasbeni atelej, 20.50 Zagrebška panorama, 21.05 Vidiki, dokumentarna oddaja, 21.55 Nočni kino: Ti in jaz, sovjetski film (do 23.25)	Oddajniki II. TV mreže: 16.25 Zlati cekin, 17.25 Osmo ofenziva, nad, 18.25 Koncert nagajencev Jugoslovanskega natečaja glasbenih umetnikov, 19.00 Praznični dnevi slovenske folklor, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 TV kaset: Saška Petkovka, 20.30 Poezija, 21.05 Poročila, 21.10 Človek in čas, dok. serija, 21.55 Športna sobota (do 22.15)	Oddajniki II. TV mreže: 15.30 Zvezda je rojena, ameriški film, 17.15 Nedeljsko popoldne, 18.30 Nogometna reportaža Hajduk: CZ, 19.00 Risanka, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Zgodbe o jazzu, 20.45 Večera, danes, jutri, 21.00 Gledalci in TV, 21.35 E. Zola: Nana, francoska nadaljevanke (do 22.35)	Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik v madžarsčini, 17.30 Tv dnevnik, 17.45 Lukičjada, otroška serija, 18.00 Miti in legende, 18.15 Izobraževalna oddaja, 18.45 Glasbena medigra, 18.50 Športna oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Znanost in mi, 20.55 Zagrebška panorama, 21.15 Lice ob licu, ponovitev zabavnoglasbene oddaje (do 22.05).	Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik v madžarsčini, 17.30 Tv dnevnik, 17.45 Otroška oddaja, 18.15 Književnost, 18.45 Zabavna medigra, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Narodna glasba, 20.45 Življenje in čas narodnega heroja Nikole Đurkovića, dokumentarna oddaja, 21.35 Zagrebška panorama, 21.50 Izviri (do 22.20).	Oddajniki II. TV mreže: 16.15 Čas za pravljico, 16.45 Finale jugoslovanskega pokala v košarki, v odmoru ... 18.15 Aktualnosti, 18.45 Zeleni kabaret, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Kultura danes, 20.45 Zagrebška panorama, 21.05 K. Ildofons Galcinski: Najmanjše gledališče na svetu — Zelena goska (do 22.20).	Oddajniki II. TV mreže: 15.55 Nogomet Budućnost: Sarajevo, prenos, v odmoru ... 17.45 Branimirjeve tegobe, otroška serija, 18.15 Znanost, 18.45 Banatske pripovedi, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Kino oko, 22.30 24 ur (do 22.35)
TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB
Prvi program 8.50 do 10.05 Šolska TV, 16.30 Smučanje — veleslalom, 17.40 Poročila, 17.45 Mladinski program, 18.15 Tv koledar, 18.25 Kronika občin Rijeke, 18.45 Mladi za mlade, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Mr. Horn (ser. film), 20.50 Zabavna glasba, 21.35 Dnevnik, 21.50 Kulturni magazin, 23.20 Poročila	Prvi program 11.00 Smučanje — slalom do 13.00, 14.00 Jugoslavija, dober dan, 14.45 Nogomet: Vojvodina — Željeznica, 16.30 Košarka: Radnički — Partizan, 18.00 Poročila, 18.05 Tv koledar, 18.15 Mali koncert, 18.30 Ti dnevi, ta leta, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Potepuhi (film), 22.15 Dnevnik, 22.30 V soboto zvečer	Prvi program 11.00 tiskovna ura, 12.00 Vzgojna oddaja, 15.00 Mladinsko popoldne, 17.45 Klub seniorjev, 18.30 Avstrijska ljudska glasba, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Oratorij, 21.50 Religija, 21.55 Šport.	Prvi program 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Šolska TV, 10.30 Dokumetarni film, 12.10 Klub seniorjev, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Mladinski program, 18.30 Družinski program, 18.30 Družinski program, 18.30 Družinski program, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Argumenti, 21.30 Ob 150. letnici Goethejeve smrti, 21.45 Panorama	Prvi program 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Šolska TV, 10.30 Cirkus (film), 11.45 Argumenti, 12.10 Panorama, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Mladinski program, 18.30 Družinski program, 18.30 Družinski program, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Argumenti, 21.30 Ob 150. letnici Goethejeve smrti, 21.45 Panorama	Prvi program 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Šolska TV, 10.30 Cirkus (film), 11.45 Argumenti, 12.10 Panorama, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Mladinski program, 18.30 Družinski program, 18.30 Družinski program, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Argumenti, 21.30 Ob 150. letnici Goethejeve smrti, 21.45 Panorama	Prvi program 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Šolska TV, 10.30 Vedno, ko se ugasne luč (film), 12.10 Panorama, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Mladinski program, 18.30 Družinski program, 18.30 Družinski program, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Argumenti, 21.30 Ob 150. letnici Goethejeve smrti, 21.45 Panorama
TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA
Prvi program 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Šolska TV, 10.30 Anatazija (film), 12.15 Srečanje kuharjev, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Mladinski program, 18.30 Družinski program, 18.30 Družinski program, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Poročnik Cribb (ser. film), 21.05 Modna revija, 21.10 Avstrijski kviz, 22.00 Šport, Drugi program 17.30 Vzgojna oddaja, 18.00 Galerija, 18.30 Brez nagobčnika, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Himalaya — velika dogodivščina, 21.05 Modna revija, 21.10 Politika v petek in 10 pred 10, 22.20 Upor podgan (film).	Prvi program 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Šolska TV, 10.35 Ob 150. letnici smrti Goetheja, 11.45 Balet, 11.55 Nočni studio, 13.00 Opoldanska redakcija, 15.20 Lisjak (film), 17.00 Mladinski program, 18.00 Tedenski spored, 18.25 Dober večer v soboto, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zanimivosti iz arene, 22.20 Šport, 22.50 Olivia Newton John	Drugi program 10.00 ob 150. letnici smrti Goetheja, 16.00 Minetti o Minettiju, 16.45 Šport, 19.00 Okay, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Klic zadostuje, (film), 22.05 Past (film), 22.50 150. letnica Goethejeve smrti.	Drugi program 17.45 Šolska TV, 18.00 Usmeritve, 18.30 Jean Christophe, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Faust, 22.15 10 pred 10, 22.45 Svileni čevlji (film).	Drugi program 17.45 Šolska TV, 18.00 Usmeritve, 18.30 Jean Christophe, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Faust, 22.15 10 pred 10, 22.45 Svileni čevlji (film).	Drugi program 17.45 Šolska TV, 18.00 Usmeritve, 18.30 Jean Christophe, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Faust, 22.15 10 pred 10, 22.45 Svileni čevlji (film).	Drugi program 17.45 Šolska TV, 18.00 Usmeritve, 18.30 Jean Christophe, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Faust, 22.15 10 pred 10, 22.45 Svileni čevlji (film).
TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA
8.05 in 14.05 Šolska TV, 16.10 V senci vešala, pon. 17.05 Poštni predal 250, Maria Takacs, 17.30 Navzkrižno vprašanje, ugan-karska igra, 18.00 Okno, reportaže, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Delta, znanstveni magazin, 20.25 Kramljanje; zabavni program, 21.35 TV pravljice za odrasle; Herosi v podzemlju, 23.00 Tv dnevnik.	8.50 Naš ekran, 9.10 Za otroke, 10.30 Buddenbrockovi, pon. 12.00 Schubert, 12.55 Nogomet; Tatabanya-Ferencváros, 14.45 Country, 15.25 Vrana, 16.00 Rehabilitacijski forum, 17.10 Obletnica, 18.30 Kuhajmo, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Okrožje št. 78, nadaljevanke, 20.50 Nenavadno presenečenje, kriminalka, 22.15 Tv dnevnik, 22.25 Peti jezdec je strah češki film.	8.25 Sola za vsakogar, 9.30 Za otroke, 13.55 Koledar, 15.00 Spored prihodnjega tedna, 15.35 Žorž Dandin, madžarski film, 16.55 Madžarska sovjetska republika 1919, 17.30 Obletnica Zveze komunistične mladine, 19.00 Teden: aktualnosti, reportaže, 20.05 Petrocelli, kriminalka, 20.50 Šport, 21.00 Družabna igra, 21.40 Gyula Illyes.	Vaš oglas v VESTNIKU zanesljiv uspeh	8.05 in 13.35 Šolska TV, 15.55 Življenje letom; za upokojence, 16.25 Večeri v Golyavaru, 17.10 Panonska kronika, študio Pecs, 17.45 Glasbeni film, 18.30 Poslanka dr. Novakova, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Buddenbrookovi, nadaljevanke, 21.00 Študio 82, kulturni te-dnik, 22.00 Tveganje; konkurenca na svetovnem tržišču, 22.30 Tv dnevnik.	8.25 in 14.30 Šolska TV, 10.00 TV reprize: Delta, Starsky in Hutch, Energija, 16.20 V senci vešala, pon. 17.30 Nogometna preteklost Madžarska—Avstrija, 17.50 125. meddržavna tekma Madžarska—Avstrija, prenos iz Nepstadiona, 20.00 Tv dnevnik, 20.30 Tv pravljice za odrasle, Babilonski stolp, 21.50 Glasba ... 22.40 Tv dnevnik.	8.05 in 13.50 Šolska TV, 16.05 British Museum, 16.35 Za cicibane, 17.05 Tv borza, 17.15 Telesport, 17.40 Pedagoški forum, 18.20 Javljamo s parlamenta, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Pižmovka, kratak film, 20.25 Palermo, nemški kratak film, 20.55 Luči Yamage, japonski kratak film, 21.25 Mladinska ura in pol, 22.55 Tv dnevnik.

tedenski koledar

PETEK, 19. marec — Jože SOBOTA, 20. marec — Klavdija NEDELJA, 21. marec — Niko PONEDELJEK, 22. marec — Lea TOREK, 23. marec — Peter SREDA, 24. marec — Simeon ČETRTEK, 25. marec — Minka

kino

LENDAVA

20. marca ob 17. in 19.30 uri francoski film: »KLETKA NOROSTI«;

21. marca ob 15., 17. in 19.30 uri hongkongski film: »VELIKI LASTNIK«;

25. marca ob 17. in 19.30 uri italijanski film: »POČITNIŠKI PAKET«.

ŠALOVCI

20. marca ameriški barvni film: »ZRELO 2«.

ČRENŠOVCI

19., 20. in 21. marca namški barvni film: »ZAPELJIVKA«.

LJUTOMER

20. marca ob 19.30 uri ter 21. marca ob 17.15 in 19.30 uri italijanski film: »ZBOGOM LJUBZEN. ZBOGOM«;

24. marca ob 17.15 in 19.30 uri ameriški film: »TELEVIZIJSKA MREŽA«.

VELIKA POLANA

19., 20. in 21. marca ob 19. uri ter 21. marca ob 13. uri ameriški barvni film: »OTOK NA STREHI SVETA«.

GORNJA RADGONA

19. marca ob 19. uri nemški film: »ŠPANSKE OLIVE«;

20. marca ob 19. uri ter 21. marca ob 17. uri angleški film: »POLNOČNI EKSPRES« in 21. marca ob 19. uri nemški film: »ŠPANSKE OLIVE«;

24. in 25. marca ob 19. uri italijanski film: »VROČE POSTELJE«.

prodam

STAREJŠO KRAVO, brejo devet mesecev, prodam. Kamovci 5. Le-91

PEVSKO OZVOČENJE »LEM«, 150 W, dva mikrofona schure, stajalo za mikrofoni ter mali komplet bobnov prodam. Miran Jurkovič, Vinka Megla 12. p. Ljutomer. In-85

GOLF, nemške proizvodnje, letnik 1978, ugodno prodam. Kristanci 8. p. Križevci pri Ljutomeru, telefon dopoldne 81-019. In-83

VISOKOPRITLIČNO HIŠO v Ljutomeru prodam. Juraj Perčič, Ušiška 5. p. Ljutomer. In-82

VINOGRAD na brijad z zidanim (elektrika, rezervoar v vinogradu), v Centbi, ob dobri cesti, prodam. Naslov v upravi lista. Le-68

HRASTOVE PLOHE (5 cm) prodam. Puževci 51. p. Bodonci. M-844

SUHA BUKOVA DRVA (4. k. m.) in seno prodam. Ivanovci 15. M-848

POHIŠTVO za spalnico, dobro ohranjeno, prodam. Informacije vsak dan. Lendavska 52. M-850

DVOBRAZDNI TRAKTORSKI PLUG (12-colni), prodam. Puževci 51. p. Bodonci. M-844

VISOKO BREJO SVINJO in 5 pujskov, težkih 30 kg, prodam. Emilija Flisar, Pečarovi 84. p. Mačkovci. M-851

OSEBNI AVTOMOBIL RENAULT — 10, letnik 1970, ugodno prodam. Maks Padovnik, Šratovci 17/C. p. Radenci. M-855

SEME VELIKE ČRNE DETELJE PRODAM. Lukačevci 9. p. Martjanci. M-856

TELICO, brejo šest mesecev, prodam. Apolonija Vigali, Zvezna 10, Beltinci. M-857

LESENO BARAKO UGODNO PRODAM. Naslov v upravi lista. M-858

ZASTAVO 101, letnik 1976, prodam. Telefon 72-717. M-861

BARVNI TELEVIZOR GORENJE PRODAM. Miklošičeva 16, Murska Sobota. M-865

ŠKODA 110 L, letnik 1975, registrirana do leta 1983, napredaj. Panker, Satahovi 18. M-866

ŠKODA 100, dobro ohranjeno, prodam. Matija Gubca 25. M-867

SENO PRODAM. Gorica 58. p. Puconci. M-868

LIPOV LES (1 k. v.), prodam. Bratovci 8. M-870

PRAŠICA (130 kg), prodam. Naslov v upravi lista. M-871

MOTOCROS, 50 ccm, prodam. Franc Kovač, Dokležovje 68. p. Turnišče. M-876

KROŽNO ŽAGO in originalne pluge oboje za ferguson, in koso za traktor deutz prodam. Rudi Gregor, Dokležovje 58. M-877

MOTORNO KOLO JAWA 350 prodam. Sobočan, Žitna 4, Beltinci. M-878

DVE KRAVI s telenom ali brez, stari pet let, prodam. Nedelica 150. p. Turnišče. M-879

SENO PRODAM. Sebeborci 16. p. Martjanci. M-881

TESAN LES, PRIMEREN ZA OSTREŠJE IN PLOHE, ter proso — večjo količino prodam. Franc Fartelj, Kidričeva 115, Murska Sobota. M-882

TELEVIZOR črno-beli, prodam. Koren, Stara 10, Murska Sobota. M-883

ZASTAVO 750, letnik 1976, registrirano prodam. Gregorec, Kobilje 34/A. p. Dobrovnik. M-884

SILOS KOMBAJN MEX II, PÖTINGER proda strojna skupnost »Mura«, Veržej. Oglasite se v Veržej št. 36. M-886

SENO PRODAM. Mlajinci 26. p. Martjanci. M-887

ZASTAVO 1300 STANDARD, letnik 1975, prodam. Ignac Ritlop, Gregorčičeva 21, Beltinci, telefon 72-043. M-888

OBRAČALNIK SIP UGODNO PRODAM. Moravci 74. p. Martjanci. M-889

KRAVO, brejo osem mesecev, prodam. Kodila, Andrejci 14. p. Martjanci. Ogled vsak dan po 15. uri. M-891

KRAVO, 9 mesecev brejo, kontrola A, pluga za traktor (10 in 12 colna) in škodo 1000 MB, tudi po delih, prodam. Pečarovi 82. p. Mačkovci. M-893

TRAKTORSKO KOSILNICO ZNAMKE STANDARD s priključkom zadaj, ugodno prodam. Ivan Marton, D. Bištrica 132. M-885

MALE PUJSKE, stare sedem tednov, prodam. Rakičan 63. M-896

ZASTAVO 850 SPECIAL po zelo ugodni ceni, tudi po delih, prodam. Prednja stran je karambolirana, motor je generalno popravljen, letnik 1971. Janko Ostre, Hrastje Mota 92, p. Radenci. In-88

KROŽNE BRANE, dvobrazdni plug ter angleški motor 4 masse prodam. Avgust Vožlič, Gibina 1, p. Ljutomer. In-89

TOVORNI AVTO TAM 4500, kiper, kesoner, tudi po delih, in motorno žago, rusko, in renault-4, prodam. Štefan Režonja, Radovci 21. p. Grad. M-898

SEMENSKI KROMPIR (7 din/kg), prodam. Cankarjeva 101, Murska Sobota. M-900

TOVORNI AVTO FAP SK 13, dva pogona, v dobrem stanju, ugodno prodam. Telefon 062-38-949. M-901

POLTOVORNI AVTO FIAT 620 B s pogodbenim delom ali brez prodam. Stroj za kopanje jarkov kupim. Pavel Kotnik, Staneta Severja 19, Maribor, telefon 062-38-949. M-902

TRAKTOR FERGUSON 540, 120 delovnih ur, prodam. Koren, Raščici 228. p. Beltinci. Ogled po 15. uri. M-903

NEMŠKEGA KRATKODLAKEGA PTIČARJA, starega 2,5 leti, odličan aporther na suhem in v vodi, prodam. Franc Rožman, Kojan, p. Radenci. M-904

Dragemu možu, očetu in dedku JOŽETU ZADRAVCU iz Turnišča, ki je na delu v Holandiji, ob dvojnem prazniku iskreno čestitajo ter želijo zdrava in srečna leta ter še veliko praznovanj v krogu svojih najdražjih — žena Katarina, sin Stanko in hčerka Dragica z družinama, hčerka Jožica ter vnukinje Lidija, Vida in Renata. Lepim željam se pridružuje tudi tašča Ana iz Lipe.

Dragemu možu in očetu Jožetu Hozjanu iz Žižkov, ki je na delu v Švici, želi za njegov praznik vse najboljše, predvsem pa trdno zdravje in čimvečkratno srečanje v družinskem krogu — žena Marija, sin Jožek, hčerka Rozika in vsi ostali domači.

Dragemu sinu in bratu Zvonku Kolmanu iz Motovilec, ki služi vojaški rok v Bileci ob praznovanju 19. rojstnega dne iskreno čestitajo ter želijo zdrave in dobro počutje v vojaški suknji — ata, mama in sestra Vida, pridružujejo se stari starši.

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK

in stajico, dobro ohranjen, prodam. Ogled popoldne. Sočič, Noršinci 47. p. Martjanci. M-MM

KOSO s pogonom za traktor steyr 15 ali 18 KS, novejši tip, poceni prodam. Viljem Novak, Peskovci 28. p. Šalovci. M-905

PLUGE SLAVONAC (12-colni), prodam. Šiftar, Beznovci 21. M-906

OSEBNI AVTOMOBIL FORD TAUNUS, letnik 1973, prodam. Ogled možen po 16. uri. Rogaševci 7. M-781

DOSTAVNI AVTO ZASTAVA 435 KOMBI, letnik 1980, nov, bele barve, neregistriran, sedežev 7 + 1, garažiran, zaradi smrti lastnika prodam. Emilija Debelak, Cvetkova 7, M. Sobota. M-907

TRAKTOR STEYR 180 z jermenico in reduktorjem prodam. Lipa 123. M-909

SUHA DRVA (mešana), prodam. Vučja gomila 65, p. Fokovci. M-911

SENO PRODAM. Rakičan 27. M-912

TRAKTOR ZETOR, 25 KS, na novo registriran, prodam. Rakičan 82. p. M. Sobota. M-916

FERGUSON 35 v odličnem stanju in zaporožec zelo poceni prodam. Nemčavci 25. M-917

OMARO ZA DNEVNO SOBO (REGAL), prodam. Murska Sobota, Trstenjakova 52. M-918

OSEBNI AVTO ZASTAVA 101, potreben manjšega kleparskega dela, prodam. Ogled v soboto. Vučko, Gornja Radgona, Trate 4, blok 4. M-919

KLAVIRSKO HARMONIKO HOHNER-LUCIA IV, nemška, 96-basno, 9 registrov, trije registri na basu, prodam. Šebjan, Lendavska 17/C, Murska Sobota. M-922

PEVSKO OZVOČENJE, 150 W, prodam. Štefan Perš, Vučja gomila 73, p. Fokovci. M-923

LADO 1200, KARAMBOLIRANO, prodam. Rankovci 48, p. Tišina. M-924

MOTORNO KOLO MZ 250, športno preurejeno, prodam. Informacije KOVINA, telefon 22-893. M-925

TOVORNI AVTO TATRA 148 DEMPER z delom in prikolico GORICA 10 t, kiper, prodam. Telefon 78-026. M-928

12 AROV VINOGRADA (starejši nasad na kolih), trta cepljena in šmarnica, prostor za vinsko klet (vodovod), prodam. Bokrač 1. M-854

VINOGRAD in sadovnjak ter 12 arov zemlje, skupna izmera 34 arov, v Šalovcih, prodam. Fartek, Stara 8 ali Tovarna mlečnih izdelkov, M. Sobota. M-880

MZ 125 PRODAM. Žekš, arh. Novaka 15, Murska Sobota. M-929

KVALITETEN GNOJ in kravo po izbiri prodam. Brezovci 40. M-932

KRAVO, staro sedem let, brejo 8 mesecev, dobra molznica, kontrola A, prodam. Andrejci 4. M-934

FIAT 126 P, letnik 1978, dobro ohranjen, prodam. Ciril Metodova 3, Murska Sobota. M-935

ELEKTRIČNO KITARO PRODAM. Franc Grah, Černelavci n. h., telefon 23-109. M-936

AVTO FIAT 125 prodam zaradi odhoda na odsluženje vojaškega roka. Ludvik Nemec, Krplivnik 32, p. Hodoš. M-937

JELOVE HLODE PRODAM. Dankovci 17, p. Mačkovci. M-938

ZASTAVO 750, staro štiri leta, prodam. Bašič, Ob Muri 13, Bakovci. Ogled od 8—13. ure. M-939

Dragi vnukinji Jožici Miholič, ki živi s starši v tujini, ob prazniku iskreno čestitajo in želijo vse najboljše med svojimi dragimi. Iskrene želje so namenjene tudi Robeku za minuli rojstni dan in zetu Jožetu iz Ingolstadta za njegov praznik. Obenem vse lepo ob praznovanju sinu Jožetu Gjerkešu iz Turnišča in zletu Jožetu Horvatu — stara mama, oziroma mama.

ZASTAVO 750 ugodno prodam. Ivanič, Dolenci 36/A. M-944

KRAVO, staro osem let, brejo, prodam. Kovačevci 8, p. Grad. M-941

DVA OSLA z opremo in vožom prodam. Lendavske gorice 24, pri gostilni Švec. Le-94

KOSO ZA FERGUSON IMT 35 in obračalnik SIP FAVORIT, vse skoraj novo, prodam. Ogled v soboto ali nedeljo. Franc Rajh, Vučja vas 10. p. Križevci pri Ljutomeru. In-94

Izlet v Pulo — Medolino

TUDI 3. in 4. aprila.

Vsi zainteresirani se naj oglašijo ob torkih in četrkih po 15. uri na upravi Vestnika. Število sedežev na zelenem vlaku omejeno, zato s prijavo pohitite.

Potnike, ki bodo potovali 20. in 21. marca, ponovno obveščamo, da je odhod ob 5. uri z železniške postaje v M. Soboti, postanki pa so v Veržej in Ljutomeru — mesto.

TRAKTOR IMT 558 prodam. Lukač, Mladinska 47, Bakovci. M-949

SPAČKA, letnik 1972, v voznem stanju, ugodno prodam. Dopolnjenje Vestnika, G. Radgona, Trate, telefon od 8. do 14. ure: 74-597. M-VP

RENAULT 4, letnik 1976, v dobrem stanju, prodam. Informacije po telefonu 81-213. In-90

AVTO KADETT KARAVAN 1200 SUPER, letnik 1977, prodam. Čahuk, V. Vlahoviča 2 (nova vajenska šola). M-945

kupim

RABLJEN PONY EKSPRES AVTOMATIK, v voznem stanju, kupim. Cena do 3.500 din. Košir, Kocljevo naselje 1, Beltinci. M-847

KMETIJO s preužitkom kupim. Naslov v upravi lista. M-853

JERMENICO za traktor zetor 5911 kupim. Aleksander Kerčmar, Peskovci 41, p. Šalovci. M-862

SPORTNI VOZIČEK za dvojčka kupim. Spomenka Gaberšček, Benica 8, Lendava. M-864

JERMENICO za traktor deutz kupim. Helmut Prošič, Otovci 35, p. Mačkovci. M-920

sobe

SOBO s sanitarijama v Murski Soboti iščem s 1. 4. Ponudbe na oddelku milice Rogaševci. M-860

TRI FANTE sprejem na stanovanje. Možna uporaba kopalnice. Naslov v upravi lista. M-863

GARSONJERO ali enosobno stanovanje v Murski Soboti išče učiteljica. Svetanič, Srednješolski center, M. Sobota. M-845

OPREMLJENO SOBO ODDAM SAMSKIM. Trstenjakova 38. M-914

SOBO — opremljeno ali neopremljeno oddam v najem. Naslov v upravi lista. M-915

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhodom oddam samskim. Stefana Kovača 25. M-930

zaposlitve

DELAVCA s šoferskim izpitom zaposlim takoj. Steklarkstvo Maučec, Beltinci. M-908

ČISTILKO za tri ure dnevno iščem. Planika, M. Sobota. M-890

KV ali PKV ključavničarja zaposlim takoj. Informacije: Krajna 29/A p. Tišina. M-942

razno

OPRAVIČUJEM se tov. Katji in Daši za izjavo dano tov. Smrekariju. Sušnik. M-852

PREKLIC! Preključim veljavnost zaključnega spričevala OŠ Markovci, izdano leta 1965. Marija Ožvald, Čepinci 53, p. Petrovci. M-894

PREKLIC! Preključim veljavnost zaključnega spričevala, ki ga je izdala OŠ Tišina, za šolsko leto 1976/1977 (št. mat. lista 411). Jože Horvat, Vanča vas 67/A, p. Tišina. M-910

Obvestilo! Cenjene stranke obveščam, da RTV servis obratuje vsak dan od 7. do 14. ure v Črenšovcih. Se priporočamo! Pavel Miholič. Le-92

ZEMLJO od izkopa kleti okrog 100 kubikov, brezplačno oddam enemu ali več interesentom. Zemlja je v Lendavskih goricah pri vašem domu. Oglasite se pri Sobočanu. Hotiza 158/C. M-SŠ

izgubljeno

9. marca sem v Murski Soboti na Titovi ulici izgubil denarnico z dokumenti in denarjem. Poštenega najditelja prosim, da denar obrzdi, dokumente pa vrne na naslov v dokumentih. M-946

V SPOMIN

20. marca 1982 mineva eno leto, odkar je za vedno odšla od nas naša nepozabna hčerka in sestra

Zlatka Košar

iz M. Sobote

Čas beži, bolečina v naših srcih pa ostaja z nami še vedno. Živita tvoj glas in nasmeh, kot smo ga bili vajeni in težka je resnica, da te ne bo več med nami. Nemo zremo iz dneva v dan, toda tebe Zlatka ni več domov. Ne moremo in nikoli ne bomo preboleli krute resnice, da te je prometna vihra iztrgala od nas in da se ne vrneš več v naš objem. Tolažimo se samo z vsakodnevnim obiskom pri tvojem grobu, pa čeprav ti tega ne vidiš in ne čutiš bolečine naših src. Ne mine dan, da te ne omenimo v našem pogovoru, z nami še živiš in boš živela do konca naših dni.

Vsem, ki se radi spominjate naše ljube Zlatke, poklanjate cvetje in prižigate sveče — naša prisrčna hvala!

Neutolažljivi: mama, bratec in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

prof. Marijana Lebarja

predsednika kolegijskega poslovnega organa na blagovno-ekonomskem šolskem centru v M. Soboti

se zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrazili svoje sožalje, mu darovali cvetje in v njegov spomin darovali v dobrodelne namene. Posebna zahvala kolektivu Blagovno-ekonomskemu šolskemu centru M. Sobota, vsem govornikom, pevcem, godbi in učencem, ki so mu na tako ganljiv način izkazali poslednjo čast. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

M. Sobota, 13. marca 1982

Žena NEVA, sinova Bojan in Igor z družinama

VESTNIK

Stefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavcar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Krubus, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Vlado Paveo, Štefan Sobočan, Janko Stolnič (dopisništvo), Branko Zunec, Gontér Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefon: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelk, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74 597, dopisništvo Lendava tel. 75 085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81 317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 375,00 din, polletna 188,00 din, letna naročnina za inozemstvo 875,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 500,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900—603—30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100—620—000112—25730—30—4—01176 — Cena posamezne številke 10,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 75. letu starosti zapustil dragi mož,
oče, stari oče, tast, stric in svak

Jože Semler

cestar v pokoju
iz Moščanec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani ter vsem, ki ste dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Iskrena hvala kolektivom Zavod za časopišno in radijsko dejavnost M. Sobota, KIK Pomurka-TOPILNICA in POTROŠNIK TOZD Preskrba, župniku za pogrebni obred, pevsem za odpete žalostinke, društvu upokojencev, gasilskim društvom iz Moščanec, Dankovec in Pečarovec ter govornikom za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Moščanci, 13. marca 1982

Žalujoči: žena Helena, hčerke Danica z družino, Ana z možem Ludvikom, Marija in Helena z družinama, nečak Štefan z ženo Marico iz Kopra ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Zapustil nas je dragi mož, oče in stari oče

Aleksander Kutoš

iz Sela

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje. Prisrčna zahvala OO ZKS, SZDL in KS Selo-Fokovci za pripravljeni obred in darovane vence.

Selo, 2. marca 1982

Žalujoči: žena Rozalija, hčerka Helena z možem ter vnuka Darja in Milko

ZAHVALA

Po težki, neozdravljivi bolezni nas je v 50. letu starosti
za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Ernest Hari

iz M. Sobote

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sodelavcem, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti ter mu poklonili vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebej se zahvaljujemo dr. Bedernjaku in dr. Vučaku ter medicinskemu osebju za zdravniško pomoč. Hvala UNZ iz M. Sobote za ves trud in številne obiske ter sosedom Karbovim in Olasovim, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani. Iskrena hvala tov. Merklinu, predstavniku KS »Park«, in tov. Verganu iz UNZ za lepe poslovilne besede, g. duhovniku za pogrebni obred in godbi na pihala.

Žalujoči: žena Anica, hčerka Slavica z družino, hčerka Dragica, bratje Ludvik, Jože, Štefan in Feri z družinami, sorodniki Marija, Anton, Janez in Jože z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Tiho in mirno, kot je živela, nas je v 76. letu starosti nepričakovano zapustila naša draga
mama

Terezija Fefer

roj. Lejko

Najtopleje se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje. Iskreno se zahvaljujemo govorniku krajevne skupnosti in pevsem cerkvenega zbora za odpete žalostinke. Posebna zahvala g. kaplanu in g. župniku za poslovilne besede in opravljeni pogrebni obred.

M. Sobota, 23. 2. 1982

ŽALUJOČI: VSI NJENI

Šrce je dalo vse, kar je imelo
nobene bilke zase ni poželo

V SPOMIN

Marjanu Žoharju

iz Brezovec

Poznega jesenskega dne, ko so lastovke odletele v južne kraje, si tudi ti, moj predragi sinko, tiho odšel od mene, tvoje skrbne mame, ki te ne bo nikoli pozabila. Lastovke se bodo spomladi vrnile, ali ti, moj najdražji sinko, se ne boš nikoli več vrnil k meni. Najtežje je spoznanje, da sem s teboj izgubila vse.

MAMA

Ah, kako nam sonce milo sije,
ker smo vedno žalostni,
smo najdražje na svetu izgubili,
tebe, sin ljubljani...

V SPOMIN

18. marca mineva sedmo leto bridkih dni, odkar ni več med nami naš dragi

Ludvik Bertalanič

iz Dobrovnika

Bolečina se bo ublažila, vendar se rana ne bo nikoli zacelila. Hvala vsem, ki ste ga ohranili v lepem spominu!

Žalujoči: Vsi njegovi

To, kar smo na tem svetu najbolj ljubili,
smo za vedno izgubili

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v cvetu življenja, star komaj 32 let, tragično
in za vedno zapustil ljubi mož, oče, sin, zet, sorodnik in prijatelj

Anton Balažic

iz G. Bistrice

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, dobrim sosedom, botrini in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, ga v tako velikem številu pospremili do preranega groba ter mu podarili vence in cvetje. Prisrčna hvala čč. duhovščini za pogrebni obred in pevsem za odpete žalostinke. Posebna zahvala predstavniku Vodnogospodarskega podjetja DRAVA—MURA za ganljive poslovilne besede v imenu sodelavcev in kolektivu OZD Mura za vence in denarno pomoč.

Iskrena hvala zastopniku gasilskega društva za ganljive besede v imenu gasilcev, brogarskega društva in KS ob odprtem grobu.

Vsem, ki ste nam v teh težkih dneh kakorkoli pomagali, še enkrat iskrena hvala!

G. Bistrica, Ljubljana, Hodoš, 12. 3. 1982

Žalujoči: žena Zofija, sinek Branko, hčerkica Sonja, mama, oče, sestra Gizela s sinkom Bojanom, brat Joško z družino, tast z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo, da
se je tiho poslovil od nas naš dober mož, oče, dedek, tast
in stric

Štefan Maršič

iz Stogovec

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izkazano pomoč v težkih trenutkih. Posebna zahvala KS, ZB, ZK in OŠ Stogovci za darovano cvetje in tov. Košuti za ganljive besede ob odprtem grobu. Še enkrat prav lepa hvala vsem, ki so njegov grob zasuli s cvetjem in sočustvovali z nami.

Stogovci, 4. 3. 1982

Žalujoči: žena Viktorija, sin Silvo, snaha Ivanka, vnuka Irena in Dušan ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga
mama, babica in prababica

Ana Utroša

roj. Copek
iz Črenšovce

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so sočustvovali z nami, nam ustno ali pisмено izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala družbenopolitičnim organizacijam, govorniku tov. Mlinariču, tov. Ftičarju, recitatorjem OŠ Črenšovci, kolektivu IMP »Panonija«, zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, godbi na pihala in vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani.

Žalujoči: vsi njeni, ki so jo imeli radi

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi oče, stari
oče in brat

Leopold Magdič

iz Bakovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, darovali vence in cvetje ter dragega očeta pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala medicinskemu osebju internega oddelka soboške bolnišnice, predvsem dr. Horvatu za trud in požrtvovalno nego v času pokojnikovega zdravljenja. Iskrena zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevsem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Bakovci, 7. 3. 1982

Žalujoči: hčerka Vera z možem Jožetom, vnuka Francek in Jožkec, sin Janez z družino iz Ljubljane, sin Franc z družino iz Avstralije, brat Štefan z družino in ostalo sorodstvo

V DO GORENJE-ELRAD SO DOBRO ZASTAVILI SISTEM OBVEŠČANJA.

PERO V ROKE DELAVCU

OGLASNE DESKE, BILTENE, INTERNE POSLOVNE INFORMACIJE IN OZVOČENJE LEPO DOPOLNUJE TOVARNIŠKO GLASILO. VSE VEČ SODELAVCEV!

»Gorenje-Elrad«

Ko v delovni organizaciji »Gorenje-Elrad« listajo po zadnjem letniku svojega tovarniškega glasila »Elrad«, ki je sestavljen iz 12 števk, s ponosom ugotavljajo, da niso zaman zastavili nekaterih akcij na tem področju. Informirati sebe pa tudi druge je v kolektivu recept in že dolgo ne več parola sindikalnih in drugih aktivistov.

Posamezne številke glasila, najpogostejše so izšle na dvajsetih straneh, so prepletene s prispevki 41 sodelavcev časopisa, ki so skupno napisali kar 430 prispevkov z različnimi naslovi, med njimi pa je kar 17 takšnih, ki so lansko leto prvič

poprijeli za pero. Ob tem pa so izvzeti še zunanji sodelavci!

Razveseljiv je tudi podatek, da je dobra polovica avtorjev napisala po dva ali več prispevkov, precej pa je tudi tistih, ki so se za pisanje v svoj časopis odločili le enkrat.

Seveda pa so tudi v uredništvu glasila »Elrad« srečujejo z nekaterimi težavami, ki niso nepomembne za nadaljnje delo in izdajanje časopisa. Pred vsako številko namreč opravijo izbor tem, ki se jih želijo v naslednji številki glasila lotiti ter za posamezne prispevke tudi določijo posameznike, ki so po svojih službenih dolžnostih, funkcijah ali strokovnosti najbolj kvalificirani (in poklica-

ni!) za pisanje določenih sestavkov. Žal pa so v preteklem letu ponovno ugotavljali, da ima uredništvo največ težav prav z vodilnimi in vodstvenimi delavci za gospodarske teme, prav tako pa tudi s predstavniki raznih družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov, ki bi naj obravnavali (in pisali) samoupravno ter družbeno-politično ubrane prispevke. Zanimivo je, da je moralo uredništvo nekatere izmed teh piscev tudi po večkrat določiti za isti sestavek.

Kljub dokaj uspešno zastavljeni akciji pa tudi v tej delovni organizaciji še niso uspeli dovolj pritegniti delavcev v neposredni proizvodnji, kar

želijo v prihodnosti »popraviti«.

Morda jim bo to uspelo z nadaljevanjem akcije pridobivanja novih sodelavcev, ki so jo dokaj široko zastavili. Ustanoviti so namreč tudi posebno komisijo, in najboljše podelila tudi manjše nagrade.

Če na kratko preletimo vsebino objavljenih člankov v glasilu lanskega letnika, lahko ugotovimo, da niso odstopali od zastavljenih smernic in vsebinskega koncepta glasila. Pohvalno pa je še, da del prostora namenjajo tudi tistim informacijam, ki prihajajo iz šol, domače krajevske skupnosti in v zadnjem času vse česče tudi iz krajev, kjer elradovi delavci živijo in delajo. J. Kurubs

SAJ NI RES — PA JE!

S ŠOPKOM DO DAVČNE OLAJŠAVE!

Bere se malone neverjetno, a ni daleč od resnice. Zato ne bodite osupli, če vam bodo na kakšni gasilski veselici namesto vstopnice v gumbnico pripeli šopek (rožic sevč!) — kot svojčas — in podžali klobuk, da boste vanj spustili toliko novcev, kolikor bi jih sicer morali odšteti za vstopnico. Zakaj tako?

Tudi gasilce je začel neusmiljeno privijati davčni vijak. Od vrednosti prodanih vstopnic, poprej žigosanih od uprave za družbene prihodke pri skupščini občine (verjetno pa ne le po občinskem odloku v Gornji Radgoni!), bo treba plačati davek po stopnji 10 odstotkov.

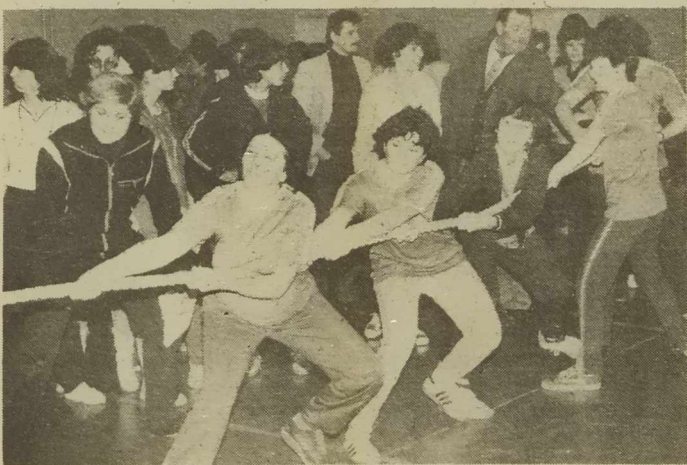
Do tod bi še šlo, toda, če gledamo na stvar nekoliko širše, se nehoti vsili vprašanje: ali bo potemtakem tudi prostovoljno delo gasilcev v prihodnje obdavčeno? Ker očitno »veter močno piha prav v to smer«, je poteza s šopki takorekoč neizogibna. O tistih novcih (neobdavčenih kajpa!), ki bodo kanili v klobuk ali kar bo že pri roki, pa samo tole: prav gotovo z njimi ves trud gasilcev ne bo poplačan! B. Žunec

UTRINEK

SIS, SKIS, SPIZ ...

... in še PIS, PORS, SISEOT in tako naprej. Mojstri smo, ni kaj! Za kratice namreč, ki kar mrgoli po skladovnicah takih in drugačnih gradiv. Skorajda ne mine teden ali mesec, da ne bi skovali kakšne nove, po možnosti še bolj skrivnostne in zamotane. Ni čuda potlej, da nam je kar malce neugodno, če ne celo nerodno, če kakšne sem pa tja neuspemo in umemo »dešifrirati«. Pa to še ni najhuje. Bolj bi nas moralo »žreči«, da mojstrstva pri kraticah ne znamo (ali nočemo!) presaditi na polje pripravljavanja delegatskih materialov. Pa bi znalo biti — to kar verjemite — jako hvaležno. Kar za nekaj dek ali morda večasih kil bi »shušali« (namreč delegatski materiali) in delegati bi se dosti »lažji« odpravljali na seje in zasedanja.

Tako pa — zdaj je, kar je. Samo, če bo šlo tako naprej, potem bi si veljalo omisliti kakšen priročnik kratic. Ta bi namreč utegnil priti še kako prav novi delegatski garnituri. — brž —

V Gornji Radgoni so že drugič realizirali zanimivo idejo, ki se je lani porodila pri komisiji za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu.

Z namenom, da bi počastili dan žena zunaj dosejanih znanjih okvirov, so se odločili, da priredijo zanimivo tekmovanje oz. srečanje žensk z občine v športni rekreaciji. Tokrat se jih je v gornjeradgonski osnovni šoli zbralo čez osemdeset, ki so zastopale barve desetih ekip iz združenega dela pa tudi družbenih dejavnosti. Pomerile pa so se v metanju žogice v tarče, metu na koš, vlečenju vrvi in v štafeti (nošenje namiznoteniške žogice v žlički).

Prireditve je lepo uspela, zato pri komisiji za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu že razmišljajo, da bi bilo prihodnje srečanje po starostnih skupinah. V. Paveo

V TURNIŠČU UVAJAJO ULIČNI SISTEM

Kmalu imena za 26 ulic

Naselje Turnišče je šlo leta 1971 1378, ob lanskem številu pa že 1470 prebivalcev, in je eno izmed redkih, v katerem se število prebivalcev veča. Tak razvoj kraja je pogojen s tamkajšnjo tovarno obutve, ki zaposluje 650 delavcev, to pa hkrati pomeni, da se kraj bogati tudi z novimi stanovanji in objekti družbenega standarda. Turnišče sodi poleg Lendave med kraje z najbolj intenzivno stanovanjsko gradnjo, zato so se v krajevni skupnosti odločili, da uvedejo za celotno naselje ulični sistem in da poimenujejo 26

ulic. Izvršni svet občinske skupščine Lendava je v ta namen že pripravil odlok o imenovanju ulic, ki ga bo kmalu sprejel tudi zbor združenega dela občinske skupščine. Turnišče tako postaja drugo naselje v lendavski občini z uvedenim uličnim sistemom. Imena ulic so si izbrali sami, simbolizirajo pa kmetijsko-čevljarški značaj kraja, nekaj ulic pa bo nosilo ime zaslužnih občanov in naših pomembnih praznikov. Jani D.

Časi se spreminjajo tudi v Radovcih

Alojz Zadavec je predsednik krajevske konference SZDL v Radovcih, že od 1972 leta pa dela na pošti pri Gradu kot upravnik. Prav tam smo ga poiskali in zmotili sredi dela, da je predstavil vas, v kateri živi.

Utrip v Radovcih je najživahnejši ob glavni cesti, ki pelje iz Bodonca v Grad. Osrečje vasi je pri gasilskem domu, obeh gostilnah, novem skladišču in trgovini. Slednje sta prihajala tudi Karel Perš in Stefan Husar, ki smo ju poslikali.

Iz majhne vasi na Goričkem se Radovci ob cesti, ki pelje iz Bodonca v Grad, vedno bolj razvijajo v pomembno središče. Posebej v gornjem delu vasi, ob cesti, je utrip življenja živahnejši, z novo zbiralnico mleka, ki jo nameravajo urediti v spodnjem delu vasi, pa bo zaživel tudi ta del Radovca. Do dogovora o novi zbiralnici mleka, ki je bila v dolgih zimskih dneh, pa tudi sicer, glavno zbirališče ljudi, ni prišlo naključno. V zadnjem času namreč buri duhove to ugotovitev, da z zbiranjem mleka ni vse tako kot bi bilo treba. In kmetje, ki mleko oddajajo, upravičeno negodujejo, tudi zaradi razdalje, ki jo morajo prehoditi iz spodnjega v gornji del vasi.

V Radovcih je 362 prebivalcev, ki živijo v 84 gospodinjstvih. V glavnem so kmetje, saj je od naštetih le 44 zaposlenih, 33 pa jih je na začasnem delu v tujini.

Doma je v zadnjem času s soncem in bližnjo pomladjo poudarek na pripravi za pomladansko opravilo. Kljub temu, da imamo novo skladišče, kjer poteka poleg menjave tudi nabava potrebnih krmil in umetnih gnojil, pa že ugotavljamo, da je obojih premalo. Je dejal predsednik krajevske konference SZDL Alojz Zadavec. O aferi z mlekom, ki je Radovce ponesla v rubriko Iz naših krajev osrednjega slovenskega glasila in bila zabeležena tudi v Večeru, ni vedel veliko povedati. Čeprav je očitno nekaj resnice v tem, da svojo neorganiziranost (v odbore za proizvodnjo mleka na primer) kmetje često plačujejo. Pa najsi tako, da postaja oddano mleko z dolivanjem vode manj kvalitetno ali pa, da si na njihovih trudih kujejo dobiček iznajdljivi posamezniki. Kakorkoli, če si je zbiralec mleka v Radovcih koval neupravičen zaslužek s povečevanjem količine mleka tako, da je dolival vodo (svojih krav namreč nima) ali pa je kmetom »na papirju« zmanjševal količino mleka, o tem naj zadnji poreklo inšpektorji in zato imenovani. Pomembno je le to, da omenjeni zbiralec več ne bo edini na vasi, in bodo vaščani iz spodnjega dela vasi imeli možnost oddajati mleko v novi zbiralnici pri Šparaševih. Na kmetiji Štefana Šparaša pa tudi ne manjka strojev in bosta tako ob slabih vremenskih prilikah uporabna tako traktor kot kombi. Ceste so sicer v Radovcih kar dobre, tudi odcepa skozi vas za Poznanovce in Vidonce, posebej veseli pa so vaščani ureditve glavne prometne žile skozi vas. Poleg cest so se v zadnjem obdobju posvečali ureditvi mrtvašnice, ko bo zima povsem mimo, pa se bodo lotili tudi sistematične ureditve grobov, tako, da bo pokopališče dobilo bolj urejeni videz. Strela, ki je v neurju udarila v staro mrtvašnico in jo uničila, je namreč temeljito spremenila podobo pokopališča, če so odstranili pogorišče in uredili mrtvašnico pa ne kaže pustiti zanemarjenih grobov.

Prav tako v Radovcih obnavljajo gasilski dom, za cestne obveznice pa so v preteklem letu kupili gasilski avto. Pri tem jim je priskočila na pomoč tudi občinska gasilska zveza, ki je primaknila polovico sredstev — 50 starih milijonov dinarjev. Za vrle gasilce, ki jih je v vasi trideset včlanjenih v gasilsko društvo, je nabava gasilskega avtomobila pomembna pridobitev pa tudi spodbuda za nadaljnje delo.

Za Radovčane, ki so bili svojčas znani pletilci košar, pletenk za vino ter lesenih izdelkov, se časi spreminjajo. Pletejo le še starejši, mladež pa, pravijo, se za to ne zanima. Težko jo je zadržati na vasi, čeprav je bodočnost v usmerjenih kmetijah in postajajo z urejenimi cestami tudi razdalje do večjih krajev krajše. Brigita Bavčar

Foto: Stefan Celec

Pomladno cvetenje

Pričujoča slika se na žalost ponavlja iz leta v leto. Ko sončni žarki poberejo zadnje krpice snega, ki smo ga preko zime z vsemi močmi preganjali s soljo in podobnimi sodobnimi sredstvi, se pojavijo na cestah takšni cvetovi. Posnetek je nastal na cesti Ljutomer—Križevci. Dolgo je takšna luknja sredi ceste ovirala promet. Dolgo niso ukrenili ničesar. Sele čez čas so se sramežljivo pojavili prometni znaki, ki so opozarjali, da je na cesti nevarnost in hitrost je bilo potrebno zmanjšati na 40 kilometrov na uro. Past za voznike je potem ob znakih še nekaj časa prežala na nepredvidneže, dokler je konec prejšnjega tedna ne niso zasuli. A kaj, ko je na tej cesti (pa ne samo na tej) že polno razpok, ki napovedujejo, da se bo še letos ali pa najkasneje konec prihodnje zime slika ponovila na drugem odseku. In zopet bodo vozniki prekinjali in zopet bodo cestarji krpali in zopet se bo slika ponavljala. Kako dolgo še? D. L.

ODGOVOR NA PISMO

Z zanimanjem in zadovoljstvom sem prebral tvoj prispevek v Vestniku, objavljenem 11. marca 1982 pod naslovom »Pošto san dobo«.

Moram ti povedati, da bi na prvem mestu rad spoznal tiste tvoje »veščane«, ki so tako navdušeni nad tvojim lepim glasom. To bi lahko bila kvečjemu kakšna »veščanka«.

Tebi in tvojim veščanom moram povedati, da niste pravilno informirani. Lansko spomlad je bilo v Vestniku objavljeno, da kmet vabi k sodelovanju strokovnjake posameznike ali kmetijske institucije, da bodo skupaj startali za 100 stotov suhega koružnega zrna po hektarju. Odziva ni bilo niti od prvih niti od drugih. Tvojim veščanom pa svetujem, da je boljše dvakrat »startati« na visok pridelek, kakor pa čakati od napol prazne njive visok pridelek. Tudi to je prispevek k stabilizaciji.

Da ti ne bi bilo žal, da ti k stabilizaciji ne bi nič prispeval, ti predlagam naslednje. Na Goričkem je precej neobdelane zemlje. Odloči se za kmetovanje. Novega davka se ne boj. Zakon ne bo tako hitro sprejet. Če si iznajdljiv in dober računar, lahko med tem časom obogatiš, da ti niti yrag ne pride do živega. Če pa si slab računar, združi delo, zemljo in sredstva v kmetijski za-

drugi, vse račune bodo opravili oni, ti pa se lahko posvetiš v celoti neposredni proizvodnji. Čim več zemlje bo na Goričkem obdelane, tem lažje bomo prišli do prepotrebnih deviz.

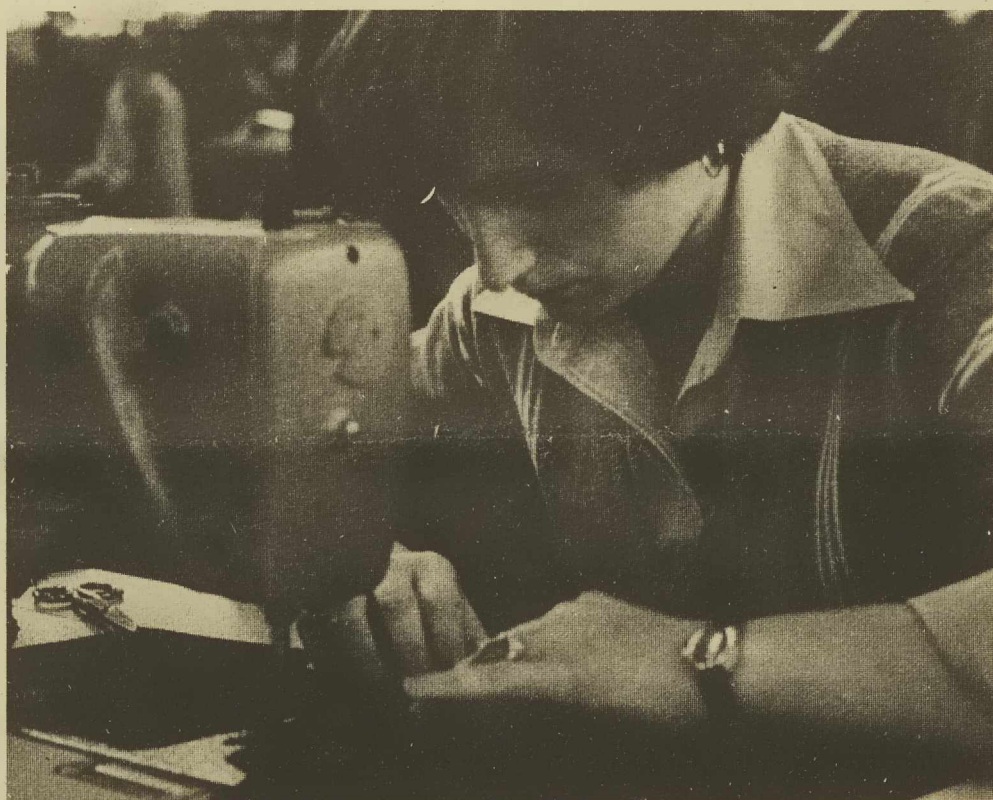
Verjamem, da si pri »študiranju« pisma tvojih »veščanov« imel težave. Nikakor pa ne misli, da smo kmetje tako nečloveški, da bi drugemu želeli nesrečo.

Kakšen pridelek je imel ta kmet v lanskem letu? Na to vprašanje vam to. Horvat ne more odgovoriti. Odgovor pa je pripravil kmet. Objavil naj bi ga Vestnik. Vendar že dolgo časa čaka v uredniškem predalu. Prosim te, Dodo, pojasi mi, kje je treba »mazati«, da tvoji heci dobijo prostor v Vestniku. Pa še to: Če se boš odločil za kmetovanje, naj ti uspe prva setev! Vse to ti želi kmet, ki je sicer dvakrat startal na visok pridelek in s tem omogočil nekaj tolim, ki so ravno tako ponovno sadili, da si bodo brezplačno razdelili 23.600 kg semenske koruže. Veščani, bodite potrpežljivi, koružo boste dobili. Če pa imate kakšne probleme, se obračajte na pravo mesto.

V upanju, da bo letos manj ponovne setve, vas pozdravlja — malo za šalo, malo za res — kmet in neprijeten delegat. Franko Karči

MURA

Čestitamo ob dnevu žena

dopisniki so zabeležili

MURSKA SOBOTA

Tudi letos izobraževanje

Oddelek za ljudsko obrambo skupščine občine Murska Sobota že več kot desetletje skrbi za stalno usposabljanje in izobraževanje prebivalstva s področja SLO in DS. Tudi letos bodo člani posebnega predavateljskega aktiva posredovali občanom štiri zanimive teme. Novost letošnjega usposabljanja je v tem, da bodo v razgovoru lahko bolj aktivno sodelovali vsi odrasli občani. V teh dneh namreč gospodinjstva prejemajo decembrsko številko Naše obrambe, v kateri je objavljena vsebina teh predavanj. Dosedanje izkušnje kažejo, da tako izobraževanje dosega svoj smoter.

J. Konkolič

— ČRENŠOVCI —

Nekateri nočejo!

V Črenšovcih v zadnjih letih lepo skrbijo za okolje. V središču vasi, ob spomeniku prekmurske matere, so lepo urejene zelenice z rožami. Številni krajani se trudijo, da bi ohranili okolico neokrnjeno, na eni od ulic, ki pelje v Žižke, pa krajani ob cesti, kjer je bil nekoč jarek, mečejo vse mogoče stvari. Tole opozorilo s sliko naj bi bilo spodbuda.

Jože Žerdin

— DOLINA —

Obetajo se boljši časi

Dolina, hribovita vasica na Goričkem. Hiše, bolj malo jih je, so razmetane po hribih in dolinah. Pred nedavnim je vaščane skrbel hud problem — izseljevanje mladih. Migracija je bila velika, saj je veliko hiš ostalo zapuščenih. Zaradi slabih cest so bili vaščani prepričani, da bo vas čez nekaj let izumrla, toda kmalu so se hiše spet popolnile in ljudje naselili. Iz občinskih virov so dobili nekaj sredstev in jih porabili za izkop jarkov, radi pa bi tudi razširili cesto Vaneča—Dolina.

S trdno voljo in delovno vneto nemo gasilcev in mladih jim bo to uspelo. Potrebna so le finančna sredstva.

Marta Vogrinčič

LENDAVA

Ulice morajo biti čiste

Pogosto kritiziramo tiste, ki so odgovorni za čistočo kraja ali mesta, le poredko tako dosledni in zahtevni pa smo, ko odvržemo papir ali odpadke na neprimernem mestu.

Mišo Horvat je star 38 let in živi v Lendavi. Tako delo, ki ni ponižujoče, opravlja že 8 let. Pravi, da morajo biti lendavske ulice čiste. Za to pa ne skrbi sam, ampak mu pomaga tudi sodelavec. Verjetno bi kazalo, da bi za čistočo lendavskih ulic skrbeli prav vsi!

Stefan Prša

V slovenščini in madžarščini

Center za obveščanje in propagando pri občinski konferenci ZSMS Lendava je izdal drugo številko informacij v slovenskem in madžarskem jeziku. V njem so prispevki o pripravah na 11. kongres ZSMS, o evidentiranju za vodstva in organe OK ZSMS Lendava in o sklepih predsedstva, ki se je zavzelo za to, da se občinska konferenca ZSMS priključi desetim občinskim konferencam, ki sodelujejo v okviru akcije Bratstvo — prijateljstvo. Podana je ocena dela centra za mladinske delovne akcije, v glasilu pa so tudi novice iz osnovnih organizacij in nekaj literarnih prispevkov.

J. Žerdin

— MAČKOVCI —

Delajo za izlet

Mačkovski osmošolci so delavni skozi vse leto. V program so zapisali, da se bodo udeležili delovnih akcij. Tako ves čas zbirajo odpadne surovine. Do sedaj so jih zbrali preko 5 ton, spomladi pa bodo opravili pogozdovanje, v centru krajevnosti pa bodo izvedli večjo očiščevalno akcijo. Akcij bo še več; nasteli smo le nekatere. Vse imajo dvojen učinek: družbeno pomemben in finančni. Zbrali bodo precej denarja za izlet na Gorenjsko. Ob koncu šolskega leta, seveda.

J. K.

PETANJCI

Delovna akcija

Sredi februarja so imeli gasilci delovno akcijo pri urejanju vaškega gasilskega doma. Sodelovali so pri podiranju stropa v dvorani in pripravljali vse potrebno za adaptacijo. V akciji je sodelovalo 14 gasilcev. Po akciji so se podali z gumijastim čolnom od petanjskega mostu do kroškega broda in preizkusili veslaško ekipo.

F. K.

— LOČKI VRH —

Nov transformator

Na Ločkem vrhu v občini Lenart so te dni začeli z deli pri postavitvi novega transformatorja. Večji del sredstev bo prispeval Elektro Maribor, del pa tudi krajani. Slednji bodo prispevali tudi drogeve glavnega visokonapetostnega voda in pomagali pri betoniranju temeljev. Na novi transformator bo priključen tudi nekaj domačij iz Negove.

L. K.

— KRAJNA —

Hočejo še pionirsko desetino

Občni zbor gasilskega društva na Krajni je potekal v znamenju proslave 50-letnice, na katero se temeljito pripravljajo. Ob jubileju bodo razvili prapor, ob starejši in mladinski pa bi radi ustanovili še pionirsko desetino.

Nad opremo se ne pritožujejo, le dobro vzdrževati in dopolnjevati jo bodo morali.

frku

— MAČKOVCI —

Ustanovili so samostojno organizacijo ZB

V skladu z organiziranostjo po teritorialnem načelu so v Mačkovcih ustanovili borčevsko organizacijo. Člani ZB, čez 40 se jih je zbralo na ustanovno programski konferenci, so izvolili svoje vodstvo. Predsednik njihove organizacije bo Franc Kosec. V razpravi so spregovorili predvsem o ureničevanju svojih pravic, menili pa so tudi, da bo treba več delati z mladino, predvsem osnovnošolsko, ki jo moramo vzgajati v duhu tradicij NOB. Člane UO so zadolžili, da izdelajo program dela.

J. K.

KAMOVCI

Četrtrič — tokrat zares!

Življenju, delu in načrtom, posebno pa željam, posvečamo v Vestniku precej pozornosti. Tudi gasilcev pri tem ne zanemarjamo. Tokrat nekaj vrstic o gasilskem društvu v Kamovcih, ki je začelo v mladosti vse od razsula kar trikrat. Zdaj so začeli znova. Občinska gasilska zveza Lendava je v svoj program zapisala, da bodo v vsaki vasi ustanovili gasilsko društvo in pomagali pri opremljenju.

Spodbudili so jih, zato se je na ustanovnem obnem zboru zbralo kar 17 ljudi, ki so posebej poudarjali, da bodo na primeren način pritegovali v svoje vrste tudi mlajši rod. Najprej bodo seveda ustanovili gasilsko desetino, poskrbeli za izobraževanje, ob tem pa zagotovo razmišljajo tudi o drugih nalogah.

J. Žerdin

Zlata poroka pri Baligačevih

Pred nedavnim sta zakonca Franc in Vera Baligač iz Ižakovca v krogu svojih najdražjih praznovala 50-letnico skupnega življenja. Kljub temu, da sta si oba nadela sedem križev — Franc je star 74, Vera pa 71, sta še oba mladostna in čila. Imata štiri otroke, osem vnukov in dva pravnuka. Franc je bil zidar in je svoje delo opravljal širom Slovenije. Zdaj je upokojenec in je član društva upokojencev v Beltincih, kjer tudi aktivno poje v zboru upokojencev. Je tudi ljubitelj narave in lovec, Vera pa je bila šivilja.

T. Horvat

gorenjevarstroj

Industrija in montaža n. sol. o. Lendava

Industrijska cesta

Telefon: h. c. (069) 75 271

Telex: 35-238 YU Varle

Telegram: Varstroj Lendava

Žel. postaja Lendava

**Ob 8. marcu —
mednarodnem dnevu
žena,
iskreno čestitamo!**

ZIV-TAM
TAM

TVT

»BORIS KIDRIČ« n. sol. o. Maribor

62000 MARIBOR, Leningradska 27

Telefon: n. c. 24-171 — Prodaja: 39-779, 20-361 — Telex: 33161

Ekonomično, praktično in prijetno je ogrevanje s pečmi za

ETAŽNO CENTRALNO OGREVANJE „CENTRAL“ PROGRAM TOBI

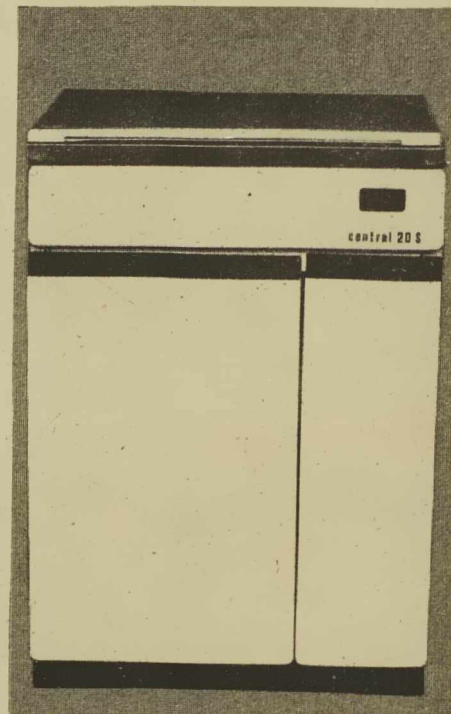
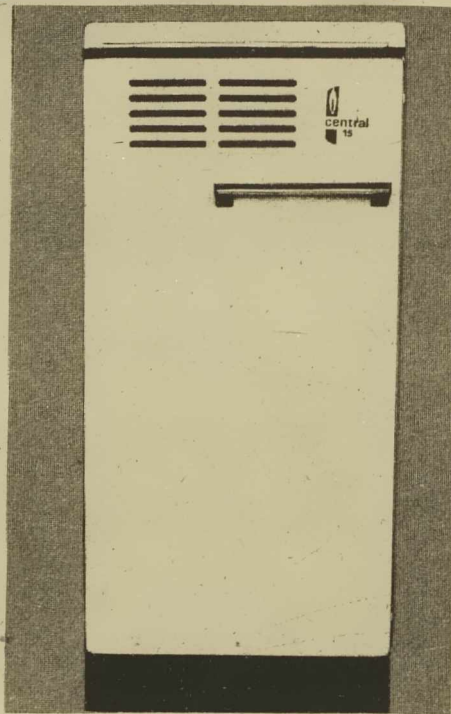
Če stanujete v stanovanjski zgradbi brez centralne kurjave ali v nepodkleteni hiši in želite prostore centralno ogrevati je idealna rešitev princip etažnega centralnega ogrevanja. Trajno žarno peč za etažno ogrevanje postavite v kuhinjo, v ostale stanovanjske prostore pa izvedite cevi in radiatorje.

Prednosti trajnožarne peči za etažno centralno ogrevanje

- peči so po obliki in dimenzijah prilagojene kuhinjskim elementom
- poleg ogrevanja stanovanjskih prostorov so peči primerne tudi za kuhanje
- specialna konstrukcija peči prilagojena za kurjenje z domačimi premogi vam zagotavlja več kot 70% izkoristek
- zgorevanje je kvalitetno in popolno
- malo saj in letečega pepela zagotavlja čisto okolje
- velik zalogovnik za premog v peči olajša kurjenje
- eno polnjenje peči zadošča za 4-urno kurjenje, na maksimalni moči, na minimalni moči pa lahko ogrevate prostore 12 ur in več.

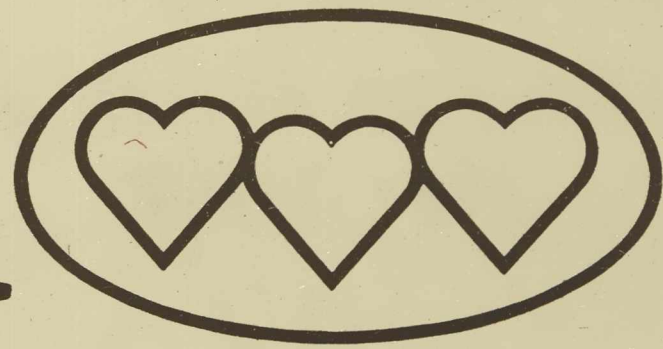
Central 15
(17,5 kW — 15000 Kcal/h)

Central 20 S
(23,2 kW — 20000 Kcal/h)

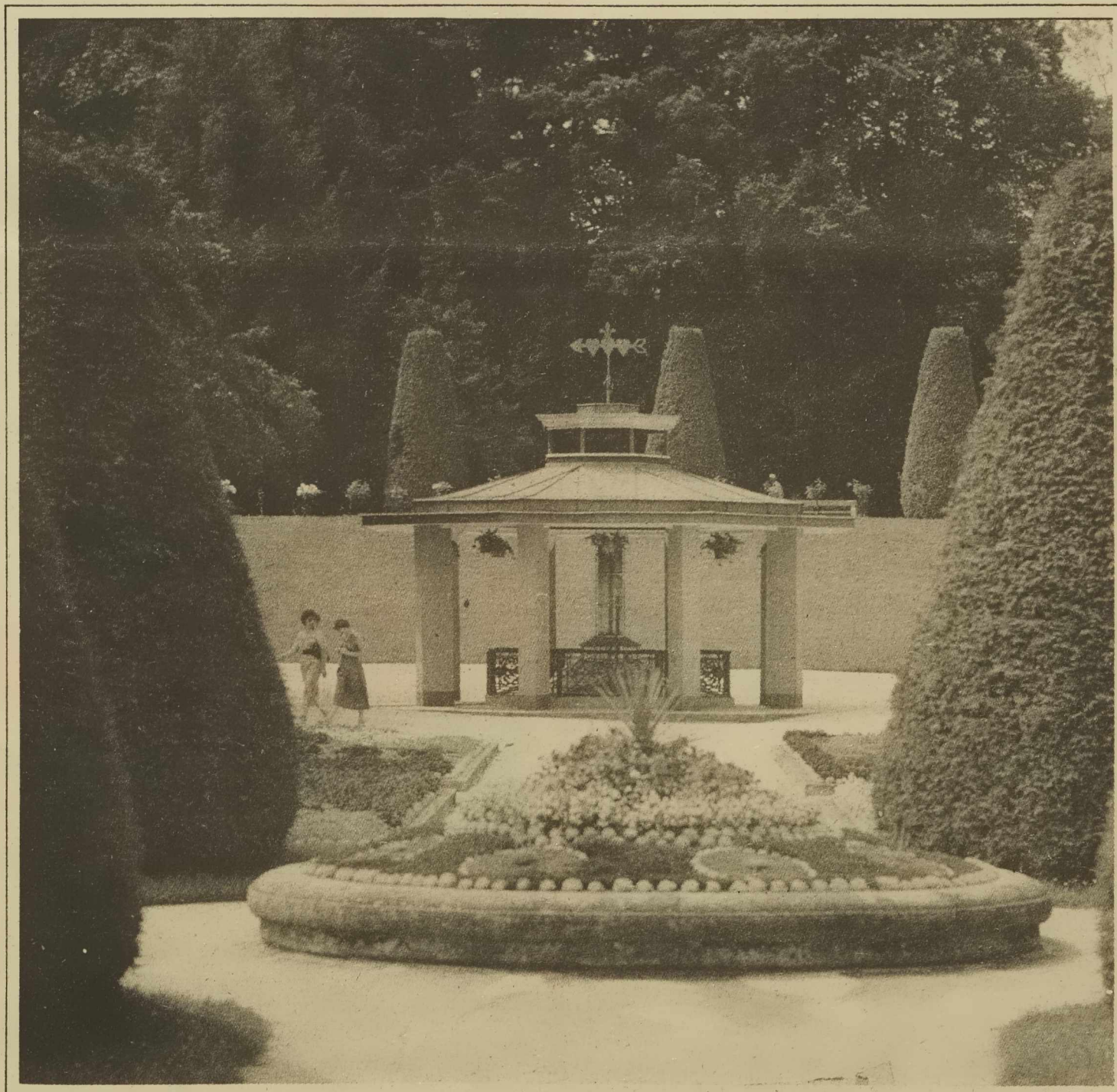

Radenska

DELOVNI KOLEKTIV RADENSKA IZ RADENEC S SVOJIMI TOZD IN DSSS

- TOZD Mineralna voda
- TOZD Naravno zdravilišče
- TOZD Turizem in gostinstvo
Grozđ G. Radgona
- TOZD Turizem in gostinstvo
Jeruzalem Ljutomer
- TOZD Komunalna dejavnost
- TOZD Tovarna polnilne opreme
- TOZD Hotel Diana Murska Sobota
- TOZD Turizem in gostinstvo Zvezda
Murska Sobota
- TOZD Moravske toplice Moravci
- Delovna skupnost skupnih služb

*Iskreno čestitamo
vsem članicam kolektiva „Radenska“
in vsem Pomurkam OB DNEVU ŽENA!*

KAKOR PRAVLJICA IZ 1001 NOČI

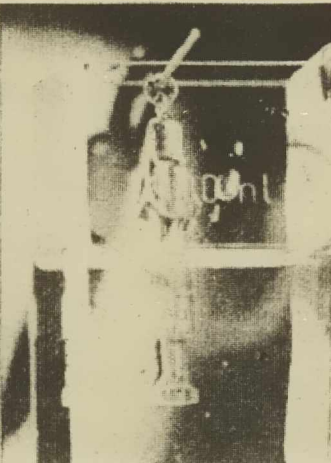
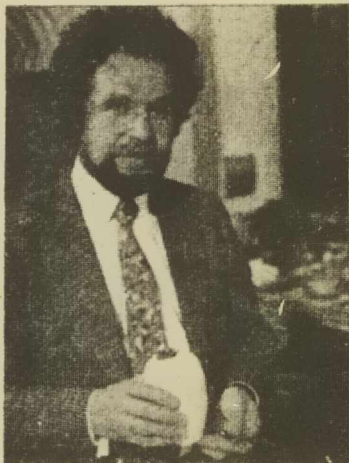
Iraški arheologi trdijo, da so njihovi predniki poznali elektriko 1800 let pred tistim znamenitim dogodkom, ko je Galvaniju uspelo proizvesti toliko električnega toka, da so nanj priključeni žabji kraki zadržali.

Začelo se je leta 1936, ko so v bagdadski muzej prinesli neke predmete, ki so jih našli v kraju, kjer so nekoč živeli Parti. Posebno pozornost arheologov je vzbudila nekakšna vaza, narejena iz svetlorumene gline. Grlo vaze je bilo odrezano, v njej pa je bil nekakšen bakreni valj, pritrdjen na dno vaze z asfaltom. Vrh tega valja je bil začepljen, prav tako z asfaltom, iz čepa pa je gledala približno centimeter dolga železna palica, tanko obložena z neko kovino. Ko so si napravo dodobra ogledali, je bilo vsem prisotnim jasno: to je električna baterija!

Parti so živeli na tistem območju, kjer so to napravo našli, nekako od 248 pred n. š. do 226 n. š. Volta in Galvani, ki jima pripisujemo iznajdbo električne baterije, torej nista bila to, kar jima pripisujemo. Bilo je seveda tudi veliko nasprotnikov, ki niso verjeli, zato je egiptolog A. Egge-

brecht naredil poskus. V takšno baterijo, kot so jo našli iraški arheologi, je nalil grozdni sok. In ko je potem na to baterijo navezal voltmeter, je ta pokazal napetost pol volta. Eggebrechtov poskus je

tako tanek, da ga ni bilo moč nanesti z lepljenjem ali tolčenjem. Eggebrecht zato trdi, da so se posluževali baterij, takih ali podobnih, kot so jih našli iraški arheologi. Svetovno znani muzeji in ga-

Levo: dr. Arne Eggebrecht s svojo kopijo bagdadske baterije, desno: postopek pozlatitve miniaturnega kipa s pomočjo te baterije.

vznemiril arheologe. »Če je tako«, so rekli, »potem imamo razlago za skrivnostno, ne kako so v sivi davнинi brez elektrike pozlačevali kipe in druge predmete!« Sloj zlata na teh predmetih je namreč

lerije imajo na stotine zlatih kipov in drugih predmetov, starih nekaj tisočletij. Bodo sedaj ugotavljali, ali niso ti predmeti napravljeni pravzaprav iz srebra in samo pozlačeni?

VARČNO OGREVANJE

Kaže, da se bodo morali rešiti v manj razviti od razvitih učiti tudi varčnosti. Centralno hišno ogrevanje, ki je bilo dolga leta nekaj povsem samoupravnega v razvitih deželah, so začeli opuščati. Računi za gorivo so namreč iz leta v leto večji (kot pri nas), zato se milijoni ljudi vračajo k cenejšemu ogrevanju s pečmi. Seveda to niso dobre stare peči, marveč sodobni, izpopolnjeni in učinkoviti izdelki. Zadnji krik ogrevalne tehnologije predstavljajo nove peči na olje. V tej zimi se v ZDA greje z njimi že 3 milijone gospodinjstev, predvidevajo pa, da se bo leta 1985 že 10 milijonov gospodinjstev odpovedalo centralnemu ogrevanju.

Prednosti novih kerozinskih peči so res velike. Razmeroma poceni gorivo se v peči, ki je dovolj lahka, da se da premikati in prenašati iz prostora v prostor, skoraj v celoti koristno porabi za

ogrevanje. Peč ne potrebuje dimnika, ki je znan požiralec toplote, gori zanesljivo, ne smrda zraka, zanesljive varnostne naprave pa onemogočajo požare, zastrupitve in druge nevarnosti, ki spremljajo podobne plinske peči.

Izumitelji kerozinskih peči niso Američani, kot bi sodili po njihovi priljubljenosti v ZDA, temveč Japonci. Učinkovita ogrevala so razvili v gigantskih tvrdkah Matsushita Electric, Toshiba in Hitachi.

Vroča, a redka

Medtem ko vesoljska avtomatska sonda Voyager 2 hiti skozi vesoljske praznine Uranu naproti, pa na Zemlji znanstveniki še vedno niso obdelali vseh podatkov, ki jih je poslal na Zemljo med srečanjem s skrivnostnim Saturnom lanskega avgusta. Med najnovejšimi odkritji je ugotovitev, da je oblak ioniziranih plinov, ki obkrožajo Saturn, na nekaterih mestih najbolj vroča snov v našem osončju, če seveda izvajamo samo površino Sonca.

Pri obdelavi zbranih podatkov so v raziskovalnih laboratorijih Hopkinsove univerze ugotovili, da doseže temperatura na nekaterih mestih več kot pol milijarde Celzijevih stopinj. Saturnova plazma ima torej ponekod tristo krat višjo temperaturo kot Sončeva kropa.

Najbolj vroča mesta so odkrili v plazmi blizu Saturnovih lun Dione in Rheje. Zanimivo je, da je vesoljski Popotnik 2 potoval skozi silno vročo maso brez škode, saj je snov izjemno redka. Našteli so vsega približno 90 delcev v prostorskem metru.

Reka Cassiquiare v Venezueli teče včasih »navzdol« včasih »navzgor«. Ko ima reka Orinoko visok vodostaj, teče Cassiquiare v Rio Negro, ko pa je veliko vode v tej reki, teče v Orinoko.

xxx

Že od pradavnih časov je sova znamenje modrosti, čeprav so znanstveniki ugotovili, da jo po inteligenci daleč prekašata gos, vrana in nekatere druge ptice.

xxx

Leta 1938 je ameriški pilot D. Corrigan z newarskega letališča blizu New Yorka vzletel s svojo dvomotorno »dakoto« v smeri proti Los Angelesu. Po dolgotrajnem poletu, in ne da bi pilot vedel, je pristal na letališču v Dublinu — na Irskem. Kriv za to je bil kompas, ki je bil pokvarjen.

drugje smo prebrali

Neki Frank Arcutt iz Johnstowna v ameriški državi Pennsylvaniji je oče šestnajstih otrok, od tega deset dvojčkov. Ko mu je žena pred kratkim spet rodila dvojčke, srečni oče ni več vedel, kakšna imena naj jim izbere, zato se je odločil, da bo enemu ime Sedemnajsti drugemu pa Osemnajsti.

xxx

Španski kralj se je hotel o neki zadevi sam preko telefona pogovoriti z glavnim urednikom »Diario de Malorca«. Zavrtel je telefonsko številčnico in se predstavil: »Tukaj Joan Carlos de Borbon je Borbon...« Z druge strani žice se je oglašil telefonist v uredništvu: »Tukaj pa je Napoleon!« in odložil slušalko, misleč, da se nekdo šali. Kraljevi tajnik je potem telefonistu prenesel kraljevo sodbu: »Dobro se je odrezal — tudi sam bi najbrž tako reagiral!«

za razvedrilo

MANJ STROŠKOV

— Prosim, če mi date DDT za tri dinarje.

— Takšnih majhnih količin pa ne prodajamo, ker je preveč dela z zavijanjem.

— Saj ni treba zavijati, takoj ga bom stresel za srajko...

ENA ČRNA

— Zdravnik, lepo vas prosim, povejte, koliko mesecev, tednov ali dni je še pred mano?

— Obljubljam vam, da boste lahko videli vseh trinajst nanizank, ki so na sporedu ob nedeljah.

DVA PREPIRLJIVCA

— Dovolj mi je tega prepira. Eden od naju je neumen.

— S tem se pa strinjam, vendar, verjemi, to nisem jaz.

V Guinnessovo knjigo svetovnih rekordov bo verjetno prišel tudi Samson Beltai iz Angersa v Franciji. Televizijskim gledalcem je pokazal, kako se v treh minutah z zobmi odpre konzervna škatla.

Drevesna skorja za rakete

Človek še ni izdelal umetne snovi, ki bi se lahko kosala z navadno skorjo, v katero se oblači sredozemski hrast plutovec. Skorja tega drevesa ima vrsto odličnih lastnosti: je odličen toplotni in zvočni izolator, ne prepušča vode, odlično plava, nima vonja ne okusa, prijetna je za dotik s hojo, za nameček pa je še odporna proti ognju in skoraj neobrabljiva. Po vsem tem sodeč, je pravi naravni zaklad in tisti čudoviti izdelek narave, ki človeku dokazuje, da se lahko od narave še veliko nauči.

Pluto so prvi uporabljali stari Egipčani v tretjem tisočletju pred n. št. Egipčanski ribiči so kose plute navezovali na ribiške mreže, podobno kot to dandanes še vedno počnejo nekateri. Za njimi so po pluti posegla tudi druga sredozemska stara ljudstva in jo uporabljala ne samo za plovce na mrežah, temveč tudi za zamaške vrčev, loncev in celo čebelnih panjev. Tudi pete pri sandalah so podlagali s plutovino.

Kasneje so na koristno plutovo skorjo skoraj pozabili. Šele v 17. stoletju so jo ponovno odkrili lekarnarji, ki z zamaški iz voska niso bili preveč zadovoljni. Za njimi so koristnost plutovinastih zamaškov odkrili tudi drugi in kmalu je postala vsakdanji gost. Tisti čas so zobozdravniki uporabljali pluto tudi kot polnilo v ustih. S plutovinastimi vstavki so popravljali

zunanj videt lica, da se ni videlo udrtin zaradi izgubljenih zob.

Danes je snov vsestransko uporabna, saj iz nje delajo tako zamaške za fina vina, kot plošče za talne obloge in zaščito vesoljskih ladij. Mešanico sintetične gume in plute uporabljajo za tesnila v avtomobilskem motorju, za izdelavo ročajev pri ribiški palici, na loparjih ipd. Razumljivo, da poraba plute strahovito raste, saj se je od leta 1900 počel porabljati, naravne zaloge pa niso bistveno večje. Sredozemski hrast se namreč ne prilagaja človekovim potrebam, marveč raste in tvori plutovinasto skorjo tako počasi, kot to počne že tisočletja.

Plutovec je nizko drevo in raste na Portugalskem, v Španiji, v Severni Afriki, najdemo pa ga tudi v južni Franciji in Italiji. Deblo zraste največ do višine 2 metrov. Mlado drevo tvori močno brazgotinasto skorjo, ki se debeli 25 let, preden jo prvič odstranijo. Tej skorji pravijo deviška, cenijo pa jo predvsem dekoraterji in umetniški oblikovalci, medtem ko industrija bolj ceni kasnejše pridelke. Ko skorjo previdno narežejo v valje in jo razprejo ter odstranijo, je pod njo že gladkejša »ženska« skorja. V osmih do desetih letih se primerno odebeli in postane »moška«. To je čas, ko plutovec ponovno začne slati. Posamezno drevo lahko izkoriščajo do sto petdeset let.

stare koprive najbolj pečejo

»Kaj, če bi se šli igrati podjetje?« je vzkliknil nekdo.

»Tako je, tako je.« jih je odgovorilo nekaj deset.

»Kaj pa se bomo igrali v podjetju.« so se vprašali.

»Stare bajte bomo popravljali.« so sklenili.

Rečeno, storjeno. Igrati so se začeli na vseh koncih in krajih. Skorajda je bilo več igrarj na zidarskih odrih starih bajt, kot pa oseb za igro.

Z igranjem so nekaj zaslužili, napravili so tudi precejšnjo zgubo in so se skregali med seboj, kar se pri igranju rado zgodi. Nekateri so se jezili, zakaj je omogočeno, da drugi tovariši igrajo v pisarnah. Pravili so, da je tam prijetnejše okolje za igro kot zunaj na mrazu in v dežju. To je bilo res in se jih je rajši

GREMO SE PODJETJE ... !

vedno več igralo v pisarnah. Tisti pa, ki so se igrali po zidarskih odrih, so se raje stiskali po gostilnah, kot da bi pleskali zidove. Eden se je igral direktorja, drugi računovodjo in tako naprej. Ti so začeli opozarjati, da igra ne bo dosegla svojega namena, če se bodo nekateri preveč igrali v gostilnah, namesto da bi s cementom ometavali bajte.

Tisti na zunanjih igriščih so se razburjali, ko so slišali te pripombe. Zbrali so se na največjem igrišču in so menili, da ni potrebno, da bi se pri njih nekateri igrali v pisarnah. Rekli so, da se bodo vnaprej igrali sami.

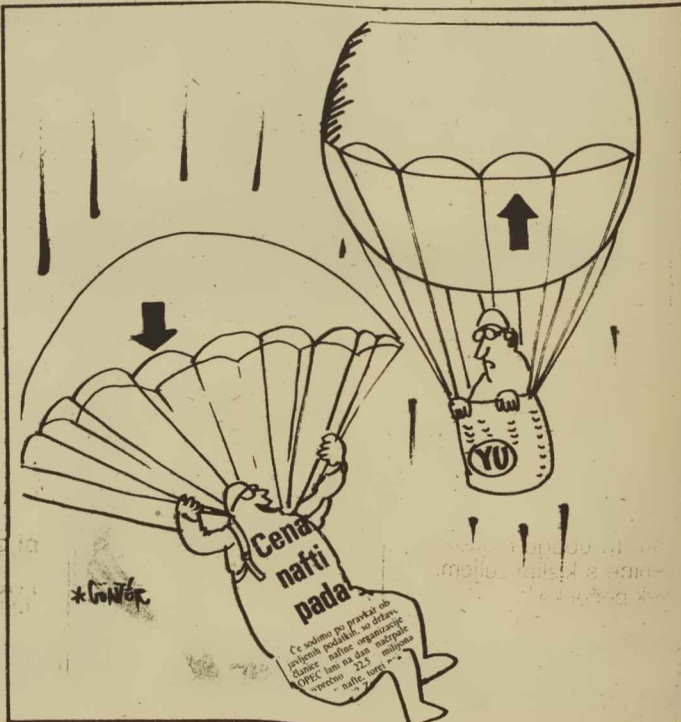
Tako so storili in kmalu ugotovili, da imajo vedno manj igrišč. Nihče ni vedel, kdo se kaj igra in so se spomnili, da so bili tisti, ki so se igrali v pisarnah, vseeno potrebni. Toda bilo je prepozno.

Pri igri so se do konca skregali in se sedaj ne igrajo več podjetja. Eni sedaj pravijo, da se je bilo vseeno lepo igrati podjetje, samo da so bili nekateri pri igri premalo zavzeti.

»JUGOSLOVANSKI VIC!«

Dogaja se v 21. stoletju. Direktor tovarne je dejal delavcem: »Od prihodnjega meseca bo naše podjetje popolnoma avtomatizirano. Delali bodo samo elektronski možgani. Toda, nobenega ne bomo odpustili, prejeli boste plače, delali pa boste ob sredah od 10. do 10.30.«

Vse je bilo tiho. Nenadoma je neki glas vprašal: »Ali vsa-ko sredo?« Naš pripis: ker ste bržčas obe »svetkii«, ki smo ju pobrali iz leta 1968, znali prebrati, ju ne kanim »omadeževati« še s kakšno svojo. brž-

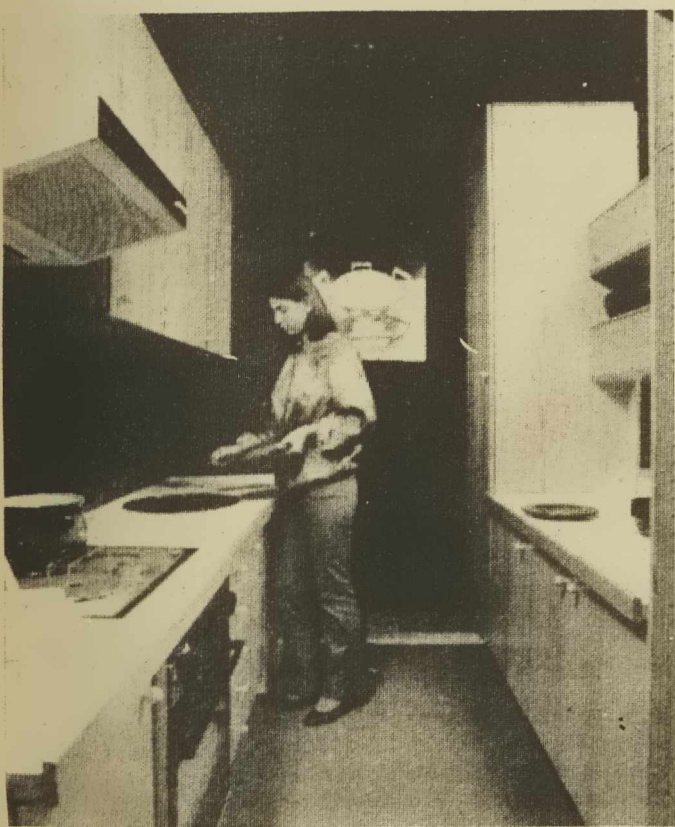

Družinska kuhinja

Srednja generacija se dobro spominja, v kakšnih kuhinjah so bice in mame pripravljale jedila. Tam v petdesetih, šestdesetih letih so krušne peči in zidane štedilnike v večini primerov podrli in si omislili kovinske in električne, nato pa še kombinirane električno-plinske štedilnike. Enako je bilo s pohištvenim kuhinjsko opremo: nekdanji „sklednjek“ je najprej zamenjala kredenca, nato pa viseči kuhinjski elementi. Tudi kuhinjski mizi ni bilo prizanešeno! Navadno leseno mizo je nadomestil jedilni

majhno in načrtujemo drugačno uporabo ostalih sten (jedilni kot, dnevno bivanje in podobno). V takem primeru so vsi elementi kuhinjske opreme razporejeni v enem nizu vzdolž ene od sten. Takšen niz ne sme biti predolg.

Kuhinja tipa L zavzema dve sosednji steni s kuhinjskimi elementi, ostali dve steni pa sta prosti in ju uporabimo v druge namene, to je za odprtini ali pa s kotno garnituro za obedovanje. Tovrstne kuhinje so zelo priljubljene v sodobnih stanovanjih in prijetno za delo.

kot. Seveda pa se s tem razvoj ni končal in se tudi nikoli ne bo! Zdaj so „v modi“ male kuhinje! Torej prostor, kjer so vsi elementi gospodinj kar najbolj pri roki, medtem, ko je jedilnica v drugem prostoru. Kuhinjo in jedilnico lahko loči kuhinjski element, ki je „obdelan“ na obeh straneh. Sicer pa je tip kuhinje odvisen od velikosti prostora, od položaja odprtini (vrata in okna), od tega, kjer je radiator, pa tudi od velikosti družine in potreb stanovalcev. Kuhinjo v enem nizu načrtujemo, kadar so v ostalih treh stenah odprtine (vhod v kuhinjo, izhod na teraso ali prehod v jedilni kot oz. jedilnico) ali pa kadar je stanovanje

Kuhinjo v dveh nizih postavimo v prostorih (glej sliko), ki imajo odprtini na nasprotnih straneh (vhod v kuhinjo in izhod na teraso, na primer). Princip razporejanja elementov lahko v tem primeru kar najbolje upoštevamo tako, da kombiniramo pohištvo in naprave ustrezno delu v kuhinji. Razdalja med nizoma naj bo približno 100 centimetrov.

Kuhinje tipa U pa uporabljamo v večjih stanovanjih in tam, kjer moramo pripraviti večje količine hrane. V takem primeru je tudi prostor večji. Takšna razporeditev elementov je za gospodinjstvo zelo primerna, saj je v središču in ji je vse zlahka dostopno.

Nesreče v kuhinji

Zdravje je naše največje bogastvo, to moramo vedno upoštevati. Najbolj učinkovita obramba pred nesrečami je njihovo preprečevanje, zato moramo že poprej upoštevati vse varnostne ukrepe. V kuhinji so najbolj pogoste vrzine in opekline. Če se rani (z nožem ali drugim ostrim predmetom), moramo rano razkužiti in zavezati ali zalepiti. Posebno skrb posvečamo ranam, ki so jih povzročile kosti (ribja kost ali kost perutnine), ker prav te rane, če so še tako neznatne, često povzročajo gnojenje, lahko pa tudi zastrupljenje krvi. Poškodbe, povzročene z vročino, opekline in poparitve (tudi od sopare) so najbolj boleče rane. Zato z vročimi jedmi in vročo posodo previdno ravnamo. Masti ali olja nikoli ne prelivamo iz ene posode v drugo nad štedilnikom ali v njegovi neposredni bližini. Razgredo posodo primemo vedno s pripravljenimi krpami ali z rokavico. Tudi pekače in modele primeroma vedno z rokavico ali s krpo, ko jih jemljemo iz pečice. Uporabljajmo vedno posodo, ki ima trdna ušesa ali trdne ročaje. Posode, polne vrele vode ali jedi, ne postavimo nikoli na tla ali nizko mesto, posebno ne, če imamo majhnega otroka.

Ce pa se vendar primeri, da se poparimo ali opečemo, tedaj ne uporabljamo „preizkušenih“ domačih sredstev, temveč oblikujemo rano čimprej s hladno tekočo vodo ali še bolje z ledeno vodo, in to vsaj 15–20 minut. Nato jo s sterilno gazo narahlo zavezemo. Če te nimamo, pa vzemimo iz omare čisto belo krpo in se s to rahlo obvezimo. To je zelo važno, če smo se poparili z mastjo ali oljem, ker vroča mast in olje dolgo obdržita toploto, in tako kožo še bolj poškodujeta. Če se nam na koži naredijo veliki mehurji, jih ne smemo predreti, pač pa pojdimo k zdravniku, ki nam bo nudil pomoč. Vedeti pa moramo, da mehurji varujejo rano pred morebitno infekcijo. Če je opečen del bel, je priporočljivo, da gremo takoj k zdravniku. Če smo imeli na sebi obleko ali nogavice iz umetnih vlaken in so se vlakna zaradi vročine stopila na koži, jih ne smemo nikoli sami strgati s kože; to naj opravi zdravnik. S tem si prihranimo mnogo neprijetnosti in bolečin. Ta navodila se nanašajo samo na opekline prve stopnje. Z večjimi in globokimi ranami moramo takoj k zdravniku.

Električna stikala smemo prijeti samo s suhimi rokami. Ko vklopimo ali izklopimo električne gospodinjske aparate vedno primimo vtikač, ne žice. Če na električnih napravah (štedilnik, pralni stroj,

za gospodinjje

hladilnik itd.) ugotovimo manjšo napako (tresenje, tokovni sunek itd.), takoj pokličimo električarja in do tedaj ne uporabljajmo in ne vklaplajmo naprave. Ne poskušajmo popravljati sami, okvaro naj odpravi strokovno usposobljeni električar. Če imamo plinski štedilnik ali bojler in opazimo, da uhaja plin, napravo takoj izklopimo in pokličimo strokovnjaka. Nepravilno ravnanje s plinskimi jeklenkami lahko povzroči hudo nesrečo. Jeklenka mora stati trdno, da se ne more prevrtniti. Ko iz jeklenke prvič uporabimo plin, moramo prostore temeljito prezračiti, ker morebitno uhajanje plina lahko povzroči eksplozijo. Ko so kuhinjski električni stroji (za mletje mesa, orehov itd.) v pogonu, ne smemo z roko segati vanje. V domači lekarni moramo imeti vselej material za obvezovanje in razkuževalna sredstva.

za avtomobiliste

Normalni ali super bencin?

To je vprašanje, ki si ga ob ne tako majhni razliki v ceni in ob nedavni podražitvi naftnih derivatov zastavlja prenekateri voznik. Nekateri poskušajo točiti normalni bencin v avto, ki zahteva super, drugi pa obratno, da bi dosegli večjo moč. Pri prvih nastanejo po daljši uporabi hude poškodbe batov, ojnec in motorne gredi, pri drugih pa ni nobenega učinka, razen višjega računa ob polnjenju rezervoarja. Nekateri si namreč napačno predstavljajo, da je super bencin močnejši od navadnega, da torej premore več energije na liter goriva. V resnici pa sta oba enako „močna“ in premoreta okoli 44 MJ na kilogram bencina. Razlika se skriva drugje: različna je odpornost proti samovžigu. V avto, ki zahteva uporabo super bencina, ne smemo točiti navadnega, ker bi med vožnjo prišlo do samovžigov, ki jih slišimo kot rahlo kovinsko pozvanjanje, spoznamo pa jih tudi po tem, da se motor, ko ga ugasnemo, še nekajkrat zavrti.

Kakšno gorivo zahtevajo naša najbolj pogosta vozila, lahko najdemo v tabeli o poprečni porabi. Marsikoga, ki je lastnik zahodnega avtomobila, zmede tuj podatek, da lahko uporablja navadni bencin, medtem ko naši viri zahtevajo uporabo super bencina. Do nejasnosti pride zato, ker je zahodni navadni bencin (91 oktanov) bolj odporen na samovžig kot naš (86 oktanov). Zato lahko v teh vozilih brez škode mešamo pol navadnega in pol super bencina. Taki so na primer VW golfi, pasati, hrošči, audijs, ford skoraj vseh tipov ter celo manjši beamveji. Dokazano pa je, da je poraba navadnega bencina za 1 do 4 odstotke večja od porabe super goriva, tako, da se mešanje komajda izplača. V nobenem primeru pa ne smemo mešati bencina s plinskim oljem, razredčili za barve, alkoholi ali celo žganjem, ker bomo s tem dobili le stroške za popravilo motorja. Zato je najbolje, da uporabljamo predpisano gorivo, poskuse pa prepustimo tovarnam.

OKNO V SVET

Televizija je osvojila svet. Tako tudi v Pomurju radi buljimo v mali ekran. Pri nas lahko spremljamo več programov kot na nekaterih drugih slovenskih območjih, in sicer: po dva programa ljubljanske, zagrebške in avstrijske televizije, v obmejnih krajih pa tudi spored madžarske televizije. Obeta pa se nam tudi možnost sprejema programa koprške televizije. Torej osem programov! To sicer ni malo in je tako gledalcem na voljo pešter televizijski večer, vendar nekateri zahtevnejši že jamrajo, da ob nekaterih dneh „nimajo kaj videti“. Zanje in za vse nas se obeta tja do 1985. leta velika novost: satelitska televizija. Oddajniki bodo torej pošiljali signal na satelit v vesemiru, od tam pa ga bomo s posebno anteno „pripeljali“ v televizijski sprejemnik. V vseh krajih bo potlej moč videti ne le vse programe jugoslovanske televizije, ampak tudi sporede mnogih evropskih televizijskih centrov. Na našem območju bomo lahko spremljali program madžarske, ukrajinske, avstrijske, italijanske, nemške, francoske, švicarske, švedske in verjetno še katere druge televizije. Izbira programov bo torej velika. Ali to pomeni, da bomo potlej še več ur presedeli pred televizijskim sprejemnikom? Najbrž ne! Televizija je sicer privlačna zadeva, vendar marsikomu že „prese-da“. Ko bo začela delovati satelitska televizija, se nam obeta zanimivejši program in bodo gledalci lahko bolj izbirali, kar bodo hoteli videti, ne pa kot je zdaj; ko klub 8 programom, se da tudi

preživeti ob branju knjige, pogovoru z družinskimi člani in ne nazadnje z obiskom pri sosedu.

TV SPREJEMNIK — Televizijskega programa s posredovanjem satelita ne bomo mogli videti na navadnih sprejemnikih, če ne bodo imeli posebne naprave za pretvarjanje signala. Novejši TV aparati pa bodo imeli to napravo že vgrajeno. Sodoben televizijski sprejemnik ima tudi že dva zvočnika: enega na desni, drugega na levi strani ekrana, kar omogoča sprejem v stereo tehniki. Z Japonskega pa je prišla tale slika: dekle nima v roki transistorja, ampak televizijski sprejemnik! Njegov ekran ima le 3 in pol centimetre premera. Takle televizorček pa je presneto drag: brez carine stane 20 tisoč dinarjev.

Sestavljen Marko Napast	Kratko- časen človek	Malo- priden ničvreden človek	Rjavor- umena barva	Začasni denar	Čimovov avtomobil	Sodni zbor	Grški poletok
Mesni izdelek							
Popularna športna igra z žogo							
Gorovje v Italiji							
Trenje				Indu- strijska rastlina	Ana Karič Otok bli- zu irske obale		
Kilovolt			Letev Gora v Julijah (2393 m)				
Kisik		Ruski vladar Najvišji zakon				Taljene kovine	Vražni obesek
Preprosta kmečka soba							
Igralne karte				Pritok Menama Slovenski dnevnik			
Proizvod čebel, med					Ljudska univerza Pojav pri gorenju		
Natrij			Rimski nadzorik zgradb Erbij				
Tuje žensko ime							
Reflektor							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: lastnik, odprava, keratin, Ana, Ca, lat, bal, PU, ko, aerolit, trak, Re, R, Sitar, ikt, Ana, Orestes, tirnica.

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNIKA

V sobotki SDK so se linok močno začeli brigati za varnost. Zbojali so se, da bi njihovi vgrajeni skor okna isto noč vdrli, pa bi njihovi odnosi te naše konveribilne pejsme. Zato so na trije okna v grilicah z zvinečnjaka krava dali napraviti močne železne gatre - rešetke, štirinajst oken so ga, glj tak v grilicah, frjz prišli. Hogače za trejni oknami bole hakevni lidje sidijo, pa so rešetke ravolo sumičof gor zmontirali.

za razvedrilo

SOSEDSKA

— Sosed, pri avtomobilu ste, pomagajte mi, prosim. Odpeljite mene in otroka v zdravstveni dom. Slabo mu je.
— Saj bi vas, z veseljem, vas in otroka, vendar sem brez ključa.
— Ključa od avtomobila?
— Ne. Brez ključa od stanovanja.

VPRAŠANJE

— Mama, zakaj se ta slikar vedno podpisuje v spodnjem desnem kotu?
— To je opozorilo. Slika moraš obrniti in šele takrat boš razumel umetniško izpoved.

SLAB APETIT

— Ne vem kaj je z mano. Nobenega apetita nimam.
— Kdaj si pa zadnjič jedel?
— Pred dvema urama, ali nekaj takega.
— Kaj pa?
— Tiste tri uboge hrenovke, pečence s kislim zeljem, pa košček pečenke ...

MLADI IN STAREJŠI ČU-DAKI

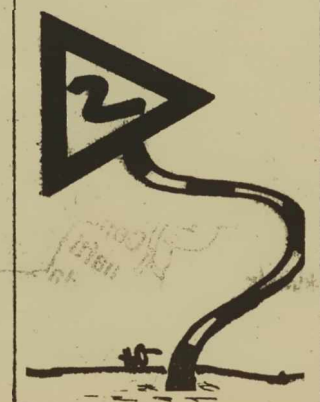
— Vi starejši ste pravi čudaki. Se to vas moti, če

z barvno kredo rišem po steni v dnevni sobi.

— To boš moral počistiti, zbrisati?
— Sploh ne. Zakaj pa imamo malarje?!

PRED VOZNIŠKIM IZPITOM

— Čuj, zanima me, kako žena napreduje pri usposabljanju za bodočo voznico?
— Malo bolje je, le prometni znaki jo motijo in vedno godrnja nad tistimi, ki so jih postavili ...

MLADENKA IN MLADENIC

— Ves čas vaju opazujem tu pod kandelabrom. Ne mislita, da je v tem času za mladotnike potrebno spanje, postelja ...?

— Prav imate. Ves čas ji govorim o tem.

PARKIRANJE

— Svoj avtomobil ste parkirali prav pred vhodom v stavbo!
— Ga ne bi, sploh ne, če bi bil moj.

LUKSUS ALI NE

— Kaj praviš, je to luksuz, če imaš v garaži mercedes?
— Če bi bil v moji, bi rekli, da je tako.

MAMA MI POMENI . . .

Brez mame ne znam živeti. Zelo jo cenim, pa čeprav jih včasih dobim po zadnji plati. Imam jo rad, ker mi vsak dan speče mojo najljubšo jed — palačinke
Emil, 6. a

Svoje mame ne bi nikdar zamenjala.
Jelka, 6. a

Mame ne bi dala, tudi če bi mi ponujali cel svet. Ponosna sem nanjo.
Karmen, 6. b

Samo ena mama je prava, in to je moja mama.
Alojz, 6. b

Če mame ne bi imela, ne bi imela ne kruha ne obleke . . . Moja mama je moj dom.
Cvetka, 6. d

Mama me brani pred očetom, da nisem tepen. Zato jo imam najraje.
Anton, 6. d

Mama — oseba, ki mi pomeni zdravje, ljubezen in življenje.
Tinka, 6. c

Stoji mi ob strani, ko sem bolan. Rad jo imam.
Cveto, 6. a

Brez mame bi mi bilo težko živeti. Mame ne bi dal za nič na svetu.
Pištek, 6. a

Mama mi pomeni vse. Če bi ji morala vse, kar je storila zame, povrniti, bi prej umrla.
Darja, 6. a

vsi učenci OŠ Beltinci

IZBRANA RISBA:
»Moja mamica« — Narisala Barbara Grum,
1. c raz. OŠ Gornja Radgona.

Tudi doma je lepo

Počitnice smo imeli tri tedne. K nam ni nihče prišel. Tudi jaz sem bila ves čas doma. Med počitnicami sem pospravljala in kuhala. Ko je prišla mama iz službe, je bilo že vse narejeno. Zadnji teden počitnic sem se pripravljala za šolo. Brala sem in si uredila šolske potrebščine. Bila sem vesela, ko se je začel pouk.
Olga Kajdič OŠ Sp. Ščavnica

Moja najljubša podoba

Večkrat se mi v mislih pokaže neka podoba. To je podoba mojega očeta, ki je bil najboljši oče, kar jih je kdo poznal. Bil je — kajti nimam ga več.

Ko se spominam nanj, imam občutek, da nisem tako sama, kot si včasih mislim. Pred očmi se mi v mislih zavrtijo skupna doživetja. Toda ta moja doživetja z njim so bila kratka. Včasih, ko sem sama, in to sem velikokrat, se mi v senci prikaže podoba, katera mi je najljubša. V spomin mi prihaja poletni dan, ki sem ga preživela v zadnjih dneh njegovega življenja.

Minilo je mnogo let, ko sem doživela grenak dogodek, ki se mi je vtisnil globoko v srce. Bila sem še majhna, stara komaj dve leti. Vendar se še dobro spominjam svojega očeta. Bil je prijazen, priden in dober. Moja podoba me spominja na njega, samo njega. Imela sem ga zelo rada. Bilo je poletje in sva bila z očetom sama doma. Mama je bila na morju. Oče je kuhal, pospravljaj in pazil name. Vsak dan sva se z motorjem peljala v naravo na sprehod. Zelo dobro se spominjam, kako mi je bilo lepo in prijetno ob njem. Bila sem majhna, toda srečna. Imel me je zelo rad in tudi jaz sem ga imela rada. Nekega poletnega jutra, ko sem se zbudila, pa ga ni bilo več. Umrl je v prometni nesreči. Ostali sva sami z mamo. Jokala sem in klicala očeta, a vse je bilo zaman. Tega se dobro spominjam. Prižigam sveče na njegovem grobu in ga krasim s cvetjem.

Ta podoba, ki sem jo opisala, je povezana z dogodki iz mojega zgodnjega otroštva. Povezana je s spominom na očeta, na takšnega očeta, kot sem ga imela jaz.
Edita Vegič, 8. raz. OŠ Odranci

KRIŽEMKRAŽEM

po naših šolah

UREJA JOŽE GRAJ

Bilo mi je hudo

Zaključili smo prvo polletje. Dobili smo izkaze. Mama ni bila z njim zadovoljna. V drugem polletju se moram bolj potruditi. Moje počitnice niso bile preveč vesele. Brata smo peljali v Maribor v bolnišnico na operacijo. Zvečer smo si skupaj ogledali risanko. Drugo jutro smo rano vstali, zato nam mamica ni dovolila zvečer gledati televizije.

Z avtobusom smo se pripeljali v Maribor. V tem velikem mestu se nisimo znašli, niti nismo vedeli, kje je bolnišnica. Za napotila smo prosili nekega strica. Bil je zelo prijazen in rad nam je pomagal. Razložil nam je, da do bolnišnice vozijo lokalni avtobusi s številkami: 2, 4 in 6. Kmalu smo prispeli do bolnišnice. Tudi tam smo se slabo znašli. Na pomoč smo poklicali znanko, ki je zaposlena v bolnišnici. Rada nam je pomagala in nas usmerila na pravo mesto.

Brata je zdravnica takoj pregledala. Sporočila nam je, da bo moral ostati v bolnišnici. Zelo mi je bilo hudo, tudi mamici so se zasvetile solze v oči. A najhujše je bilo bratu. Stisnil je mamico za roko, jo milo prosil, naj ga ne pusti tam, ali pa naj ostane tudi ona. Nekoliko sva ga potolažila in ga s težkim srcem pustila tam. Dolgo zatem se nisva mogla z mamico pomiriti in stalno sva mislila nanj.

Brat je bil operiran in je kmalu okreval. Sedaj smo spet srečni, ker je doma čil in zdrav. Zdi se mi, da je postal še bolj nagajiv, kot je bil prej.
Boštjan Bukovec, 3. r. OŠ Edvard Kardelj Kobilje

Nikoli ne bom pil

Ko sem šel v trgovino, sem videl pijanca. Peljal se je s kolesom in je padel v grabo. Udaril se je po glavi in mu je tekla kri. Odpeljali so ga k zdravniku. Preveč alkohola ne smemo uživati. Jaz ne bom nikoli pil alkohola. Ta človek mi je ostal v spominu.
Zvonko Marič, 3. b. OŠ Črenšovci

MOJE PRVE POČITNICE

Nisem se nasmehnila počitnic. Bilo mi je dolg čas po šoli. Tudi mame mi bilo, da bi se lahko smučala. Čas sem si krajšala s tem, da sem pisala, risala, brala in se igrala.

BARBARA GRUM, 1. c. OŠ G.

RADGONA

FERDO GODINA

ko so cvetele marelice

Sama se je odrezala še bolje. Nekega večera, ko smo vse tri sedele v kuhinji, je začela o tem, da bo napravila v svojem dvosobnem stanovanju preselitev. Najprej sva s strahom prisluhnila, ker sva mislili, da se bo treba pobrati. A je naju prijetno presenetila z odločitvijo, o kateri si nisva niti predstavljali, da je mogoča.

„Vidve se bosta preselili v mojo spalnico, jaz grem v dnevno sobo, kjer bom spala na kavču, on pa pride v kabinet.“

Kabinet je imenovala najin brlog.

Nisva mogli priti do sape, kake spremembe bi s tem nastale. Mene bi preselilev v spalnico neizmerno bolj razveselila, če se ne bi bala čarovnika. Nanj se nisem mogla privaditi. Heleno njegova prisotnost sploh ni motila. Čutila je, da ni nevaren in res ni bil. Bil je politično naiven kot gospodinja; nikjer ni bil vključen. Da pa se je nekoč zanimal pri gospodinji za Helenino carto identita, ga je k temu nagnal strah, da se ne bi znašel skupaj z ilegalci. Helenina carta identita in s tem njena zaposlitev sta ga pomirili in od tedaj je imel tu nad pekarno občutek popolne varnosti pred ponorelim svetom. V postelji ga je čakala živahna babnica, svojo preskrbo na karte pa je dopolnjeval s pomočjo klavnice in tako mu je teklo življenje v zadovoljstvu.

Midve sva se preselili in tudi prerodili. Do takrat sem vse dneve ostajala med vlažnimi stenami, v poltemi in zatohlem koritu Ljubljana, za Ljubljano je venec starinskih hiš iz davnih časov, za hišami hrib in na hribu grad, za gradom pa nebo in na nebu sonce. Oh, sonce, ti dar narave. Nikoli prej nisem tega doumela, dokler ga nisem tako pogrešala.

Izza zavese se nisem mogla nagledati Ljubljane. Še cesto sem lahko opazovala, Trnovčanke, ki so zjutraj hitele s svojimi vozički polnimi zelenjave na trg in opoldne s praznimi domov, kakor da ne bi bilo vojne.

Postavila sem si stol tja, kjer je sonce prodiralo skozi okno, nagnila glavo nazaj, stegnila noge in uživala. Čutila sem, da sta se mi ob teh spremembah približala Darko in otrok. Otrok še bolj kot Darko, in otrok drugače kot Darko. Darko je daleč in

daljave spremenijo in ublažijo napetosti. Mislila sem, da ga je vzela Štajerska, za katero smo vedeli, da ji ne manjka kruha. Niti slutila nisem, da leži samo nekaj kilometrov zračne črte v gozdovih nad Vevčami.

Otrok pa čaka v meni. Ali ne bi bilo idealno roditi v tej sončni zračni sobi? Zdravnik lahko pride sem po naši zvezi, tu ostanem z otrokom mogoče celo do osvoboditve, ko se bo vrnil Darko. Če se bo vrnil. Je mogoče, da bi vsi trije ostali živi?

Sonce in zrak sta mi vlivala več poguma in samozavesti. Med ljudmi, ki so hodili po cesti, sem opazovala tudi tiste v uniformah. Različne uniforme, čudne, nelepe. V nobeni ni prišla do izraza postava vojaka. Vsi so bili v njih nekam brez zadnjic, ozkih ramen in seveda majhni, zelo majhni. Puške so jim bile obešene na ramenih, kakor da jim ne bi pomenile varnost in tudi simbol pripadnosti. Oni pa so jih nosili obešene na ramah, kakor da ne bi vedeli, zakaj jih nosijo.

Obiskala me je Henrika. Zadnjič, ko je bila pri meni v brlogu, ji je šlo na jok. Ves čas je imela oči polne solz. Zato se ji je kar zasmajalo, ko me je zagledala v prostorni, svetli sobi z dvema posteljama, z mizo, stoloma in omaro. Na stenah so visele fotografije v ozkih okvirih in nad posteljama velika slika Kristusa z razprostrtimi rokami, na prsih pa srce s trnjevim vencom in žarki.

Prinesla mi je rjuho, brisačo, milo in doma pečen hlebeček kruha. Kruha sem se najbolj razveselila, čeprav je bil iz fižolove moke.

Pripovedovala mi je novice z glavarstva. Dva sinova okrajnega načelnika sta se priključila beli gardi. Njeno pripovedovanje je bilo umirjeno in neprizadeto.

Sploh se ni zavedala, da se je z obiski pri meni in s pomočjo, ki mi jo je nudila, že hudo pregrešila, da bi jo to lahko spravilo v internacijo ali v zapor. A ona je prišla z rjuho, brisačo in hlebečkom kruha, ker sem to jaz in ker to potrebujem. In ne samo zato, ker potrebujem, ampak je po njenem bilo tudi prav, kar počnem, le politike ni marala. Taka je bila tudi Helenina teta in takih „naših“ je bilo več kot polovica Slovencev. Bili so čudoviti, bili so kri in meso OF.

Na glavarstvu so se dosti menili o dogodkih po Ljubljani. Italijani pogosto zapirajo ulice, vozijo s kamioni ljudi v vojašnice in jih tam preiskujejo. Ene spustijo, druge trpajo v zapore, nekatere pa pošiljajo v internacijo. Ni pa marala nič omenjati mojega poroda in ne otroka. Nikoli ni rodila, zato ji je bilo vse okrog nosečnosti tuje in nerodno.

Malo pred policijsko uro se je vrnila Helena. Bila sem že v postelji. Okna so bila slabo zatemnjena, zato nisem prižgala luči, da ne bi privabila v hišo policije.

Bila je slabe volje. Nisem je nikoli spraševala, kaj ji je, ko ni žarela v svoji običajni razigranosti.

Torbičo, skoraj vedno polno grozečih nevarnosti, je postavila na mizo, se slekla in zlezla k meni v posteljo. Nisva kurlili, ker je čarovnik pričaral gospodinji komaj toliko drv, da je lahko kuhala. Stisnila se je k meni in nekaj časa sva mirno in molče ležali in strmeli v temo. Kakor vedno je tudi zdaj spregovorila o svojih težavah, ki jih ni skrivala pred menoj. Ni me klicala za „mami“ samo zaradi moje nosečnosti, ampak sem ji najbrž nadomestila tudi delček njene matere. In prav zaradi nje je bila ta večer molčeča.

Povedala mi je, da je bila spet pri Jerebicu. Kurirji tudi tokrat niso prinesli vesti o njej, vendar je imela občutek, da Jerebic o materi nekaj ve. Slabo se je znal pretvarjati, kar sem tudi jaz opazila. Redko najdeš tako boječega človeka, kakor je bil on, pa je vendar v svoji delavnici opravljal morje vratolomnih povezav. Resnice pa ni znal skriti. Kaj bi bilo, če bi ga prijel? Kako bi se držal? Najbrž dobro, saj bi tudi v takem položaju presenetil.

Helena ni o materi zvedela ničesar, kar jo je razjedalo in bili so časi, ko je njena prešernost ugasnila. Potem je samo tuhtala o tem, da so jo ubili. Na mater je bila bolj navezana kot na očeta. O očetu me je sicer rada poslušala, a tolikšnega zanimanja kakor za mater ni do njega nikoli kazala.

In še nekaj jo je tisti večer žrla, o čemer je začela s težavo govoriti. Zapletla se je v ljubezenske mreže, katere mi do sedaj ni omenila. Nekaj obveščevalnih stikov je imela z Matevžem, obveščevalcem, ki sem ga pred vojno spoznala pri Darku. Matevž je bil znano ime, bister doktor prava in aktiven med naprednimi študenti na univerzi. Darko ga je cenil kot odkritega človeka, na katerega si se lahko zanesel. Helena je prinesla ta večer čudne novice o njem. Ločil se je od žene, ki je nedavno v zaporu rodila. Medtem je z njim zanosila druga, s katero se je sicer poročil, a se je je tudi že naveličal. V Heleni naj bi zdaj končno našel svoj ideal. Njo je iskal vse življenje, tako trdi Helena. Kot možki in kot mislec jo je povsem prevzel. Skratka, našla sta se in edina škoda je, da se nista našla prej, da ne bi napravil vseh pomot, ki mu jih je zamotano življenje naložilo.

(nadaljevanje prihodnjič)